Editura MARINEASA, Timişoara, 1994
SERIA DE PROZĂ
COSTEL BABOŞ
un om din wayfalua
CUPRINS
Poveste neterminată cu o pisică moartă (poveste.doc)
Petru din Sticlă (petru.doc)
Povestind în drum spre Oglinda (povestin.doc)
Soldatul I (soldat1.doc)
Soldatul II (soldat2.doc)
Un om din Wayfalua (om.doc)
Rezervaţia (rezerv.doc)
Calipsul (calipsu.doc)
Editura MARINEASA, Timişoara, 1994
SERIA DE PROZĂ
COSTEL BABOŞ
un om din wayfalua
POVESTE NETERMINATĂ
CU O PISICĂ MOARTĂ

aşa cum specific şi în titlu, povestea a început într-o joi după-amiază, cînd Petrişor a' lui Chemeşe (Chemeşe i se spune în batjocură, numele neamului lor fiind Covată), hălăduind cum îi era obiceiul, prin Surpături, s-a întors în sat aducând cu el o pisică moartă şi, pe deasupra, neagră ca tăciunele.

- O ţinea, blăstămatul, de coadă. Cre' că moartă era; că nu mişca, nu nimic.

Şi nu minţea văduva lui Cocean. L-au văzut şi Piscoi, Mălai, bătrânul Ţepeneag, Vornic, ba chiar şi Lae, căldărarul, care la ora aia vedea deja dublu. Dublu îl văzuse şi pe a' lui Chemeşe; şi pe fiecare din ei, cu câte două mâini, două picioare, numai pisică a văzut una singură, de cealaltă ferindu-şi privirea.

- Ho ducea ca p-un lămpaş or' ca p-un d-ăla, d-al popii, de pute-a tămâie... Haşa să mă trăsnească!

Şi nici Lae nu mințea.

Iată, de altfel, ce-am aflat chiar din gura lui Petrişor:

- Am dus-o, da, de coadă şi cu capu'-n jos, pân' acasă.

- Şi ce-ai făcut cu ea? l-am întrebat.

- Nimica, zău, că n-am apucat. Am ascuns-o numa', în fundu' grădinii, să nu dea careva peste ea până să mă-ntorc eu, ziua următoare, de la şcoală. Voiam să-i scot ochii că încă-i mai luceau şi mi-a povestit bunica odată că acolo stau draci şi, dacă-i scoți ochii, dracii nu mai pot să iasă şi după aia poți să aci ce vrei cu ei.

- Şi?

- Pe-ormă, când am venit de la şcoală, am uitat de ea. Am alergat cât am putut de repede la mama să mă plâng de ce mi se întâmplase. Cum d-na învățătoare ne pusese să ne numărăm degetele de la mâini iar lor, la toți, le-au ieşit câte cnci, numa' mie şase la una iar la ai'laltă şapte. Mama mi-a spus că îs tolomac rău şi c-o să rămân repetent, dar, pe-ormă, când din întâmplare mi-a văzut mâinile, a scăpat oala ce tocmai o luase de pe foc şi numa' sarmale-au fost pe jos şi pe picioarele mele şi pe ale ei. M-a dus la tata care începuse de cu dimineață să cosească în grădină - mi-a stat inima-n loc să nu dea cumva peste pisic - şi mama a strigat aşa de tare că tata era să-şi cosească picioarele. Ce ai, nebuno? Atunci, mama m-a spânzurat de mâini în sus, arătându-i tatei degetele câte le-aveam. Tata, când a văzut ce-a văzut, a început să-şi facă cruce cu cutea de la coasă.

După cum vă puteți imagina, ştirea s-a răspândit ca fulgerul. Nici n-au apucat a' lui Chemeşe şi fiu-său să ajungă la felcerul Panait că parte din sat se şi strânsese în jurul lor să vadă şi să audă şi, dacă se putea, să şi pipăie.

Până şi felcerul Panait s-a înspăimântat când a văzut copilul:

- Cum, aşa peste noapte?

A început să-i înjure pe toți sfinții şi dracii, dar mai ales pe cei care nu-i trimteau un medic adevărat, că el n-aea cum să le ştie pe toate. Până la urmă a dat telefon după maşina salvării din Crasna şi aia a venit, da' târziu, că nu era decât una şi parcă atunci se apucaseră să nască toate femeile din satele vecine.

- Tocmai la Cluj ne-au dus, a povestit Neculai a' lui Chemeşe după două

zile când s-a întors, că ăia din Crasna n-au vrut să-l primească.

- Şi ce i-au făcut băiatului, ce-i fac?

- Îi fac tot soiul de analize şi-i pun tot soiul de întrebări. Petrişor le-a povestit şi despre mâţ iar ăia m-au trimis să vin după el, au spus că cine ştie, poate că să aibă şi mâţul vreo legătură.

Aşa că a lui Chemeşe s-a pus pe căutat mortăciunea, dar de găsit, n-a găsit-o, cu toate că a întors toată grădina pe dos. Parcă intrase în pământ, nu alta.

Dacă am fi ştiut noi atunci ce nenorociri aveau săcadă pe capul nostru...

Cam la o săptămână, s-a întors şi Anuţa, femeia lui Neculai. Şi-a spus că Petrişor îşi amintise cum, înainte să fie dus la felcer, dăduse fuga în grădină, luase pisica de coadă şi-o aruncase peste gard în trifoi la Zbârcea.

Şi iată-l pe Neculai a' lui Chemeşe tăind trifoiul lui Zbârcea fără să ceară un ban. Şi numai după ce l-a dat gata şi-a amintit Zbârcea că găsise pisicu* de mai demult, încă nu puţea, dar că îl aruncase şi el, mai departe, în ograda lui Sfătu, să nu-i aducă ghinion.

- N-ai găsit un mâţ mort şi negru, în ogradă la tine? s-a interesat Neculai.

- Ba găsit, cum să nu, a recunoscut Sfătu, da' m-am scăpat şi eu de el. Vezi de-l caută la Pârjoală.

A alergat Neculai la Pârjoală.

-... un mâţ mort... negru, da.

A alergat şi la Orbăneasa.

- Du-te la Dumitru...

De la Dumitru fuga la Piscoi, de la Piscoi la Trascău, de la Trascău la Petriceu şi tot aşa prin tot satul.

De ce să mint, pisica a trecut şi pe la mine într-una din seri, eu cu mâna mea am aruncat-o mai departe, la părintele Duhan.

Iar de la părintele Duhan a ajuns la Pruncu, de la Pruncu la Căţoi şi, cum am mai spus, a colindat satul întreg.

Lui Petrişor i-au dat drumul abia după trei săptămâni, când ne-am făcut şi noi apariţia la spital, clinică ori ce era; mai bine de jumătate de sat.

Ne crescuseră şi nouă degete în pus, false şi anapoda. Mie, de exemplu, mi-au ieşit din palmă, ca un fel de cârlige. La alţii le-au crescut pe dosul

mâinilor, altora le-au ieşit din coate... Dar nu numai degete şi-au făcut aparţia, ci şi urechi, coarne (ce-i drept, dintr-astea mai rar), nasuri, ochi şi încă ceva ce nu pot să vă spun.

Când ne-au văzut doctorii din Cluj, s-au luat cu mâinile de cap.

- N-avem ce vă face, oamenii lui Dumnezeu! Plecaţi, plecaţi acasă, să nu-i molipsiţi şi pe alţii. O să trimitem noi pe cineva acolo, numai plecaţi o dată. Şi luaţi-l şi pe ăsta.

Era vorba de Petrişor al nostru. Văzându-ne, a început să plângă de bucurie, deşi arătam cum arătam. În drum spre casă i-am pus toate acele întrebări de la începutul povestirii. Nu ca să fac pe detectivul, ci din pură curiozitate.

Cât despre pisică, nu mai ştim absolut nimic. Se pare că ultimul care-a văzut-o a fost a' Crăciunii. Ieri, când am trecut pe la el, mi-a mărturisit că a găsit-o într-o dimineaţă n bătătura casei.

- Şi-atunci? l-am întrebat.

- Şi-atunci, ce?

- În ocolul cui ai aruncat-o în continuare?

- În ocolu' nimănui, a făcut mirat a' Crăciunii. Am zvârlit-o numai, peste poartă, în mijlocul drumului, s-o mănânce câinii.

Editura MARINEASA, Timişoara, 1994
SERIA DE PROZĂ
COSTEL BABOŞ
un om din wayfalua

PETRU DIN STICLĂ

Se deschise uşa scârţâind. Prelung.

- Închide-o, omule, că trage.

Se auzi bufnitura.

- Care-ai intrat?

- Tu eşti, Mârzo?

- Bună seara! salută străinul.

- Seara bună!

- Seara bună!

- Seara bună!

- Seara bună!

Salutară cei dinăuntru tărăgănându-şi cuvintele.

- Nu e de pe la noi, şopti Simion cârciumarul.

- Nu eşti de pe la noi! repetă Vasile adresându-i-se străinului.

- Nu sunt de pe la voi. Vin de la câmpie.

- De la câmpie?

- Adineaori, am văzut lumină. Careva, pe drum, mi-a spus că aici e o cârciumă şi am intrat.

- Bine-ai făcut. Ia un loc. Deocamdată nu pot să servesc. E pană de curent.

- În tot satul e o pană de curent, râse Gheorghe mânzeşte.

- Până pe aia mă-si! înjură Toader. E a treia oară în seara asta. Fac economie, băga-i-aş în cine i-o făcut!

Afară, vântul vâjâia.

- Şi ieri au făcut economie.

- Şi alaltăieri.

- Şi răsalaltăieri.

- Şi aşa or să facă toată iarna dacă nu merge nimeni să-i ia de gât, ridică Gheorghe tonul, arătându-şi degetele răşchirate ca şi când ar fi vrut să gâtuie pe cineva.

Nu-i sesiză nimeni gestul. Era o beznă s-o tai cu cuţitul.

- N-o să meargă nimeni, afirmă Vasile. Şi dacă o să meargă o să i se spună că uzina are prioritate.

- Ia mai tăceţi, se zburli Simion cârciumarul.

Se aplecă peste tejghea:

- Să schimbăm vorba. Să nu facem impresie proastă.

- Să schimbăm vorba, repetă Vasile ca un ecou.

- S-o schimbăm, ce mama dracului! Zi-ne, tu, Simioane, o poveste.

- Pe care să -o spun, că le ştiţi pe toate.

- Zi-o pe aia cu şura lui Irimie, când i-a luat foc şi pe urmă i-a luat foc şi casa. Şi cum a ars Irimie cu copii cu tot, că i-a prins dormind şi cum, după aia, a murit şi nevastă-sa, de inimă rea.

- O ştiţi pe asta.

- Da, pe asta o ştim. Mai bine spune-o pe aia cu Balaurele din Bulboaia.

- O ştiţi şi pe aia.

- Atunci pe cea cu popa Busuioc şi nevasta lui Mârza, râse Gheorghe mânzeşte.

- Povestiţi, mai bine, despre Petru din Sticlă, interveni străinul.

Străinul se aşezase în colţul cel mai ascuns, era de nevăzut. O beznă s-o tai cu cuţitul. Nu se vedea om cu om.

- L-ai cunoscut pe Petru din Sticlă?

Întrebară fiecare pe rând. Parcă nu le venea să creadă.

- Am auzit câte ceva despre el.

- I-auzi, s-a auzit până-n câmpie de Petru al nostru.

- Chiar s-a auzit până-n câmpie? vru să se convingă Vasile.

- Mai daţi-l dracului! se enervă Toader. Era un...

- Un om trist şi îngândurat, îl întrerupse Simion, ştiind ce avea de gând să spună Toader.

- Era foarte îngândurat. Nu vorbea cu nimeni.

- Un lup părăsit de haită, râse Gheorghe mânzeşte. De când îl ştiu, de mic, mânca cioburi de sticlă. Le culegea din drum, de prin curţi.

Tuşi străinul. Îl lăsară să vorbească.

- D-voastră l-aţi cunoscut mai bine, i se adresă cârciumarului. Trecea des pe la cârciumă.

- Nu prea bine. Locuia în dealul Viilor. De trecut, da trecea des pe-aici. Aproape-n fiecare zi; după ce se-nseră. Ocupa mereu aceeaşi masă. Cea la care te-ai aşezat şi d-ta. Nu orbea niciodată. Bea ce-i puneam în faţă.

- Era o cucuvaie. Până şi când dădea bineţe bolborosea de nu-l înţelegea nici dracu'.

Afară începu să ningă. Era februarie.

- Făcea pe mutu'.

- Da, făcea pe mutu'. O făcea intenţionat.

- N-o făcea, îl contrazise Simion cârciumarul pe Toader. Doar că nu-i plăcea să orbească.

- Gura e bună şi pentru altceva nu numai pentru vorbit, râse Gheorghe

mânzeşte.

- Când venea la cârciumă, bea conţinutul şi pe urmă mânca şi paharul. Ori sticla. De aia i-au spus oamenii „Petru din Sticlă". Uneori, şi-aducea cu el bucăţi de geam. Ce-i drept, nu mi-a făcut niciodată probleme, plătea tot ce consuma.

- Un nebun, scuipă Toader scârbit.

Scuipatul ateriză pe sumanul lui Gheorghe, în dreptul buzunarului. Dar Gheorghe nu observă. Era o beznă s-o tai cu cuţitul.

- A fost însurat? vru să afle străinul.

Se auzi clinchetul paharelor. Cei patru ciocniseră între ei. Apoi, se auzi băutura gâlgâind pe gâtleje.

Se lăsa cu frig. Afară, încetase să mai ningă.

- Cine să-l ia?

- Cine să-l ia? Aniţa lui Peliţă să-l ia.

- Aniţa-ntr-o doagă?

- O fată sărmană. Stătea în capăt de sat, preciză Simion cârciumarul. Laolaltă cu o mătuşă a ei.

- O vrăjitoare!

- Nu era vrăjitoare. Se mai ocupa cu descântece. Descânta pentru orice. Dintr-asta trăia. Şi o ţinea şi pe Aniţa.

- A luat-o de nevastă? vru să ştie străinul.

Vocea i se răcise treptat. Devenise impersonală.

- Un pic, aşa... chicoti Gheorghe. Cât să guste şi el.

- Nu, nici vorbă. Bătrâna Peliţă a dus-o, într-o seară, la Petru din Sticlă. Au vorbit mult. O fi vorbit numai bătrâna, cine şi-ar putea imagina pe Petru din Sticlă stând la taclale? S-au înţeles cumva. Până la urmă, bătrâna s-a întors acasă; cam pe la primul cântat al cocoşilor. Dar singură. Pe Aniţa a lăsat-o la el...

Pe neaşteptate, Gheorghe se porni să fluiere.

- Ce-i, ce-a fost?

- A fost ceva?

- Parcă ar fi pâlpâit becurile.

- Băga-i-aş în aia a mamii lor! înjură Toader, cu economia lor cu...

- Însă n-a trecut multă vreme, îl întrerupse Simion cârciumarul, la vreo două ceasuri Aniţa a ieşit din casă răcnind ca înjunghiată. A sculat tot satul în picioare. Au ieşit oamenii cu furci şi cu topoare. Cu coase. Au apucat s-o mai vadă pe Aniţa fugind mâncând pământul pe drumul dinspre păduri. De-atunci nu se mai ştie nimic de ea.

- S-o fi speriat fata, că era fată..., râse Gheorghe mânzeşte, cu subânţeles.

- Mda...

- Şi cu Petru din Sticlă ce s-a întâmplat? mai vru să afle străinul.

- Nici de el nu se mai ştie nimic.

- S-a dus pe pustie...

- Şi-a înhămat caii la căruţă, într-o dimineaţă, şi-a plecat. Avea câteva pământuri în Valea Galbenă. Într-acolo a fost văzut plecând.

- N-a fost pagubă!

- Unii spun că l-ar fi trăsnit, ploua tare în dimineaţa aceea şi tuna tot la un minut. Dar sigur...

Lumina reveni pe neaşteptate inundând încăperea.

Deşi nu ardeau mai mult de două becuri, îşi închiseră pleoapele şi-şi duseră palmele la ochi ca orbiţi. Când îşi reveniră, priviră toţi, ca la comandă, spre colţul în care se afla străinul. Ba mai mult. Se holbară.

- A plecat!

- Nimeni nu-i acolo. Nimic nu-i.

- Nimica nimic.

- Parcă nici n-ar fi fost...

- Ba necuratul a fost! strigă Toader ridicându-se pe jumătate de pe scaun.

- De ieşit n-aea cum să iasă, fu de părere Simion cârciumarul, am fi auzit uşa.

Toader apucă la întâmplare o sticlă de pe masă şi aruncă cu ea într-acolo.

- Piei, drace!

Cioburile se împrăştiară în încăpere.

Afară, vântul încetase să mai vâjâie.

- Te-ai îmbătat? întrebă cu o uşoară supărare în glas Simion cârciumarul. Ţineai mai mult la băutură.

Dispăru câteva secunde după care reapăru cu o mătură şi o lopată.

- Şi dacă a fost dracu', ce-i? continuă. Te-aştepţi cumva să ajungi în rai?

- Ei, chiar în rai, nu, necheză Gheorghe.

Măturând bine podeaua, Simion cârciumarul adună nu mai puţin de şapte găleţi cu cioburi pe care le cără una câte una afară zvârlindu-le într-o groapă mai veche din apropiere.

Abia la sfârşit, când termină cu totul şi după ce se înapoie în dosul tejghelei să se mai odihnească, îşi dădu seama că ceva nu era în regulă.

Editura MARINEASA, Timişoara, 1994
SERIA DE PROZĂ
COSTEL BABOŞ
un om din wayfalua

POVESTIND ÎN DRUM SPRE OGLINDA

1. Despre Oglinda

-... o lume paralelă, rosti cel ce tăcuse până atunci. Fără să necheze. Căci, cu adevărat, omul acesta avea o mutră de cal.

2. Suzana Vrăjitoarea

Îşi încleştase degetele în braţul meu.

- Trebuie să mă înţelegi, îmi spunea, tu nu eşti ca ceilalţi, te-am mirosit de cum te-am văzut.

Mie mi se părea că toată lumea se uita după noi şi ne arăta cu degetul, spunând: se duc în lan, se duc în porumb. Lanul de porumb fremăta sub adierea blândă a vântului, iar soarele ne pocnea în creştetul capului.

- Te-am mirosit de cum te-am văzut.

Mie mi se părea că toată lumea ne urmărea cu privirea.

- Şi ce-ţi pasă?

Tulpinile erau mai înalte decât noi, de parcă lanul ar fi fost irigat şi prăşit, deşi, pe de altă parte, erau o grămadă de buruieni acolo, iar unde nu erau buruieni se vedea pământul plesnit de secetă şi bătătorit.

- Trebuie să înţelegi, îmi spunea. Fiindcă tu eşti altfel. Cu tine o să-mi placă. Am mai făcut-o şi cu alţii; dar numai atunci când nu mai rezistam. Aşa cum nici tu nu mai rezişti acum. De-aceea, te rog, nu şovăi.

De unde ştia că şovăiam?

- Pe urmă, îmi era greaţă. Mă apuca aşa o greaţă că vomitam. Iar uneori nu simţeam nimic, nu reuşeam să mă descarc; atunci îmi venea să urlu şi să-l iau pe individ la bătaie; mă înfuriam şi-mi venea să-i scot ochii.

Îşi încleştase degetele în braţul meu şi mă împingea uşor înainte.

Aş fi vrut să renunţ. Şi s-o iau la goană. Dar nu mă puteam hotărî. Prin cap îmi treceau tot felul de gânduri, ca nişte fulgere.

Mici, ascuţite, alunecoase. Mă întrebam, dacă e nebună, oare nu sunt eu mai nebun decât ea? Dacă şi ceilalţi sunt nebuni, nu sunt eu mai nebun decât ei?

Şi totuşi nu protestam; mă lăsam împins uşor înainte, printre tulpini. Aveam senzaţia că zeci de ochi ne pândeau; spionându-ne, bătându-şi joc de noi şi râzând, arĂtându-ne cu degetul prin porumbul înalt, viguros, neudat, neprăşit.

Aş fi vrut să renunţ la provocarea ei şi să-i spun că asta e, nu-mi place să fac dragoste cu senzaţia că sunt urmărit de parcă aş face-o pe o scenă de teatru, şi, în afară de asta, era atât de urâtă şi de bătrână încât, încât...

Dar nu i-am spus nimic. Nu m-am împotrivit cu nimic. Aş fi putut s-o fac. N-am făcut-o. Nu ştiu de ce.

3. O Poveste

- Pot, întrebă cel ce părea răstignit, să spun şi eu o poveste?

Şi pentru că nimeni nu-i răspunse, continuă:

- Tot ceva în legătură cu... asta, pentru că mi-aţi amintit de psihiatrie, domnule, mi se adresă.

M-am grăbit să-l încurajez:

- Sigur, sigur că puteţi.

- Suntem chiar curioşi să... adăugă femeia cu eşarfă, oprindu-se încurcată la mijlocul frazei.

- Desigur, fu de acord bărbosul, pufăind din ţigară şi mângâind-o pe femeie cu privirea, trece timpul mai repede şi nici nu neplictisim. După care i se adresă celui ce părea răstignit: puteţi începe, domnule.

4. Suzana Vrăjitoarea

Răspuns:

pe Suzana am cunoscut-o în acel sanatoriu de alienaţi mintali; stătea pe o

bancă, singură, într-o tăcere şi aşteptare provocatoare; îşi ridicase un genunchi sub bărbie, lăsându-şi pulpa piciorului dezvelită până sus, aproape de încheietură. Câteva şuviţe din părul încărunţit îi cădeau pe fruntea plină de riduri, pe ochii încercănaţi.

Întrebare:

Ce vârstă avea Suzana când aţi cunoscut-o?

Răspuns:

nu ştiu. Şi cred că nici Suzana nu ştia. Nu-şi amintea nici măcar de câţi ani era internată. O singură dată am vorbit despre asta, oscila între 50 şi 52; după părerea mea, însă, cred că era mult mai aproape de 60. Privind-o superficial, ai fi fost tentat să-i dai şi 70. Repet cuvântul „superficial", pentru că, în realitate, trupul îi era încă destul de viguros şi energic; n-am auzit-o niciodată plângându-se de dureri specifice bătrâneţii.

Întrebare:

ce v-a atras la ea? Există persoane care sunt de părere că aţi fost victima unor influenţe oculte, o teorie la modă.

Răspuns:

totul a pornit de la prima noastră întâlnire, atunci când am observat-o stând singură pe bancă. Privind-o, am simţit un impuls sexual neaşteptat, ceva pornind din interior şi manifestându-se, brusc, în afară. Priveam ca hipnotizat ceea ce Suzana voia să arate, mie, sau oricui altcuiva care s-ar fi nimerit să treacă, îmi dădeam seama că mi se întâmplă ceva neobişnuit, doar mai văzusem femei, mult mai tinere, mai frumoase, mă şi culcasem cu unele din ele; şi chiar dacă Suzana nu purta chilot, lăsându-şi sexul la vedere, negru, aproape triunghiular, eram familiarizat, căci pictasem vreme îndelungată după modele goale.

Întrebare:

ce v-a determinat să pictaţi acelaşi subiect în toate pânzele dumneavoastră?

Răspuns:

după atâţia ani, mi-e greu să redau totul în amănunt. Îmi amintesc doar senzaţia, de parcă cineva m-ar fi împins, cu forţa, să mă aşez pe bancă alături de ea. O mână nevăzută a cărei materialitate aproape că am

perceput-o. Şi îmi amintesc cum mi-am scos din buzunar o ţigară, maşinal, şi cum mi-am aprins-o, şi cum am mai inspirat fumul, alburiu, filtrându-l încet prin plămâni, încercând să câştig timp pentru a judeca. Şi cum gândurile mi se înghesuiau în cap; şi capul, gata să-mi plesnească; şi cum, de parcă toate astea n-ar fi fost de-ajuns, starea aceea de excitaţie creştea în mine necontenit.

Întrebare:

care era programul dumneavoastră zilnic, exceptându-l, desigur, pe cel obligatoriu?

Răspuns:

era o dimineaţă senină de iulie, în curând soarele avea să devină tot mai canicular, gândul mă ducea la atelierul sanatoriului, cu răcoarea sa atât de plăcută şi relaxantă, şi nu înţelegeam ce anume mă reţinea să plec şi ce anume mă făcea să rămân pe banca aceea de lemn, alături de ea. Îmi vine să cred că există lucruri, sau fenomene, cum vreţi să le spuneţi, ce ţi se relevă fără să mai ai nevoie de vreo demonstraţie, pe care le simţi pur şi simplu. Aşa cum, de pildă, li se întâmplă unor jucători de şah. Ei nu pot prevedea în timpul partidei toate variantele posibile ce vor deriva din mutarea pe care o fac, dar intuiesc că e bună, chiar dacă, aparent, sfidează logica jocului.

Întrebare:

sunteţi o fire timidă?

Răspuns:

da. Îmi frecam cu nervozitate palmele de marginea băncii, trecuse mai bine de o oră de când stăteam aşa, fără să ne spunem nimic; şi atunci Suzana m-a întrebat: eşti timid?

Întrebare?

când aţi început s-o folosiţi pe Suzana ca model?

Răspuns:

ne-am ridicat şi am început să ne plimbăm pe alee. Ajunsesem, deja, într-o stare de supraexcitare, nu mai suportam, iar Suzana era consştientă de tot ce mi se întâmplă pentru că, la un moment dat, mi-a atins cu vârful degetelor pantalonii în locul cel mai fierbinte. Pe moment, am crezut că o

să-mi dau drumul pe mine.

5. O poveste

- Pot, întrebă cel ce părea răstignit, să spun şi eu o poveste?

Şi, pentru că nimeni nu-i răspunse, continuă.

6. Povesteşte femeia cu eşarfă

Zgribulindu-se de frig, femeia îşi îmbrăcă pardesiul, strângându-şi-l cu putere pe umerii slăbănogi şi înguşti şi ososi.

Şi începu:

- Eram în prima zi a unui nou an şcolar. Mai mult chiar, preluam o nouă promoţie de copii, de care urma să mă ocup patru ani de zile, aşa cum făcusem şi până atunci cu ciclurile precedente.

Atmosfera era sărbătorească.

Copii, le-am spus micilor mei şcolari, aceasta este o zi deosebită, să n-o uitaţi niciodată!

I-am dus în sala de curs pentru a ne familiariza unii cu alţii, iar ei m-au urmat, puţin speriaţi că trebuiau să se despartă de părinţi; lucru firesc, la care mă şi aşteptam de altfel. De-aceea şi pregătisem clasa în mod festiv, aranjând din vreme abecedarele pe bănci, câte unul în dreptul fiecărui loc, şi, în afară de asta, împânzisem totul cu flori şi hârtie colorată.

I-am aşezat apoi, în ordinea înălţimii, pe perechi: o fată un băiat, o fată un băiat.

7. O poveste

- Pot, întrebă cel ce părea răstignit, să spun şi eu o poveste?
- Sigur că poţi.
- Ba chiar te rugăm!
- Aveţi dreptate, mai trece şi timpul.
- Atunci, pot să-i dau drumul?
- Sigur că poţi.
- Ba chiar te rugăm!
- Aveţi dreptate, mai trece şi timpul.

8. Povesteşte femeia cu eşarfă

Femeia îşi potrivi mai bine pardesiul pe umerii înguşti şi ososi. Şi continuă:

- Problema e să-i iei pe copii cât mai uşor cu putinţă. Întotdeauna am procedat aşa cu clasele întâi. Le vorbeam despre şcoală, explicându-le că e tot un joc, o prelungire, de fapt, a jocului din grădiniţă.

„Ne vom juca de-a venitul la şcoală fără să întârziem, le-am spus. Ne vom juca de-a mersul pe coridoarele şi de-a intratul pe uşă făcând cât mai puţin zgomot. Ne vom juca de-a păstratul curăţeniei şi îngrijitul mobilierului din clasă. Iar mai târziu, ne vom juca de-a scrisul şi cititul, de-a socotitul, de-a învăţatul poeziilor şi-al ghicitorilor."

Şi, pentru a le exemplifica atunci, pe loc, cum e cu aceste jocuri, le-am propus să ne jucăm de-a întrebările şi răspunsurile, în felul acesta, într-un timp relativ scurt, reuşind să aflu o mulţime de lucruri despre ei; şi totul a decurs normal, ca şi-n atâtea alte dăţi, până când l-am remarcat pe Omuleţ.

Aici Femeia cu eşarfă oftă.

- Omuleţ...

Oftă din nou.

Îşi plimbă de câteva ori degetele prin păr, privindu-ne pe fiecare în parte, dar nu în ochi, ci, cumva, în fundul de ochi. Reluă apoi cu vocea uşor gâtuită:

- Omuleţ. Numele îi venea ca o mănuşă. Era mic şi negricios; părea, mai degrabă, ieşit de curând dintr-o găoace decât apt să înceapă şcoala. Şi cu toate acestea... Vreau să spun că avea un fel de a se mişca şi de a te privi care te făcea să crezi că e foarte stăpân pe sine. Avea... avea aerul unui matur în miniatură. Nu ştiu... cum să vă explic...

- Nici nu e nevoie, interveni bărbosul, sesizând o nouă poticneală. Înţelegem foarte bine. Mie, personal, îmi place să vă ascult, mai adăugă curtenitor.

Însă femeia nu-i sesiză intervenţia. Continuă cu aceeaşi voce, în parte crispată, în parte melancolică.

- M-am apropiat de el şi i-am aşezat mâna pe creştetul capului. Fără să bănuiesc vreo clipă ce clocotea în capul său disproporţionat de mic în comparaţie cu al altora de vârsta lui. Şi fără să bănuiesc vreo clipă cât de mult avea să-mi marcheze copilul acesta viaţa ulterioară. Cât de mult avea să mi-o schimbe şi să mi-o influenţeze. Ca să nu spun mai mult. Şi, pentru

că nu ştiam şi nici nu bănuiam ce avea să urmeze, am continuat să-l mângâi, aşa cum faci cu un pisoi poznaş pe care-l îndrăgeşti tocmai pentru poznele sale. Căci, într-un fel, făcuse şi Omuleţ o poznă. Mi-a spus că nu are decât un nume, iar la observaţia mea că s-ar putea să-l fi uitat pe celălalt, mi-a replicat, aproape cu îndrâjire, că n-a uitat, pentru că el nu uită nimic din ceea ce învaţă, Omuleţ fiind numele care i-a plăcut lui şi pe care singur şi l-a ales chiar după ce s-a născut. Am izbucnit, pur şi simplu, în râs, căci niciodată până atunci nu mi se mai întâmplase să aud o asemenea născocire din gura unui copil.

„Hei, poznaşule!" i-am spus, ciufulindu-i părul.

Acest lucru m-a şi determinat să continui cu jocul de-a întrebările, joc pe care, pe nesimţite, Omuleţ avea să-l transforme în ceva atât de serios încât să-mi provoace insomniile şi stările depresive descrise la început.

În ceea ce priveşte conversaţia noastră din acea primă zi de şcoală, v-o pot relata aproape cu exactitate.

L-am întrebat pe Omuleţ:

„Nu cumva ştii să ne spui şi o poezie?"

„Ba da, a răspuns el, ştiu să spun multe poezii."

„Ia te uită, foarte frumos. Şi cam câte poezii ştii?"

„Peste o sută."

„O sută?"

Primul gând a fost că exagera din necunoaşterea cifrei.

„Dar o sută e neînchipuit de mult când se referă la poezii memorate. Ştii cât este o sută?" A răspuns fără nici o ezitare: „Sigur, este de zece ori câte zece." Cu claritate, cu siguranţă, cu promptitudine. Vedeţi, ni se adresă Femeia cu eşarfă, mai avusesem şi în alte serii copii care veneau în clasa întâi ştiind, deja, să scrie şi să citească, ba chiar să şi socotească; unii folosindu-se chiar de tabla înmulţirii. Ceea ce a urmat, însă, a ieşit din tiparul obişnuitului. L-am rugat să spună o poezie din cele „o sută", una care-i plăcea lui mai mult, iar el, cu toată seriozitatea (în paranteză fie spus, începuse să cam sperie cu seriozitatea-i infantilă), a ţinut să sublinieze, apăsând pe cuvinte, că-i plac toate poeziile pe care le ştie, de aceea le şi învăţase, dar, dacă nu aveam nici o obiecţie, ar dori să recite una pe care a

compus-o el. Am reţinut cuvântul „obiecţie", cuvânt pe care preşcolarii nu-l întrebuinţează în vorbirea lor curentă; şi „compus", nu pentru că la o vârstă atât de fragedă nu se poate neapărat compune, ci pentru că aceste cazuri sunt extrem de rare; eu, cel puţin, nu le mai întâlnisem. De regulă, la şapte ani nu se compune, ci se memorează, se imită, se repetă.

„Bine'nţeles că n-am nici o obiecţie, l-am asigurat, ba chiar te invit să o faci. Copii! i-am atenţionat pe ceilalţi, vă rog să-l ascultaţi pe colegul vostru care ne va recita o poezie compusă de el."

Am... notat această poezie, se bâlbâi Femeia cu eşarfă, începând să scotocească prin poşetă. A, uite că am găsit-o.

Ne-o flutură prin faţa ochilor.

- Aş dori să v-o citesc. Aţi putea înţelege mai bine ce am simţit atunci. Sper că... sper că n-aveţi nimic împotrivă? Face parte, vă sigur, din povestire.

- A, nu. Nici un fel de împotrivire, o încurajă bărbosul. Ba chiar vă invit să o faceţi, asta ca să fiu în ton cu, adăugă, zâmbind cu subînţeles din colţurile gurii.

- Poate domnii ceilalţi? mai şovăi Femeia cu eşarfă.

- Dimpotrivă, am intervenit, aţi reuşit, în cele din urmă, să ne faceţi curioşi.

- Da, da, afirmară şi ceilalţi.

Numai bărbatul de lângă uşă, cel cu faţa prelungă şi cabalină, îşi manifestă acordul printr-o uşoară înclinare a capului. De altfel, până atunci nu scosese nici un cuvânt, singurul semn al participării sale la discuţiile din compartiment fiind aceste gesticulaţii cu capul, din cauza cărora asemănarea sa cu un cal părea de-a dreptul izbitoare.

- Atunci... exclamă femeia, potrivindu-şi mai bine pardesiul pe umerii înguşti şi slăbănogi şi osoşi. Şi citi:

EXOD

Regele Alb încălecă pe cal şi plecă

Şi nu se mai întoarse.

Regele Roşu încălecă şi el pe un cal. Şi dus a fost ca şi celălalt.

Regele Verde a fost ceva mai precaut şi-a ales un cal ceva mai bun.

Şi nu s-a mai întors.

Dracul îi duce pe toţi şi nu mai aduce pe nici unul filosofă

Regele Albastru-deschis în timp ce îşi înşeua calul.

Odată şi-odată, spuse, trebuie să se termine şi mai spuse altfel habar n-am ce-o să se mai întâmple.

Nu s-a întâmplat mare lucru şi nici regele nu s-a mai întors.

Nu înţeleg se plânse Regele Negru-de-mânie unde-au plecat blestemaţii de regi.

Şi căzu pe gânduri în mijlocul galopului.

Nimeni nu l-a mai văzut nici până-n ziua de azi.

Mezinul n-a cumpănit prea mult ce cal să aleagă numai betegit să nu fie gândi Regele-cel-fără-de-culoare şi porni conştient de răspunderea sa.

Şi nu s-a mai întors.

Hai să o numim o întâmplare a întâmplării sau mai bine tragedia celor şapte regi i-am propus armăsarului care, fiind de acord, nechează a drum lung.

După un scurt moment de tăcere, Femeia cu eşarfă reluă tulburată:

- Mărturisesc că mă aşteptasem să aud o poezioară dintr-acelea cu ursuleţi şi pisicuţe sau ceva de genul acesta. Mă aşteptam la ceva scurt, simplu şi rimat, chiar la o poezioară cunoscută deja. În nici un caz la ceva serios şi în vers alb pe deasupra. Am exclus din capul locului posibilitatea să o fi compus Omuleţ, cu toate că nu cunoşteam piesa, dar nu i-am făcut, desigur, nici o observaţie în acest sens; aş fi stricat farmecul degajat din modul în care interpretase poezia. De fapt, acest lucru m-a şocat în aceeaşi măsură ca şi textul în sine, ales de el.

9. Suzana Vrăjitoarea

Răspuns:

în afară de dragoste şi pictură se mai puteau face o mulţime de alte lucruri. Programul, aşa zis obligatoriu, era destul de flexibil în acest sens. Să nu uităm că era, totuşi, un sanatoriu şi nu o puşcărie.

Răspuns:

da.

Răspuns:

depinde din ce punct de vedere. E-adevărat, în cei zece ani m-am frustrat singur de unele avantaje, dar nu am pierdut, aşa cum susţineţi, legătura cu civilizaţia. Chiar dacă am întâmpinat unele greutăţi cu reintegrarea mea în viaţa din afară. Dar să nu uităm compensaţiile. Aţi omis, probabil în mod intenţionat, faptul că aveţi ocazia să-mi luaţi un interviu.

Răspuns:

nu.

Răspuns:

1. Nu răspund la întrebarea numărul unu.

2. Despre sinuciderea Suzanei s-a scris şi aşa mult. În general, s-a mers pe ideea gestului sublim. Eu unul nu împărtăşesc această opinie. Suzana a fost internată în sanatoriu pe viaţă. Ca nebună irecuperabilă. Nu înţeleg de ce acum se caută tot felul de sensuri în sinuciderea unei nebune. Dumneavoastră înţelegeţi cumva? Adevărul? Vă place să jonglaţi cu tot felul de cuvinte pretenţioase. Oare nu voi, ziarişti, sunteţi cei mai mari mincinoşi? Scrieţi atunci că a fost un gest al disperării. Atât.

Răspuns:

nu.

Răspuns:

nu e un zvon. Se pare că nu citiţi articolele confraţilor dumneavoastră. Am declarat în urmă cu doi ani, într-un interviu din presa locală, că voi renunţa la pictură. Între declaraţie şi accidentul survenit mai târziu, în urma căruia mi-am pierdut degetele de la mâna dreaptă, nu există nici o legătură, nici o acţiune premeditată. Nu sunt răspunzător dacă, în urma acestui fapt, valoarea pânzelor mele a crescut cu mai multe procente.

Răspuns:

nu.

Răspuns:

da.

Răspuns:

nu.

Răspuns:

da.

10. Galbeni, albi, albaştri

Plouă cu înverşunare. De patru, de cinci zile? Cerul pare că s-a despicat în două, şi apa nu mai poate fi stăvilită.

- Dacă-mi permiteţi, mi-aş aprinde o ţigară.

- Ar fi singurul lucru uscat din întreaga încăpere, glumesc.

O umezală rece şi cleioasă umple spaţiile, pătrunzându-ne pe nesimţite în haine şi încălţăminte, infiltrându-ni-se în oase şi articulaţii.

- E un obicei de care nu mă pot dezbăra, reia bărbosul în chip de scuză. Când povestesc, sau când lecturez ceva, simt tot timpul nevoia să scot fum pe nas şi pe gură.

Observaţia îmi scapă fără să vreau:

- Din câte ştiu, fumatul nu-i un obicei, ci un viciu.

- Dar cine a vorbit de fumat? se miră el, spuneam doar că-mi place să scot fum, să pufăi adică.

- În cazul acesta ar trebui să folosiţi pipă, intervine cel cu ochelarii fumurii.

- Da, m-am gândit şi eu, dar prezintă prea multe inconveniente.

- Dumnezeule, cât o să mai ţină ploaia asta? întrebă Femeia cu eşarfă pentru a schimba vorba; se pare că nu-i plac discuţiile tipic masculine.

Scârţâind prelung, trenul opreşte. Privesc prin fereastra compartimentului şi nu văd la doi paşi. Clădirile par nişte umbre uriaşe pe verticală, cu marginile zimţate.

- Plouă ca-ntr-un apocalips, remarcă cineva.

Stropii mari şi deşi se lovesc de geam scoţând un răpăit caracteristic. Zgomotul provocat de ei mă trimite cu gândul la buletinul meteorologic care prognozase soare pe toată săptămâna în curs.

- Vremea asta cenuşie şi tristă, murmură bărbosul fără ca, totuşi, să folosească un ton afectat, îmi aminteşte de propria-mi copilărie.

Apoi tace din nou.

- Oh, copilăria! se entuziasmă subit Femeia cu eşarfă. Povestiţi-ne ceva despre copilăria dumneavoastră. Trebuie să fie interesant.

- Dar nu-i deloc interesant, protestează bărbosul în timp ce-şi scotoceşte buzunarele după chibrituri. E numai deprimantă. În ceea ce mă priveşte

prefer orice alt subiect.

Barba sa lungă şi stufoasă, acoperindu-i pieptul până la jumătate, seamănă cu cea a unui preot şi scriitor din manualele şcolare. Când eram elev la gimnaziu aveam obiceiul de-a maltrata figurile scriitorilor din cărţile de literatură, punându-le bărbi şi mustaţă. De-aceea şi cei mai apreciaţi, de noi, autori erau cei cu faţa cât mai curată. Nu numai eu, ci şi ceilalţi băieţi, ne ambiţionam să-i facem cât mai de nerecunoscut. Iar uneori, cuprinşi de elan, reuşeam performanţa de-a perfora hârtia cu vârful creionului. Poetul-scriitor era unul din cei ce ne dădea bătaie de cap şi, neavând încotro, ne rezumam la a-i ataşa ochelari şi o pipă în gură. Am fost foarte invidiat în ziua-n care, într-o recreaţie, le-am prezentat colegilor fotografia scriitorului cu un plasture pe chelie şi cu un imens cercel în ureche. Pe plan local cel puţin, constituia o inovaţie.

- Intenţia mea, reia bărbosul printr-o tuse uşoară, era să vă relatez întâmplarea ce stă la originea acestei călătorii. Aşa cum, de altfel, am observat că aţi procedat şi dumneavoastră, nu văd de ce aş face tocmai eu excepţie.

- Aşa este, îşi exprimă acordul cel ce pare răstignit, la urma urmei, consider că aceste poveşti-mărturisiri, ca să le spun aşa, sunt puntea de legătură între noi şi călătoria noastră. Nu ştiu, poate mă-nşel, dar nu văd nici o altă explicaţie.

- Dacă-mi permiteţi, intervine cel cu ochelari fumurii, mult mai semnificativ mi se pare faptul de-a fi singurii călători ai acesteigarnituri. Ba mai mult decât atât, se pare că trenul nu are conductor şi, n-aş vrea să merg mai departe, dar ce părere aveţi despre existenţa sau mai bine zis inexistenţa mecanicului de locomotivă?

- Vă rog, domnilor, se opune Femeia cu eşarfă, încetaţi cu discuţia în jurul acestui subiect. E ca şi cum am cânta la propria noastră îngropăciune.

- Nu-i acelaşi lucru? Tăcând, nu vom face altceva decât să gândim aceleaşi întrebări. Am fost...

Un tunet răzbate din afară, acoperind ultimele cuvinte. Lumina din compartiment se întrerupe pentru câteva secunde, moment în care simt o mână strecurându-mi-se sub braţ. O mână rece tremurândă. Trăiesc unul

din rarele momente în care regret că nu mai pot picta.

11. Despre Oglinda

-... O lume paralelă, rosti cel ce tăcuse până atunci, mângâindu-şi urechile negricioase.

- Ar fi necesare câteva detalii.

- N-ar limpezi cu nimic lucrurile!

- S-au adunat atâtea incertitudini, încât a devenit necesar răspunsul la câteva întrebări.

- Un răspuns la oricare din întrebări va provoca un set de alte incertitudini.

13. O poveste

- Pot, pot să spun şi eu o poveste?

- Sigur că puteţi, doar am convenit acest lucru încă de la început.

- Noi chiar vă rugăm să o faceţi...

- Bine, bine. Atunci vi-o spun, se hotărî cel ce părea răstignit. Este povestea fratelui meu geamăn, mai adăugă fără să schiţeze vreun gest. Fără ca măcar să clipească, să strănute sau să citească, să se scarpine în cap sau în oricare parte a corpului. Este povestea fratelui meu geamăn, preciză pentru a doua oară. Am să vi-o spun. Mi-am dat seama imediat de ce repeta mereu unele cuvinte sau expresii, ori chiar propoziţii întregi; acestea suplineau la el mimica, gesturile, tonurile şi inflexiunile vocii, ale vocii sale egale, terne, fără nuanţe, fără suişuri şi coborâşuri de volum. Repetiţia şi pauzele între cuvinte erau singurele efecte pe care le folosea în vorbire. Mărturisesc că, până atunci, nu mai auzisem niciodată povestindu-se în felul acesta.

- Fratele meu geamăn, începu cel ce părea răstignit, avea un tic nervos.

După această foarte scurtă introducere se produse o pauză, prilej cu care bărbosul îşi ceru permisiunea să-şi aprindă o ţigară, iar Femeia cu eşarfă îşi aminti că şi ea avusese, pe vremea când încă mai preda, elevi cu tot felul de ticuri nervoase, dar nu se impacinetase niciodată din cauza asta, fiind un lucru obişnuit sau oarecum obişnuit.

- Ei bine, fratele meu crâşnea din dinţi, continuă imperturbabil cel ce părea răstignit. Pe mama o enerva crâşnitul acesta din dinţi şi, într-o zi,

nemaisuportând, l-a luat de mână şi l-a dus la un control psihiatric. Cu toate că îl speriau medicii, fratele meu nu s-a opus. Ar fi fost inutil. O ştia pe mama, cum de altfel o ştiam şi eu, o fire energică şi categorică; atunci când hotăra mama un lucru, acest lucru era bun hotărât, nu mai exista loc pentru nici un fel de dar, dacă, poate sau altele de acest gen. În ascuns, noi îi spuneam „zbirul" şi ni se părea o poreclă tare reuşită. Eram prea mici pentru a înțelege ce înseamnă că creşti doi copii, băieţi, pe deasupra şi gemeni, într-o situaţie materială precară şi de una singură. Spun singură căci tatăl ne murise. Ne-am trezit cu el, într-o dimineaţă, spânzurat de un bolţ ce susţinea garnişa din sufragerie În ziua aceea trebuia să aniversăm ziua noastră de naştere, împlineam 6 ani, mama făcuse prăjituri, comandase şi două torturi cu lumânări, iar vecinul de deasupra apartamentului nostru urma să ne facă poze pentru album. De-atunci, la fiecare aniversare a zilei de naştere, mi-l amintesc pe tata atârnând nemişcat, cu mâinile încleştate de draperia gălbuie din catifea, de parcă ar fi vrut să se caţere pentru a inspira o ultimă gură de aer. M-am obişnuit atât de mult cu această imagine, încât celălalt tată, cel viu vreau să spun, a devenit o amintire confuză. Mama spunea despre el că era o fire extrem de geloasă. Mai mult chiar, susţinea că era egoist şi posesiv. Nu-şi făcea prieteni, nu invita pe nimeni în casă, pe mama o scotea rar în oraş şi n-o lăsa să-şi caute slujbă. Singura excepţie, fiindcă întotdeauna există câte o excepţie, era cel ce locuia deasupra noastră. Acesta putea veni la noi oricând ar fi poftit; la ore oricât de matinale sau oricât de târzii. Mama era foarte intrigată de abaterea tatei de la regulă în ceea ce-l privea pe vecinul nostru, dar n-a abordat niciodată subiectul. Şi aşa era tata destul de suspicios. O dată, tata ne-a spus despre vecinul nostru că era un om necăjit. A fost singura oară când ne-a vorbit despre el în absenţa acestuia. Nu ştiu cât era de necăjit. Părea mai degrabă un om liniştit, cuminte, un om aşezat. Ca fizic, avea o statură înaltă, osoasă, îl domina pe tata în înălţime; faţa îi era prelungă, obrajii îi avea supţi iar fruntea îi era brăzdată de cute mărunte şi dese. Avea şi ciudăţenii. Îi plăcea să se fumeze în apropierea lui, cu toate că nu era fumător. Birturile le frecventa destul de des. Comanda o limonadă sau un simplu pahar cu sifon pe care-l sorbea cu înghiţituri mici până-l prindea ora închiderii laolaltă cu

beţivanii obişnuiţi ai localului. Abia atunci se ridica de la masă, şovăitor, cu ochii sticlind, şi pleca împleticind-se.

În astfel de momente nu urca la el în apartament, ci suna la noi. Nu spunea nimic, nu era prea vorbăreţ, lua loc într-un fotoliu şi stătea acolo. Câteodată adormea şi dimineaţa îl prindea în aceeaşi poziţie. După moartea tatei, cel ce locuia deasupra noastră a continuat să ne viziteze. În timp, mama s-a obişnuit atât de mult cu el datorită blândeţii sale, a îngăduinţei faţă de poznele pe care le făceam. De două sau de trei ori pe săptămână cerea voie mamei să ne scoată în oraş. Ne ducea la film şi ne cumpăra floricele. Bârfa nu l-a afectat sau, cel puţin pe vremea aceea, nu-l afecta, deşi numele său şi al mamei erau cunoscute în tot cartierul. Cunoscute şi batjocurite.

14. O poveste

- Pot, pot să spun şi eu o poveste? întrebă cel ce părea răstignit. Şi pentru că nimeni nu îi răspunse, continuă. Tot ceva în legătură cu... asta pentru că mi-aţi amintit de psihiatrie, d-le, mi se adresă.

M-am decis să-l încurajez.

- Sigur, sigur că puteţi.

- Suntem chiar curioşi să... adăugă Femeia cu eşarfă oprindu-se la mijlocul frazei.

- Curioşi până la indiscreţie, interveni bărbosul încercând să înlăture momentul de stânjeneală al femeii.

- Bine. Bine. Atunci vi-o spun, se hotărî cel ce părea răstignit. Este povestea fratelui meu geamăn, preciză pentru a doua oară. Să vi-o spun.

Urmă o mică pauză, prilej cu care bărbosul îşi ceru permisiunea de a-şi aprinde o ţigară, iar eu de-a încerca încă o dată să străpung cu privirea perdeaua de apă, în eventualitatea localizării, cu aproximaţie a poziţiei în care ne aflam.

- Ei bine, reluă cel ce părea răstignit, fratele meu geamăn avea un tic nervos. Deschizând o paranteză, aş întreba: bine, bine şi ce-i cu asta? O întrebare legitimă pe care şi-o poate pune oricine dintre cei de-aici. Iar răspunsul n-ar fi decât unul singur. „Ăsta" e momentul cheie, ticul nervos al fratelui meu fiind răspunzător de tot ce s-a întâmplat în continuare şi are

vreo legătură cu călătoria de faţă. Este răspunzător de destinele noastre, stând la originea unui concurs de împrejurări ce avea să ne marcheze ulterior. În ciuda faptului, şi accentuez, în ciuda faptului că, până atunci, în viaţa noastră se derulaseră câteva evenimente ce şi-ar fi putut revendica acest lucru. Da, un tic nervos, repetă cel ce părea răstignit, închizând paranteza. Ei bine, d-lor, anunţă fără să ridice sau să coboare tonul, fratele meu feamăn crâşnea din dinţi. Şi, pentru că pe mama o enervaa crâşnitul acesta, într-o zi, nemaisuportîndu-l, l-a luat de mână şi l-a dus la un psihiatru. Medicul, un grăsan cu mustaţa în furculiţă, zâmbea tot timpul, etalându-şi dantura stricată. Nu, d-nă; da, d-nă; desigur, d-nă; absolut, d-nă. În cele din urmă, i-a pus câteva întrebări fratelui meu, fără nici o legătură între ele, concluzionând că nu e nimic grav, că n-are nici pe dracu', a fost chiar expresia lui, că totul e în ordine, stimată d-nă. Totuşi, când să plecăm, a sărit de pe scaun cu multă vioiniciune pentru gabaritul său, lovindu-se cu palma peste frunte. O, da, sigur că da, d-nă. Am omis ce era mai important, copilul va rămâne la noi. Dar am înţeles că nu are nimic, s-a mirat mama de brusca întorsătură, din concluziile d-voastră, în urma consultului, am înţeles că nu necesită nici un fel de tratament mai special. Aveţi, desigur, dreptate, d-nă, numai că, vedeţi, există pericolul ca ticul să persiste sau, şi mai rău, ca el să se accentueze. Aveţi încredere în mine, nu, nu vă faceţi griji, exact, bineînţeles, numai două săptămâni, garantez, d-nă. La revedere, d-nă. Joia şi duminica, d-nă; cu plăcere. Se întâmpla pentru prima oară să fim despărţiţi pe o durată atât de îndelungată şi, cu toate că îl vizita zilnic, neţinând seama de interdicţiile programului de vizită, două săptămâni au fost pentru mine o veşnicie. În ziua când l-au externat nici n-am mai dat pe la şcoală, iar cu o noapte înainte nu închisesem ochii o clipă. Şi totuşi, la întoarcerea spre casă eram plin de energie; cântam; făceam mult zgomot atrăgându-ne priviri dezaprobatoare din partea celor pe lângă care treceam. Intrând în cartier, dar mai ales în strada pe care locuiam, privirile au devenit mai încruntate, mai tăioase, mai răutăcioase. Cu atât mai răutăcioase cu cât ne manifestam noi bucuria mai gălăgios. Nu le-am luat în seamă, ne obişnuisem cu ele, mama spunea că n-au decât să se uite până au să crape.Ne obişnuisem şi cu şuşotelile pe seama noastră şi a

mamei, ne obişnuisem să fim arătaţi cu degetul, ne obişnuisem cu aluziile colegilor şi ale profesorilor de la şcoală, iar mai târziu, cu răutăţile fătişe. Ne obişnuisem până la urmă şi cu porecla de „Monştrii" care, dincolo de poreclă, era o convingere a celui ce ne-a pus-o; o convingere profesională. Ne obişnuisem ca până şi cei ce abia învăţau să vorbească să strige după noi, la îndemnul celor mai mari şi, nu rareori, la al părinţilor: „Monştrii!", „Monştrii!", invectivă menită să ne umbrească şi mai mult copilăria. Eram copii, da, copii ca toţi copiii, oameni ca toţi oamenii, fără defecte fizice, fără malformaţii. Şi totuşi, „Monştrii!". Şi ştiţi, d-lor, pentru ce eram monştri? Nu ştiţi. Şi nici nu aţi putea bănui măcar. Fiindcă, d-lor, eram gemeni. Nişte gemeni mai aparte, cum am înţeles mai târziu. Mai „speciali". Fiindcă unul din noi semăna cu tata până aproape la identificare, iar celălalt, în aceleaşi condiţii, cu vecinul ce locuia deasupra apartamentului nostru. Dar aşa ceva este imposibil, veţi spune, aşa cum a exclamat şi un preparator de la catedra de biologie când a auzit de cazul nostru. Dacă e adevărat, a mai spus el, atunci copiii aceştia sunt nişte mici monştri. Nu curiozităţi, nu excepţii, nu accident, nu întâmplare. „Monştrii!"

15. Galbeni, albi, albaştri

Plouă. Plouă.

- Să-i spunem, un orăşel din nord, pufăie bărbosul, trimiţând câteva rotocoale de fum străveziu înspre fereastră. Un orăşel cu 10, 20, dar nu mai mult de 30 de mii de locuitori.

Plouă neîncetat de mai multe zile. Şi nopţi. N-aş vrea să se creadă că iau în derâdere (la modul gratuit) creştinismul, dar se pare că D-zeu şi-a pus în cap, fie să-i spele, fie să-i înece pe toţi păcătoşii.

16. Despre oglindă

- E numai o stare de tranzit, explică cel ce tăcuse până atunci, dar asta e ceea ce vă nelinişteşte.

17. Galbeni, albi, albaştri

De când ne-am îmbarcat în tren, plouă-ntruna. Cu înverşunare. Împotriva nu ştiu cui. Cu neruşinare faţă de nu ştiu cine. Însă lucrul de care mă tem cel mai mult este ca, din cauza umezelii, să nu ni se deregleze ceasurile. Am pierde noţiunea timpului şi asta ar fi, iată, un incident destul

de grav. Poate cel mai grav.

- În imobil locuiau trei familii. Dintre ele, numai cea a soţilor P. fiind compusă din două persoane, celelalte fiind reprezentate de câte una singură. Respectiv, d-na Ur, am înţeles că Ur era doar prescurtarea numelui său întreg; şi unchiul meu, în fapt, un văr mai îndepărtat al bunicului, unchi la a cărui gîzduire am apelat cu atâta disperare.

18. Despre oglindă

- Vă asigur că e numai o stare de tranzit, explică cel ce tăcuse până atunci, dacă asta e ceea ce vă nelinişteşte atâta.

19. Galbeni, albi, albaştri

- Eram urmărit pentru falsificarea de bancnote. Infracţiune, aşa cum ştiţi, foarte aspru pedepsită de lege. Tocmai de aceea alesesem acel orăşel, fiind unul din punctele cele mai îndepărtate de capitală. Încă din prima zi, unchiul meu a hotărât să mă prezinte vecinilor cu care întreţinea relaţii cordiale. Atât de cordiale încât îşi făcuseră un tabiet în a se reuni seară de seară pentru a lua masa împreună, în apartamentul venerabilei d-ne Ur. Masă ce se încheia de fiecare dată cu o partidă de wist. Jucaţi wist? a fost, de altfel, prima întrebare pe care mi-au pus-o după ce am fost prezentat. Wistul se poate juca şi în cinci, m-au asigurat, ba chiar ar fi mai interesant. Şi, cu toate că mă descurcam bine la acest joc de cărţi, am refuzat să particip preferând rolul de spectator. Mi s-a părut că e mult mai politicos aşa. Eram, totuşi, un străin pe care abia îl cunoscuseră. Am acceptat în schimb, la insistenţele d-nei Ur, câteva păhărele dintr-un lichior de casă. Încet-încet, atmosfera a început să se destindă, iar eu să devin mult mai degajat. Aşa se face că, în cele din urmă, i-am asigurat de participarea mea la joc în seara următoare. Nimic, şi aş accentua acest lucru, apăsă bărbosul pe cuvinte, nimic nu lăsa să se întrevadă evenimentul, cu totul ieşit din comun, ce avea să se petreacă peste câteva minute.

- Aţi păţit ceva, d-le? întreabă Femeia cu eşarfă cuprinzându-şi înfrigurată umerii.

- N-am păţit nimic, o linişteşte bărbosul. Un moment doar am avut senzaţia că trăiesc o parte a trecutului. Mi se întâmplă destul de rar. E o senzaţie foarte bizară.

- Îmi pare rău, n-a fost în intenţia mea să vă deranjez.

- Dar nu m-aţi deranjat deloc. Nu. Dimpotrivă.

- Dacă-mi permiteţi şi mie o scurtă digresiune, intervine cel cu ochelari fumurii.

- Cum să nu, d-le.

- Despre povestea cu falsul. Dacă nu mă înşel, acum vreo 30 de ani, au apărut în presa vremii mai multe articole cu acest caz. S-a făcut multă vâlvă în legătură cu el. Ceea ce a şocat cel mai tare a fost faptul că, în toată afacerea, nu era amestecată decât o singură persoană. Mai mult decât atât. Persoana respectivă, a cărei fotografie era inserată şi ea pe paginile diverselor cotidiane, avea doar 18 ani.

- Era fotografia mea, recunoaşte bărbosul. A fost difuzată de mai toate ziarele de atunci. Se oferea şi o recompensă pentru cel ce ar fi putut da orice fel de indicii care să ducă la arestarea mea. A fost o hăituială în toată regula.

- Mi se pare că aţi fost prins destul de repede.

- Aici vă înşelaţi, îmi pare rău că trebuie să vă contrazic. N-o spun din mândrie, căci nu sunt deloc mândru şi nici n-aş avea motive să fiu. N-am avut nici o circumstanţă atenuantă la ceea ce am făcut, singura care a invocat-o apărarea a fost cea a vârstei, vârstă de care, în final, nici nu s-a ţinut seama. Însă de prins n-a fost vorba. Tocmai aici e farsa întregii poveşti. Spun farsa pentru că, de fapt, m-am predat singur. Tocmai motivul pentru care ne-am predat mi-a marcat viaţa şi nu detenţia, cum s-ar putea crede.

20. Povesteşte femeia cu eşarfă

Femeia îşi cuprinse umerii slăbănogi şi înguşti şi ososi. Şi spuse:

- Am avut odată un elev al cărui nume i se potrivea de minune. Îl chema Omuleţ. Era mic şi plăpând şi părea abia ieşit din găoace. În isteţime însă, îi depăşea pe toţi cei de vârsta lui şi nu numai. Ceea ce era mai minunat la el era faptul că ştia să recite poezii. Închipuiţi-vă, la vârsta lui, să memoreze peste o sută. El susţinea că unele erau compoziţii propri, dar asta părea absurd, chiar ieşit din comun. Îmi recita câte o poezie în fiecare zi, fără să-l mai îndemn. Şi cu toate că nu credeam în posibilităţile sale de a compune n-am reuşit niciodată să identific nici măcar câteva versuri cunoscute. Doar

vagi asemănări cu un autor sau altul. De cele mai multe ori poemele sale presupuneau cunoştinţe şi cultură proprii oamenilor maturi, nicidecum unui copil de şase ani. Unele din ele, având caracter erotic, indicau o oarecare experienţă a vieţii pe care Omuleţ n-avea de unde s-o aibă. Acestea, împreună cu cele al căror filon izvora din mitologie, erau cele mai surprinzătoare. În acest sens v-aş putea da un exemplu semnificativ. Dacă se poate...

Avea o privire atât de pierdută încât ne-am exprimat cu toţii dorinţa de a asculta. I-am urmărit degetele mâinii, lungi şi albe, aproape translucide. La fel ca şi data trecută, lecturarea poeziei îi producea o puternică emoţie, neputând să-şi reţină tremurul vocii, aşa încât, vorbele sale păreau mai mult cântate.

NEFÂRTATUL

Fârtatul medita în mijlocul înghemuirii copleşit de revelaţie

Numi revelaţia lumină o pipăi şi văzu că e bună şi a fost lumină

El se lăsă emoţionat pe vine motiv pentru care se răsturnă pe poala muntelui şi-şi sfâşie veştmintele

Aşa a început primul vid de creaţie

Când se dezmetici dădu nas în nas cu un Călăreţ pe Dunăre

- Omule omule, lăcrimă Fârtatul, îţi place lumina asta caldă şi blândă?

Are un cusur rosti Călăreţul pe Dunăre descălecând

- De unde vii?

- De pe Danubiu

- Bucură-te am adus lumină

Omul încălecă şi nu mai spuse nimic

Omul plecă unduindu-şi pletele-n vânt

Vântu-i bătea prin plete despletindu-i-le

Fârtatul îl privi până se sătură.

Apoi căzu printr-un con al muntelui

- Unde sunt aici?

- Aici eşti aici. Bine-ai venit! Tocmai am zămislit întunericul şi nu ştiu ce să fac cu el

- Bine te-am găsit, o, Nefârtate!

21. Povesteşte femeia cu eşarfă

Şi spuse:

- A fost odată un omuleţ. Mic şi negricios. Un omuleţ plăpând şi timid, aşa cum sunt toţi omuleţii. Şi cu toate acestea, atât de deosebit de semenii săi. Atât de...atât de isteţ, de matur, de... nici nu ştiu cum să... A fost odată şi o învăţătoare. Obişnuită, ca toate învăţătoarele. Cel puţin până în momentul în care debutează povestea. O învăţătoare care îşi îndrăgea elevii şi îşi iubea meseria. O învăţătoare singuratică, retrasă, ce nu cerea altceva decât să fie lăsată să-şi vadă de propria-i chemare unde-şi concentrase tot echilibrul interior. Deşi văduvită de natură, având un picior cu două degete mai scurt decât celălalt, nu lăsa să se observe faptul că ar suferi de vreun complex. Şi nimic n-o împiedica să nu fie un cadru didactic plin de abnegaţie şi însufleţire.

Femeia cu eşarfă îşi strânse mai bine pardesiul pe umerii slabi şi ososi. Şi continuă:

- Cele două personaje aveau să se cunoască cu ocazia începerii unui nou an şcolar, într-o zi însorită de septembrie. Mai târziu, această întâlnire învăţătoarea şi-o va aminti ca pe cel mai minunat eveniment al vieţii ei. Iată, pe scurt, povestea pe care unul din personaje a retrăit-o de atâtea ori în singurătatea şi mediocritatea locuinţei şi care, aş spune, fără să greşesc prea mult, că, în ultima parte a vieţii, a constituit una din puţinele sale resurse sufleteşti. Totul a început în acea primă zi de şcoală când, în urma unui scurt dialog, omuleţul i-a recitat învăţătoarei sale o poezie. O am la mine, ne asigură femeia cu eşarfă indicând cu degetul o poşetă minusculă ce-i atârna pe umăr, am să v-o citesc, poate, ceva mai târziu. A fost doar prima poezie dintr-un set întreg ce avea să i le recite pe parcursul următoarelor zile şi prin care avea s-o farmece într-un mod atât de ciudat şi misterios. Pe scurt, omuleţul, deşi în vârstă de numai 6 ani, judeca şi se comporta ca un matur. Nu numai că ştia să scrie şi să se folosească de operaţii matematice complexe, dar avea şi aptitudini artistice; ceea ce învăţătoarei i-a fost greu să accepte o vreme; era de neimaginat. Mai mult decât atât, sugera o cultură generală solidă, fapt ce a uluit conducerea şcolii precum şi o comisie din partea inspectoratului şcolar teritorial. S-a mers chiar până la informarea

ministerului şi... şi... Dar sunt atât de... Numai readucându-mi aminte, vedeţi, numai reamintindu-mi. În fapt povestea e mult mai simplă decât, nici măcar nu e nevoie de o gradare a, foarte pe scurt şi paradoxal, aceste calităţi ale lui Omuleţ trec într-un plan secundar. Vreau să spun, o altă latură a sa m-a făcut să, şi despre asta aş dori să vă povestesc. Totul a început atunci când omuleţ, deşi nu trecuseră prea multe zile de la debutul noului an şcolar, m-a rugat să-l însoţesc după terminarea orelor într-o plimbare prin parcul botanic, făcând abstracţie, intenţionat?, de mersul meu pendulat şi greoi. DEoarece, a motivat el în timp ce-şi pierdea privirea printre reclamele vitrinelor, tatăl său era atât de prins cu probleme de serviciu încât nu mai avea timp să se ocupe de el. Decât foarte, foarte rar. Îmi lipseşte exact lucrul de care un copil, chiar şi minune cum sunt eu şi cum conştient sunt că sunt, are cea mai mare nevoie, mi-a spus prinzându-mi mâna, mai mult agăţându-se de ea, aşa cum, de obicei, face un om pe cale de a se îneca. Astfel, am aflat că Omuleţ nu-şi recunoscuse mama, nu auzise şi nu i se vorbise nicicând despre ea, nu-i simţise niciodată căldura, mângâierea. Şi nu ştiu cum, şi nici prin ce mecanism anume, cuvintele lui m-au izbit, da, acesta e termenul, m-au izbit în tot ce exista mai sensibil şi mai... şi m-am oprit în plin trotuar, aveam senzaţia că ceva s-a rupt, a plesnit, ceva ca o membrană subţire dar rezistentă până în clipa aceea, ceva ca o plăcere paralizantă dar şi eliberatoare în acelaşi timp; m-am oprit în plin trotuar şi mi-am spus, iată. O fiinţă, mi-am zis, care îţi solicită... care are nevoie de tine, doamnă domnişoară. Care are nevoie, ca-n îndrăzneţele tale visuri, de ceea ce e feminin în tine, de sensibilitate, de afectiviate, de iubire şi dragoste. Şi ceva s-a rupt. În mine. Atunci. Pe trotuar. Ceva a plesnit. Provocându-mi o... nemaintâlnită. Mai târziu aveam să-mi dau seama că fusese clipa când am devenit femeie. Mă împlinisem. Mă împlinise. Omuleţ provocase iniţierea unui alt rost în viaţă. Din momentul acela eram gata să sacrific orice pentru el. Eram gata să-l divinizez. Dacă n-am şi făcut-o. Şi de aceea. Şi tocmai de aceea. Dispariţia sa, pentru că am uitat să vă spun. Omuleţ a dispărut în ultima lună a trimestrului. A dispărut, aşa cum se dispare, cum dispar uneori oamenii. M-a dat peste cap. Era să-mi iau, am fost în pragul de-a-mi lua. De

neimaginat. Să dispară din viaţa mea tocmai când... Şi apoi interminabilele discuţii ale colegilor. Şi disecări pe marginea subiectului. Unii au fost de părere că Omuleţ murise. Din cauza autoconsumării. Îşi consumase energia printr-un proces, nu-mi amintesc cum l-au denumit ei, ceva diabolic, de conversie. Şi că s-a tot micşorat până, ireversibil, la dispariţie. Şi alte şi alte ipoteze. O adevărată competiţie. Fără nici un menajament, pentru ei eu nereprezentând altceva decât o handicapată. După care, viaţa mi-a devenit o perpetuă căutare. Apoi aşteptare. Apoi încrâncenare. Apoi, de la capăt.

22. Despre oglindă

- Sfârşitul poveştii dintre Omuleţ şi învăţătoare nu are sfârşit.

23. Povesteşte femeia cu eşarfă

Femeia îşi potrivi mai bine pardesiul pe umerii slăbănogi şi înguşti şi osoşi. Şi povesti:

- Am început prin a-l căuta la adresa înscrisă în catalog. Numele străzii, Gramineea, de fapt aleea Gramineea, îmi trezea vag câteva amintiri, probabil din copilărie. Amintiri, desigur, triste. Ori de câte ori treceam prin locuri în care nu fusesem încă remarcată, eram privită ca o fiinţă abia căzută din lună. Din cauza mersului, deşi în copilărie nu mă pendulam cu atâta amplitudine. Trei ore am colindat aleea de la un capăt la altul fără să identificnumărul de casă ce mă interesa. În mod foarte straniu, numerele nu erau dispuse în ordine crescătoare, ci cu totul la voia întâmplării. Această ciudăţenie mi s-a părut de rău augur, fapt care mi s-a şi confirmat în cele din urmă. Casa pe care o căutaţi d-voastră, mi-a răspuns un bătrân căruia i-am solicitat informaţii explicându-i nedumerirea mea, a fost demolată acum mai bine de douăzeci de ani. Era o dărăpănătură. În locul ei a fost construită o rampă pentru spălarea containerelor, cred că aţi remarcat-o. O şi remarcasem, desigur, numai că n-am mai avut puterea să i-o şi spun. Surpriza mă năucise, lăsându-mă fără replică. Aşa cum aveau să mă năucească şi cele viitoare. Pot spune, neexagerând cu nimic, că am avut parte de o mulţime de astfel de surprize şi lovituri ce mi-au slăbit forţele, mi-au distrus moralul, aducându-mă la stări depresive şi, în ultimă instanţă, la internarea într-un spital de... Dar lovitura cea mai puternică aveam s-o recepţionez chiar în timpul perioadei de convalescenţă şi tocmai

din partea lui Omuleţ care, iată, după mai bine de un an, dădea primul său semn. E vorba de o scrisoare, dacă-mi daţi voie, şi cu asta voi încheia şi povestirea, o să v-o citesc în original. I-am recunoscut scrisul imediat şi, aşa, fără s-o mai deschid, am început să o sărut bucăţică cu bucăţică, plângând şi râzând în acelaşi timp. În acel moment păream cu adevărat nebună, dar nebună, nu-i aşa, de bucurie. Şi cu cât a fost bucuria mai mare, cu atât mai puternic a fost şocul la terminarea lecturii.

Cu degetele subţiri şi lungi şi translucid de albe, femeia despături hârtia îngălbenită de câte ori fusese întoarsă pe toate feţele, poate şi stropită cu lacrimi, şi citi:

„Doamnă domnişoară, nu vă mai chinuiţi. Şi nu mă mai căutaţi. E în zadar. N-am avut, niciodată, o existenţă fizică reală. Nu sunt decât o proiecţie parţial materializată a propriei d-voastră imaginaţii hipersensibilizate şi, într-un fel, bolnave. Încercaţi să vă îngrijiţi sufletul şi să vă reeducaţi spiritul.

Omuleţ nu există."

24. Galbeni, albi, albaştri

- Partida de wist tocmai urma să se încheie când am auzit cu toţii o puternică bătaie în uşă. S-au privit între ei, uluiţi, i-am privit şi eu mai puţin uluit. „N-a închis nimeni jos la intrare?" a întrebat doamna Ur, palidă. „Cu mâna mea", a asigurat-o d-l P, la fel de palid şi el. Eu înţepenisem cu dama de caro în mână, după care uşa s-a deschis şi în cadrul ei şi-a făcut apariţia un bărbat. Un străin. Am înţeles imediat că nu-l cnoştea nici unul. După mutrele lor lungite. „Să mergem, d-le P", au fost cuvintele sale în loc de bună seara, mai ceva ca un coşmar, dacă-mi permiteţi aş mai aprinde o ţigară, mărturisesc că tremuram din toate încheieturile, mă aşteptam din clipă în clipă să-mi spună şi mie acelaşi lucru, căci vocea sa metalică, siguranţa şi stăpânirea de sine, o anume căutătură a privirii precum şi alte câteva detalii nu lăsau nici un echivoc. „Să mergem, d-le P", a spus fără nici o altă introducere.

25. Suzana vrăjitoarea

Răspuns:

mai mult, sau altfel, decât o eliberare. Decât o descătuşare. Nu găsesc

termenul cel mai potrivit. Poate, revenire? Pentru că nici n-aş vrea să sar peste cal. Într-un interviu precedent vă vorbeam de ridicarea cortinei, risipirea ceţii, prăbuşirea unui zid. Va trebui să reconsider totul pentru că, şi mai repet o dată, moartea Suzanei a însemnat mult mai mult, aş spune că a fost ceva hotărâtor la fel ca şi întâlnirea cu ea.

Întrebare:

credeţi că acţiunea Suzanei asupra d-voastră a fost malefică?

Răspuns:

din câte-mi aduc aminte, am convenit să nu mai revenim la acest punct. Pe de altă parte, răspunsul transpare din celelalte întrebări. N-aveţi decât să trageţi singuri concluzii. Oricum, fiecare gest sau cuvânt mi-au fost interpretate şi reinterpretate, tălmăcite şi răstălmăcite.

Răspuns:

în al doilea rând, nu pot scăpa nici eu de subiectivism. Problema mă preocupă atât de intens încât n-o pot privi decât dinlăuntrul ei. Ceea ce pot însă (şi am făcut-o în atâtea rânduri) să afirm cu certitudine, este faptul că înainte de a mă interna eram un pictor mediocru.

Răspuns:

eu aş corecta formularea, aş spune că mă plimbam pur şi simplu. Mă aflam sub tensiunea aşteptării. Urma să se întrunească o comisie de medici care să decidă dacă voi fi sau nu externat.

Întrebare:

decizia comisiei a fost...

Răspuns:

decizia comisiei a fost cea care-a fost. E-adevărat că prin injusteţea ei, mi-a creat la un moment dat o situaţie favorabilă. Dar pentru foarte scurt timp.

Răspuns:

doar n-am ucis-o eu pe Suzana. E absurd să crezi că cineva poate ucide un mort. După sinuciderea Suzanei s-a întocmit un certificat de deces, iar corpul a fost supus autopsiei. Nemaiavând pe nimeni în familie a fost înmormântată în sat. AU participat câţiva dintre localnici şi o delegaţie a sanatoriului în care mă aflam şi eu. Deşi slujba a fost scurtă, lapidară, ea a

constituit un act oficial şi înregistrat ca atare în dosare speciale pentru astfel de ocazii. În acest sens, vă întreb eu pe dumneavoastră, ce s-a întâmplat cu toate aceste acte doveditoare? Cum se poate interpreta amnezia participanţilor la înmormântare în frunte cu însuşi slujitorul bisericii?

Răspuns:

desigur că nu. Pânzele, împreună cu celelalte obiecte personale, le trimisesem deja, prin poştă, unei cunoştinţe. Cred că a fost gestul cel mai inspirat pe care l-am comis vreodată. Pentru că, din el, au rezultat cele două consecinţe atât de importante pentru mine.

Întrebare.

ce ne mai puteţi spune despre proces? Poate c+teva detalii sau observaţii care v-au scăpat până acum...

Răspuns:

exact!

Răspuns:

am auzit frunzele foşnind. Aşteptarea, tensiunea. Apoi paşii. Apoi apariţia Suzanei. Goală. Cu braţele desfăcute larg, chemându-mă, parcă, într-o îmbrăţişare mai posesivă şi mai pătimaşă ca oricând. Simbol al urâţeniei. Sluţenie dusă până la fascinaţie. Despletită, adusă de spate şi crăcănată, cu sânii alungiţi şi flasci bălăbănindu-i-se deasupra pântecelui şi-a sexului zbârcit şi crestat. Cu privirea urduroasă, dar plină de poftă, cu... Nu te apropia! am strigat, nu te apropia, vrăjitoareo!

Întrebare:

ce credeţi despre moartea mai mult sau mai puţin naturală, imediat după proces, a avocatului care v-a apărat?

Răspuns:

am strâns-o de gât. Strigam „Vrăjitoareo!" şi-o strângeam cu amândouă mâinile, de gât. Până când am simţit că devine moale, moale de tot. Moartă, părea şi mai urâtă.

Răspuns ştiţi prea bine. O înscenare perfectă. Alt certificat de deces, altă autopsie („Moartă prin sufocare"!), altă înmormântare. Toate se repetau cu diferenţa că sinuciderea devenise asasinat. O concentrare de forţe împotriva mea. Şi, ca să nu uit, din această concentrare n-a lipsit nici aportul, major în

ceea ce privea discreditarea mea publică, al presei.

Răspuns:

nu răspund niciodată la ultima întrebare. Din consecvenţă, din superstiţie sau, după părerea unora din colegii d-voastră, din prostie.

Răspuns:

dacă doriţi să fie penultima, atunci, cu plăcere.

26. Galbeni, albi, albaştri

- Omul acela, pufăi bărbosul, străinul de care vă povesteam; cu privirea sa tăioasă şi îngheţată; cu vocea metalică, inflexibilă; înalt, osos, zvelt; cu părul scurt dar îngrijit; ţinută impecabilă; pentru oricine ar fi fost clar că reprezenta securitatea statului, deşi, după mai mulţi ani, aveam să aflu că nu, că mă înşelasem. Ei bine, omul acesta ne-a băgat pe toţi în sperieţi, iar, în ceea ce mă priveşte, prin faptul că eram mult mai tânăr, am... nu ştiu dacă o să mă înţelegeţi, din această întâmplare mi se trag acele tulburări psihice (eu, personal, le-am numit revelaţii) de mai târziu. Tulburări ce vor sta la baza percepţiei şi apoi identificării galben-albaştrilor. Aceştia, la rândul lor, tulburând mintea (şi stimulând imaginaţia) atâtor milioane de oameni.

27. Despre oglindă

- Povestea galben-albi-albaştrilor nu are sfârşit.

28. Galbeni, albi, albaştri

- După fiecare vizită a necunoscutului perfecţionam încuietorile şi zăvoarele cu toate că începuse să-mi devină tot mai clară zădărnicia eforturilor mele, ceea ce îmi provoca o senzaţie... aceeaşi senzaţie pe care trebuie s-o fi resimţit şi Sisif în timp ce împingea pietroiul la deal.

În ultima seară pe care am petrecut-o acolo, ploua ca şi acum, zgomotos, dezlănţuit şi interminabil, rămăsesem doar eu şi cu doamna P. Eram în aceeaşi încăpere din prima seară, la aceeaşi masă de joc, aşteptând clipa fatidică, minutarul ceasornicului a cărui cursă nu mai putea fi oprită, aşteptând să apară călăul (destinul, după părerea doamnei P), străinul, necunoscutul, misteriosul domn, cum misterios devenise totul în acest imobil şi, poate, în primul rând, atitudinea locatarilor săi.

Formula era de fiecare dată aceeaşi, „să mergem, d-le sau d-nă X". Nici

mandat de arestare, nici explicaţie, nici învinuire, numai acel „să mergem" pe care cel vizat îl urma fără împotrivire, fără să ridice vrei problemă. Nu, muţenia şi resemnarea pe care-o afişau nu era deloc sfidătoare ci apăsătoare. Pentru mine era de neînţeles. Ca şi cum aşteptau sau se aşteptau mai de mult la un astfel de eveniment şi s-au înţeles între ei să nu vorbească nimănui, să nu dea nici o lămurire, nici un indiciu, lăsându-mă să mă frământ de unul singur, să-mi pun singur întrebări şi să-mi caut singur răspunsurile.

Eram în aceeaşi încăpere, aşezat la aceeaşi masă de joc ca şi în prima seară, o altă ciudăţenie, tabiet împins până la absurd. În timp ce pe mine mă preocupa cine e, de unde venea, cine l-a trimis, pe unde intra, în ciuda eforturilor mele de a-i bara calea, sau cum putea intra pe uşa încuiată şi zăvorâtă pe dinăuntru printr-o simplă apăsare de clanţă şi cum reuşea să apară întotdeauna la aceeaşi oră, exact la bătaia pendulului, şi-aşa mai departe, iar ei nu voiau să ştie decât de jocul lor de cărţi ca şi cum ar fi fost programaţi, asemeni unui calculator, să nu se abată de la program indiferent de ce anomalie ar putea interveni în viaţa lor.

Eram în aceeaşi încăpere, alături de d-na P, la aceeaşi masă de joc. Ce jucam? cred că şeptică sau tabinet, sau mai ştiu eu ce, căci aruncam cărţile prosteşte. Din când în când umpleam paharele cu coniac, eşti mult mai liniştit când eşti ameţit de alcool, îi spuneam d-nei P; beam amândoi nebuneşte pahar după pahar şi nu ne puteam ameţi şi făceam de noi de frică.

În dimineaţa, şi-apoi în după-amiaza acelei zile, bătusem toate uşile şi ferestrele în cuie, le întărisem cu drugi de fier şi proptisem în dreptul lor dulapuri masive. Mai mult nu puteam face, iar în gaura de şarpe nu ne puteam ascunde.

29. O poveste

- Dacă nu aveţi nimic împotrivă, se hotărî cel ce părea răstignit, o să vă spun şi eu o poveste. E vorba de povestea fratelui meu geamăn. Fratele meu geamăn avea un tic nervos. Crâşnea dinţii. Tic pe care mama lui nu i-l putea suporta, spunea că parcă-i pileşte cineva creierii, de-aceea, într-o bună zi, l-a luat de mână şi l-a dus la policlinică în vederea unui consult

psihiatric. Dar copilul nu are nimic, d-nă, i-a atras medicul atenţia, la vârsta lui e ceva obişnuit, va trece de la sine, n-are nevoie decât de puţină linişte. Însă mama a insistat să-i facă un tratament; că ea nu mai putea suporta să-l audă crâşnind, că are să-i zdrobească dantura, că o să rămână fără dinţi, şi atâta l-a îmbrobodit pe medic până când acesta a consimţit să-l vindece pe fratele meu. În acest scop i-a făcut internarea în spital, internare la care eu am protestat deoarece nu mai fusesem niciodată despărţiţi unul de altul şi nu vă mai spun în ce stare m-am despărţit de el ştiind că-l las singur şi ştiind că voi rămâne singur. Tratamentul a durat două săptămâni şi, aşa cum avea să se dovedească, a fost nefast pentru fratele meu; o spun cu mâna pe inimă, pentru că, deşi, trebuie să recunosc, a scăpat de crâşnitul dinţilor, la numai câteva zile după externare s-a molipsit de alt tic. A început să scuipe. O făcea el şi înainte, dar numai când ne întreceam cine scuipa mai departe, mai la ţintă sau mai ştiu eu ce alt joc, însă acum scuipa altfel, mai mărunt parcă şi mai des. O făcea îndeosebi atunci când vorbea. Spunea trei cuvinte şi ptiu, ptiu, ptiu. Şi iar mai spunea trei cuvinte şi iar ptiu, ptiu, ptiu. Încât mama s-a văzut nevoită să-l ducă din nou la psihiatrul acela. De data aceasta au fost de acord amândoi că trebuie reinternat, ceea ce a şi urmat. Încă două săptămâni de tratament pe capul fratelui meu, ce-i drept împotriva scuipatului, un tic mult mai evident ddecât precedentul. După externare, bucuroasă că fratele meu se vindecase, mama i-a cumpărat o uniformă nouă, apoi am mers cu toţii la un film western, pe care noi îl mai văzusem de două ori deja, fără ştirea ei, în două zile consecutive când chiulisem de la şcoală. Numai că bucuria mamei n-a ţinut prea mult; până în ziua următoare când fratele meu a trecut la pocnitul degetelor. Le pocnea aşa, ca într-un dans popular, aşa cum le pocneşti la o nuntă după ce, în prealabil, ai mai tras şi câteva pahare la măsea, adică mai cu foc. Singura diferenţă era că fratele meu le pocnea ceva mai des, din ce în ce mai des. Închipuiţi-vă ce mutră a făcut mama şi cum şi-a pus mâinile în cap. Pentru a treia oară ne-am prezentat la psihiatru. Era nervoasă şi pornită pe el. L-a luat tare ridicând tonul mai mult decât s-ar fi cuvenit sau decât ar fi fost necesar să se facă auzită. Întrevederea a fost mai lungă ca de obicei, iar în urma ei verdictul a fost înspăimântător. 3 luni. 3 luni avea nevoie d-l doctor

pentru a-l vindeca şi de data aceasta pe fratele meu. 3 luni şi vă asigur că va fi bine, absolut sigur, voi apela la o tehnică modernă, tocmai ne-a sosit de peste hotare... De peste hotare? a întrebat mama încă pusă pe harţă. De peste cele din răsărit, a riscat medicul adevărul şi trebuie să spun că spre norocul său, căci mama avea o părere tare proastă despre occidentali, de care spunea că sunt o bandă de narcomani cu toţii.

30. O poveste

- Mai pocneşti din degete? l-a întrebat mama, iar fratele meu a răspuns că nu mai pocneşte şi a clipit bucuros din pleoape. Atunci să mergem, am luat bilete la circ, la care fratele meu i-a multumit frumos şi iar a clipit, tot bucuros şi tot din pleoape. Ce mai e şi cu clipitul ăsta? l-a luat mama la rost, el i-a răspuns că nu ştie şi că nici nu-şi dă seama ce face. Şi iar a clipit. Din pleoape. Medicul, care era de faţă la discuţie, a încercat să se retragă discret, ănsă mama i-a observat manevra şi, astfel, încăierarea n-a mai putut fi evitată. A fost alarmat întreg personalul spitalului. În cele din urmă ne-am trezit cu mama în cămaşă de forţă. Şi au ţinut-o până a doua zi, cînd s-a mai calmat şi i-au dat drumul acasă. Niciodată, dar niciodată, a ţinut să sublinieze ea, nu mai vreau să am de-a face cu nebuni ce-şi spun medici psihiatri. S-a şi jurat, pe cruce şi pe Biblie, nici dacă ştiu că o s-ajungă să clipească întruna, a mai adăugat. Şi parcă ar fi avut gură rea, căci, cu timpul, fratele meu a început să clipească din ce în ce mai des, ajungând s-o facă, până la urmă, continuu, fără oprire.

31. Despre oglindă

- V-aş putea spune că în Oglinda nu plouă niciodată, dar n-am să v-o spun eu, spuse cel ce tăcuse până atunci.

32. Povesteste femeia cu esarfă

CĂLĂREŢUL PRIN TIMP

Te-am observat. Râdeai pe marginea iubirii părea un muget al mării pieptul tău săltând

Şi ca un gând veneam înconjurându-ţi mijlocul într-o alunecare de coapse fără sfârşit

Calul mă aştepta bătând nebuneşte şi hohotind chemări disperate

„Stăpânul meu! - vino-ţi în fire hai să plecăm”

Dar eu creşteam tulpină din pântecul tău rarefiat înălţându-mă spre inimă printre sâni prefăcându-mă liană în jurul gâtului tău

Sălbatic mă striga armăsarul

„Stăpâne hai să plecăm; mai avem atâta de mers prin infinit şi mi-e teamă că nu vom mai ajunge”

Nu, murgule, călătoria s-a sfârşit nu vezi?

e capătul infinitului aici

Şi mi-am găsit himera

Şi treci tu dincolo de sfârşit

33. Despre oglindă

34. Despre oglindă

- Călătoria spre Oglinda nu are sfârşit.

35. Povesteşte cel cu ochelarii fumurii

Aşa este, confirmă cel cu ochelari fumurii scoţându-şi ochelarii. Eu sunt fratele geamăn. Şi pentru că următoarea întrebare se formulă aproape singură, răspunse. Mai clipesc şi acum. Dacă nu se observă, e din cauza frecvenţei foarte mari. Zâmbi forţat, în realitate jenat de propria sa performanţă, în timp ce-şi reaşeză ochelarii pe nas. După care, întorcându-şi privirea, îşi observă fratele, dormind cu gura întredeschisă.

- Întotdeauna adoarme când se forţează. A vorbit prea mult.

- De la începutul călătoriei şi până acum nu s-a clintit nici cu un milimetru, am remarcat. Privindu-l cum doarme, aş spune că pare mai neclintit ca o statuie.

- E paralizat. Nu-şi poate mişca decât ochii şi gura, ne reaminti cel cu ochelari fumurii. Nici măcar capul nu şi-l poate clătina. Soarta a fost cu el nemiloasă. Sau cruzimea galbeni-alb-albaştrilor prea dură, i se adresă bărbăsului. După ipoteza d-voastră.

- Din păcate, certitudine, replică bărbăsul accentuându-şi cuvintele cu gravitate.

- Fie şi cu certitudine, se resemnă cel cu ochelari fumurii, şi aşa nu mai are prea multă importanţă. Apoi schimbă vorba. AŢi observat cum a adormit, brusc, la jumătatea cuvântului? O să edeţi, când se va trezi va relua povestea exact de unde a lăsat-o, de la chiar frântura acelui cuvânt.

- E ceva cu adevărat extraordinar, şopti bărbosul, parcă nevenindu-i să creadă.

- Povestea vieţii sale e şi mai extraordinară.

- Şi nu ne-o povestiţi? întrebă Femeia cu eşarfă, zgribulindu-se.

- Să v-o povestesc? De ce nu? admise cel cu ochelari fumurii.

36. Povesteşte cel cu ochelari fumurii

- Atunci ascultaţi!

37. O poveste

38.

39.

Editura MARINEASA, Timişoara, 1994
SERIA DE PROZĂ
COSTEL BABOŞ
un om din wayfalua

SOLDATUL 1

Soldatul!

Joia trecută, soldatul s-a oprit în dreptul gospodăriei lui Furcoi. S-a oprit şi s-a uitat lung printre şipcile putrezite ale gardului, ca şi cum ar fi observat ceva în neregulă.

Eu ştiu de ce se uită aşa şi ştiu şi ce o să se întâmple în continuare. De-aceea-mi şi bate inima cu atâta putere. O ating cu palma şi o simt bubuind ca o tobă.

Gospodăria lui Furcoi e peste drum de a noastră şi, în primul moment, am crezut că soldatul va opri lângă gardul nostru. Pe de-o parte, aş vrea să merg cu el, pe de alta, sunt atât de laş iar frica mă paralizează ţintuindu-mă în spatele uşii.

În hârtia albastră cu care am acoperit fereastra, am decupat o gaură şi am numit-o „punct de observaţie". Prin acest punct urmăresc tot ce se întâmplă în afară, iar, uneori, parte din observaţii le notez într-un carneţel. aşa cum fac şi acum. În legătură cu punctul de observaţie am notat că - acesta va fi secretul meu! - însă, nu ştiu cum se face, oamenii din sat au aflat de existenţa lui şi i-au spus în batjocură „ochiul dracului". Singura explicaţie e

că mă spionează şi ei şi nu sunt cu nimic mai presus decât mine.

Între timp, soldatul s-a desprins de gard şi acum aşteaptă liniştit în mijlocul drumului.

Aşteptarea sa nu durează mult; uşa casei lui Furcoi se deschise brusc şi iată-l pe fecioru-său, Grăţian, alergând ca o nălucă, chiuind din răsputeri, cu privirea transfigurată şi cu părul răsculat pe creştet. Taică-său şi cu maică-sa încearcă să i se agaţe de mâini şi picioare, de păr sau de haine, rugându-l, implorându-l. În timp ce el, Grăţian, încercând să scape de ei pentru a i se alătura soldatului, îi trânteşte şi-i hoisează prin colbul gros al ogrăzii.

Văzând că nu-l mai poate opri, maică-sa, ieşită din minţi, strigă disperată: „Nu te du Grăţianee! Nu te du, nu te du...” Iar taică-său, Furcoi, culegând de pe jos o bucată de sfoară, se-ndreaptă hotărât, spre părul din fundul grădinii. Dacă nimeni nu-l va opri, se va spânzura, aşa cum a mai încercat s-o facă o dată, când soldatul i-a luat pe celălalt fecior al său, pe Victor.

Până la urmă, rupând două şipci, Grăţian reuşeşte să reacă peste gard şi-apoi să dispară, alături de soldat, pe drumul dinspre Răzoare. Nimeni şi niciodată nu-l va mai revedea, iar deseară, ca de obicei, părintele Cârlig va face o slujbă pentru pomenire.

Uneori cred că e o pedeapsă. Uneori cred că e un blestem. Uneori cred că e, pur şi simplu, destinul, soarta fiecăruia.

Cine poate şti?

Data viitoare va fi, poate, rândul lui Ilarie, poate al lui Simion, sau poate, o Doamne, chiar al meu.

Babele dau în bobi să afle cine e soldatul, de unde vine, unde dispare, ce face cu feciorii din sat pe care îi ia cu el. Dar nu li se arată nimic. Bobii lor sunt proşti sau sunt mincinoşi şi nu spun nimic concret.

Tot ce-au aflat babele care dau în bobi e că soldatul apare din senin sau din neguri, din cer sau de sub pământ; dar nimic, nimic concret. Astfel, în carneţelul meu n-am putut să notez decât că soldatul apare pur şi simplu.

Strigoaia, vrăjitoarea de peste deal, crede că soldatul nu-i de pe lumea aceasta şi nici de pe aialaltă şi că de-aceea slujitorii ei, spiriduşii adică, sunt

neputincioşi în faţa soldatului. Şi-atunci, cum, Doamne, să nu-ţi fie frică? Că parc-ar mai exista şi altă lume în afară de asta şi de aialaltă.

De obicei, soldatul îşi face apariţia în sat fie prin uliţa Bregească, fie prin cea a Polhocilor. De când am eu îinere de minte, o singură dată s-a întâmplat să se abată prin altă parte. Asta a fost într-o iarnă, cu mulţi ani în urmă, când l-a luat pe Crăciun al Tomii. Era singurul fecior de pe uliţa Cionchii pe care soldatulîl putea lua. Ceilalţi erau prea fragezi, ori trecuseră vârsta. Crăciun fusese un flăcău arătos din cale-afară, toate fetele îl plăcuseră. Toate şi l-ar fi dorit de bărbat, îşi făcuseră vise în legătură cu el, îşi făcuseră iluzii. În cele din urmă îl câştigase fata părintelui Cârlig, şi dacă nu ar fi intervenit soldatul, urmau să se cunune într-o săptămână. Satul întreg a bocit atunci. Întregul sat a purtat negru. Iar eu aş fi preferat să mă ia pe mine soldatul, în locul lui. Să nu văd atâta jale, să n-aud atâtea blesteme.

Bătrânii noştri sunt de părere că feciorii sunt duşi la război, dar ce război, doar se ştie că nu mai există nici unul. Şi chiar dacă ar fi, cine-şi poate imagina un război atât de lung?

Bătrânii noştri spun că apariţia soldatului în sat se pierde în negura vremurilor. Ei mai spun că e vorba de un război al crucii dus împotriva păgânilor şi că soldatul e un trimis al celui Atotputernic.

După câte spun bătrânii, îţi vine să crezi că s-au prostit sau că aşa au fost dintotdeauna.

Pentru că, susţin ei, toate acestea le ştiu de lapărinţii şi de la moşii lor.

Eu, unul, nuştiu ce să cred. Sper doar că, într-o zi, mă va lua şi pe mine şi atunci voi afla şi eu adevărul. Cel mai mult aş dori să aflu la ce-i folosesc bidoanele acelea pe care le poartă în spate şi par atât de grele; şi la ce-i serveşte tubul ce duce de la ele spre gură; şi pentru ce poartă pe cap ceea ce poartă. Şi-apoi hainele sale de un alb strălucitor, fără nasturi, fără fermoare, fără şireturi, de parcă ar fi propria sa piele.

Alaltăieri, duminică, soldatul a venit din nou. Nu ţin minte să mai fi apărut la un interval atât de scurt. A venit şi l-a luat pe Gligor. Încă o şansă pe care am folosit-o. Am vrut să mă iau după ei, însă frica m-a paralizat ca de fiecare dată şi n-am fost în stare să mişc un deget.

O Doamne, aşa că mai aştept.

Sunt sigur că, într-o bună zi, soldatul va veni şi pentru mine în mod special. Voi şti când, cunosc toate semnele. Mai întâi se va opri în dreptul gardului nostru şi va privi cu atenţie, concentrându-se înspre uşă sau spre punctul meu de observaţie. Pe urmă, din piept îi va creşte un braţ subţire şi elastic pe care şi-l va pendula încoace şi-ncolo. Şi ştiu, la un moment dat, din vârful acelui braţ va ţâşni un fulger ce mă va lovi în inimă. Frica mi se va risipi ca prin farmec, iar locul ei va fi luat de un curaj supraomenesc. Voi smulge lanţul, zăvoarele, încuietorile. Voi alerga mai repede ca o nălucă. Nimeni şi nimic nu mă va putea opri.

Voi pleca cu soldatul.

O Doamne, o Doamne, o Doamne...

Editura MARINEASA, Timişoara, 1994
SERIA DE PROZĂ
COSTEL BABOŞ
un om din wayfalua

SOLDATUL II

Soldatul II

(După o povestire cu acelaşi nume şi de acelaşi autor)

I.

Se poate spune că soldatul mărşăluia. Mărşăluia, mărşăluia. Mărşăluia. Ca-ntr-un poem scris de un bine cunoscut autor. Se poate spune şi că nu mărşăluia. Că-şi trăgea doar picioarele1. Ori că picioarele2-şi trăgeau trupul. Ori că propria voinţă le trăgea pe amândouă. Sau putea, pur şi simplu, să fie vorba de inerţie. În jurul acestui subiect se pot face mai târziu o mulţime de speculaţii.

Ceea ce e mai important însă, pentru debutul povestirii (relatării) de faţă, este că întâmplarea s-a petrecut într-o duminică (după-amiază). Şi iată de ce: cursa de călători spre satul Mărăcinii din Vale nu circulă decât de trei ori pe săptămână după un program aleatoriu, dar niciodată duminica. Iar la această informaţie voi mai adăuga una. Începând de sâmbăta premergătoare duminicii care ne interesează, nici un mijloc motorizat sau

cu tracţiune n-a sosit şi n-a plecat din sat. Asta pentru că s-a surpat podul de peste râu.

Concluzia aproape că se impune de la sine. Soldatul

1. fie că a căzut din cer

2. fie că a sosit pe jos.

Din păcate, nici una din variante nu e convingătoare.

ARGUMENT:

soldatul nu avea decât un picior.

Răspuns la varianta 1:

trebuie să admitem că e o nebunie să sari cu paraşuta din avion cât timp eşti posesorul unui singur picior. Cunosc mai multe persoane ce nu s-ar încumeta să sară nici cu trei picioare sănătoase.

Subvariantă la varianta 1:

singura raţiune pentru care s-ar fi pretat, totuşi, la un asemenea risc ar fi ca soldatul (în cazul respectiv persoana deghizată în soldat) să fie spion. Dar şi acest lucru e greu de crezut datorită deconspirării sale imediate.

Răspuns la varianta 2:

pe de altă parte, nici pe jos nu putea veni. Între Mărăcinii din Vale şi satul cel mai apropiat, Brusturi, sunt mai bine de 14 kilometri. Drumul e plin de suişuri, plin de grohotişuri, plin de coborâşuri. Iar pe alocuri e şi mai desfundat. Şi mai e şi povestea cu surparea podului din cauza umflării pârâului.

Dar mai există şi o a treia variantă. Nenumerotată. Ca soldatul să fi ajuns mai demult în apropierea satului, printr-un mijloc oarecare, şi să fi stat ascuns. Pare varianta cea mai plauzibilă, dacă, nu-i aşa?, dacă manevra respectivă n-ar ridica problema scopului. Căci, în context cu ce-a urmat, ea nu-şi motivează sensul.

II.

Scurte consideraţii cu privire la decorul în care se petrece acţiunea.

În acest scop, voi reaminti că este duminică după-amiază şi că aceasta presupune o anume efervescenţă, pulsaţie, atmosferă, specifice duminicilor de la ţară.

Despre bătrâni:

stau pe băncuţe de lemn în faţa gardurilor de nuiele împletite şi tăifăsuiesc despre război, despre dinainte de război şi despre celălalt război.

Excepţie:

baba Rada nu tăifăsuieşte cu nimeni. Deşi a prins amândouă războaiele, preferă să nu amintească despre ele. În primul i-a murit mama iar în al doilea mătuşile. Nepoţii i-au murit în războiul rece. În timp ce soldatul mărşăluieşte pe ulițele satului ea doarme dusă suspinând în răstimpuri.

Notă:

mândria sătenilor sunt cei şapte octogenari şi opt septuagenari ai săi; iar despre moş Pavăl se spune că, într-o bună zi, va bate suta.

Despre băieţii, fetele şi feciorii tomnateci:

sunt la horă (discotecă), la căminul cultural ori în poiata lui Nae Clarinet, vechiul loc dinaintea ridicării căminului şi unde acum se pot urmări filme pe 16 mm.

Excepţii:

fac Viorica, Veronica, Virginica. Toate trei sunt gravide (altfel spus, însărcinate sau cu burta la gură) în luna a opta şi respectiv a noua. Nu se mai ştie de către cine. N-au venit la horă şi nici la şură.

Notă explicativă:

pentru că le-au învineţit părinţii ochii, le-au turtit nasurile şi pentru că, oricum, tot n-ar fi venit.

Despre bărbaţi:

în marea lor majoritate, bărbaţii sunt la bufet.

Băuturi servite la bufet:

- drojdie
- drojdioară
- rachiu de drojdie
- bere fermentată la halbă

Excepţia 1:

bufetul e frecventat şi de câţiva bătrâni:

- nea Mustăţi, nea Neagu, nea Cutare
- baciu Sîmion, baciu Lupu, baciu Stână
- moş Neculai, moş Crăciun, moş Martin

Excepţia 2:

bufetul e frecventat şi de câţiva holtei inapţi pentru serviciul militar:

- a' lu' Chioru, a' lu' Mutu, a' lu' Prăpăditu precum şi doi care tocmai încorporează:

- a' lu' Militaru, a' lu' Căpraru

Excepţia 3.

bufetul e frecventat şi de câteva femei:

- Smaranda, ţigancă, vânzătoarea de floare şi dovleac şi

- Zâna, care n-a avut noroc în viaţă rămânând fată foarte bătrână şi nemăritată

Notă informativă:

orarul unităţii se întocmeşte cu o zi în urmă. În cazuri excepţionale (cum sunt duminica şi sărbătorile legal tradiţionale) orarul funcţionează ca şi bufetul adică non-stop până după apusul soarelui.

Bufetar:

- Cârciumaru I.

excepţia 4:

bufetul e frecventat şi de câţiva copii:

e vorba, desigur, de gemenii (cum le-ar spune cei din sat) Copilu. Copilu-unu şi Copilu-doi.

Notă explicativă 1 la excepţia 4:

Copilu-unu e băiatul lui Sticlete, şeful şi unicul angajat al postului de miliţie Mărăcinii din Vale. Copilu-unu poate fi văzut zilnic la bufet, îndeosebi seara, când maică-sa îl trimite după Sticlete al ei.

Notă explicativă 2 la excepţia 4:

Copilu-doi, deşi leit cu Copilu-unu, nu se ştie al cui este. N-are nici mamă nici tată. De altfel nici nu e din sat. Unii sunt de părere că ar fi din Spinoasa. Alţii sunt de părere că ar fi din Brusturi. Dar sigur, nu ştie nimeni. Şi nici nu interesează. Pentru cei de la bufet Copilu-doi e un fel de câine de pripas. I se aruncă coji de pâine iar, câteodată, i se dă de băut şi e pus să-njure. În această privinţă toţi sunt de acord, Copilu-doi înjură dumnezeieşte.

Despre copii:

copii bat uliţele în susul, în josul, de-a lungul şi de-a latul.

Excepţie:

fac cei din scutece.

Despre femei (neveste):

vorbesc, se vorbesc şi se povestesc.

Excepţii:

nu sunt!

Notă:

mai puţin una, două, trei, patru, cinci sau şase, care au alte preocupări.

Alte preocupări:

- doritul în prostie
- privitul în oglindă
- întreţinerea unor relaţii extraconjugale în lipsa bărbaţilor care sunt plecaţi la bufet sau în aceleaşi scopuri.

Menţiuni:

excepţie de la categoriile prezentate mai sus fac:

- cei cu principii solide
- bolnavii
- cei plecaţi din sat
- cei plecaţi dintre cei vii

Notă cu privire la menţiuni:

cei cu principii solide îşi fac vizite de curtoazie şi din curiozitate. Astfel, părintele Popa îşi curtează finii la ora prânzului.Tovarăşul Învăţător îşi vizitează părinţii elevilor săi la ora prânzului. Primarul îşi vizitează preuteasa mai pe înserat. Preuteasa s-a pregătit pentru orice eventualitate.

III.

Câinii latră a pustiu. Vitele mugesc îndelung. Porcii grohăie. Găinile cotcodăcesc înnebunite cu ouăle doar pe jumătate ouate.

Vine furtună?

Vine potop?

Nu!

Trece soldatul. Şontâcăind, cu unicul său picior, pe uliţa Bregească.

Trece soldatul. Cu cilindrii săi, grei şi lucioşi, în spinare.

Trece soldatul. Cu cască de motociclist pe cap şi cu antenă de radio ieşindu-i din frunte.

Trece. Soldatul. Îmbrăcat în salopetă argintie, fără nasturi, fără găici, fără fermoare, fără nici un semn că s-ar putea îmbrăca sau dezbrăca vreodată.

- Trece soldatul! se aude o voce subţire şi piţigăiată de după un copac. Fugiţi! Fugiţi cu toţii, oameni buni!

Miroase a praf. A balegi şi-a excremente de oameni.

- Soldatul ăsta n-a mai fost odată pe-aici? Când l-au luat pe Chiaburul şi l-au dus la câmpie. Cu toţi ai lui...

Ologul nu poate fugi din calea soldatului. Ca de obicei, javra lui Pisoi i-a luat cârja şi încearcă să i-o îngroape pe undeva. Că i-a şi spus Pisoi într-o zi. Dacă are mânerul din os? Câinele ce ştie?

- Ba ăla a fost alt soldat, îl contrazice oloaga întinzându-i propria cârjă. Să intrăm cât mai iute pe undeva, până trece urgia.

Totul capătă miros.

Vara târzie, râul cu podul surpat, căpiţele de fân, mieunatul pisicilor, adulterul primarului, invidiile, mirarea.

- Da' tu ce drăcovenie mai eşti? îl întreabă Copilu-doi chiar la intrarea în sat.

Unduindu-şi antena, bălăbănidu-şi corpul, apoi numai capul soldatul îi întinde copilului o minge. Sau o bilă. În orice caz ceva sferic şi multicolor, pe care Copilu-doi îl înşfacă şi o ia la goană pe uliţele satului, stârnind praful.

- Uitaţi ce mi-a dat nebunul dracului! râde şi se adresează nimănui. Băga-l-aş de zece ori şi mai încă o dată!

Pe uliţă nu mai e nimeni ca să se amuze.

Alarmă!

Trece soldatul!

Dinspre Movila lui Cocoaşă, unde se înalţă biserica, se-aud, bătând, înnebunite, clopotele.

IV.

Unele întâmplări, fapte şi semne ce au prevestit apariţia soldatului, dar care n-au fost luate în seamă.

Astfel, lui Boboc i-au murit toţi puii de găină.

Plăpându, în timp ce bătea nucile, a căzut din senin zdrobindu-şi amândoi genunchii de unicul pietroi aflat sub copac.

Cu o săptămână (sau mai puţin) înainte de apariţia soldatului, pe cer a fost observată o pată sângerie pe care unii au văzut-o galbenă, iar alţii portocalie sau violet.

Ileana, iapa lui Mânzatu, în călduri fiind, ar fi fost văzută împreunându-se cu un ţap sau cam aşa ceva.

Iar în fântâna lui Cumpănă a fost semnalat, de către Balaure (ori Nanasbelit, cum i se mai spune din cauză că se bâlbâie), un şarpe cu două capete. Balaure se jură că cel puţin la unul din capete, şarpele avea un cap cu o gură uriaşă şi sâsâia cu o limbă roşie şi despicată.

Şi, în sfârşit, câteva semne mai mărunte cum ar fi indigestia părintelui urmată de o lungă constipaţie sau incendiul de la şura lui Pălălaie din cauza căruia i-au ars vitele, iar mai târziu, după ce focul s-a mai extins, casa până la temelie.

Numai Vrăjitoarea a mirosit că se va întâmpla ceva deosebit, căci, întâlnindu-se cu Zâna, noaptea, în pădure, a avertizat-o. Fugi, Zâno, fugi acasă, că are să-ţi vie norocul! Zâna a fugit, crezând că norocul a şi sosit, lovindu-se de toţi copacii din pădure şi ajungând acasă cu capul cât ciubărul.

V.

Se-aud uşile ferecându-se. Pe dinăuntru. Grăbite. Cu lanţuri şi cu belciuge. Şi cu lacăte grele. Cu chei ruginite. Se-aud proptele îngrămădindu-se. Mese, scaune, dulapuri. Se-aud ferestrele, sec, închizându-se. Caii fornăind, lovind din copite. Se-aud rugăciuni.Murmurate. Rugăciuni strigate. Rugăciuni plânse. Rugăciuni crâşnite.

VI.

În acest timp trece soldatul.

VII.

Urmări cu privire la trecerea soldatului prin sat.

Deoarece aceste urmări au fost deosebit de numeroase, le voi enumera

pe toate. Astfel:

- toate sortimentele de băuturi servite la bufet şi-au pierdut brusc tăria. Susţin această afirmaţie prin faptul că, de duminică după amiază şi până dimineaţă, nici unul din cei aflaţi la bufet nu s-a clătinat. Nici măcar n-au mişcat.

- un alt fapt remarcabil a fost vindecarea bolnavilor precum şi a acelora cu defecte din naştere.

Câteva exemple:

- lui Spânu i-a crescut părul, într-o singură zi, până la genunchi. E-adevărat că şi l-a tuns seara înainte de a se culca, dar în ziua următoare i-a crescut din nou şi tot până la genunchi. Norocul său a fost că i-a găsit repede o întrebuinţare, folosindu-l la împletit frânghii, altfel ar fi umplut tot satul cu păr.

- Ologu-lui i s-a însănătoşit piciorul bolnav, ba chiar i-a mai crescut, puternic şi musculos, întrecându-l pe celălalt în lungime cu vreo cinci degete. În mod paradoxal, deşi cu ambele picioare sănătoase, a rămas tot olog.

- Chioru-lui, i-a căzut albeaţa de pe ochi cu tot cu pleoape, revenindu-i vederea pentru totdeauna şi pentru tot timpul.

- Zăludei i-a venit, în sfârşit, mintea. Şi a ajuns atât de înţeleaptă încât a început să bată gospodăriile, oferind cugetări pline de adâncime celor mai oropsiţi.

- se poate spune că n-a scăpat nimeni de vindecare. Unii s-au vindecat de tot. Până şi primarului, cu jenă v-o spun, i-a mai crescut un mădular cu tot cu accesorii, speriind-o pe preuteasă în asemenea hal, că năduşea numai zărindu-i umflătura prin pantaloni.

Dar poate faptul cel mai neobişnuit, petrecut după trecerea soldatului prin sat, a fost rodirea a tot ce era de rodit. Adică în toate cele trei ipostaze.

Ipostaza întâi:

în ceea ce-i priveşte pe oameni.

Ipostaza a doua:

în ceea ce le priveşte pe animale.

Ipostaza a treia:

în ceea ce priveşte vegetaţia.

Detalii:

în ceea ce-i priveşte pe oameni, situaţia a fost parţial rezolvată de către doctorul Cuţit, care a chiuretat zi şi noapte tot ce era sub 16 ani şi trecea de 50.

Excepţie:

singură Zâna care nu s-a dat pe mâna lui Cuţit, cu gândul la prorocirea vrăjitoarei, susţinând că, în pântecele ei, s-a reântors Mântuitorul.

- în ceea ce priveşte animalele, lucrurile au decurs mult mai simplu, neînregistrându-se nici o perturbare gravă la nivel psihologic. A fost unul din obişnuitele cazuri numite fericite.

Observaţie:

au fătat, desigur, şi scroafele ale căror ovare fuseseră extirpate, dar, în perplexitatea generală, faptul n-a fost sesizat de nimeni şi mai bine că a fost aşa.

- în ceea ce priveşte vegetaţia, nu s-a mai putut face nimic.

După o vară târzie s-a instalat o primăvară timpurie. Aşa că, în timp ce în alte părţi cădea zăpadă sau bătea gerul, la Mărăcinii din Vale se culegeau cireşele.

Cât despre soldat, nimeni n-a mai auzit nimic. Doar că, la o zi după trecerea lui prin sat, pe cer a fost observată o pată de mărimea unei monede de un leu, a cărei culoare era atât de sângerie încât unii au văzut-o verde iar alţii albastră. În ce-i priveşte pe săteni, nu i-au purtat pică soldatului, dimpotrivă, i-au ridicat o troiţă pe care au scris cu dalta: „Pe aici a trecut un soldat necunoscut ce ne-a scăpat de multe beteşuguri şi ne-a blagoslovit cu altele”.

VIII.

Precizări finale.

Aici se sfârşeşte povestea soldatului.

Aici se sfârşeşte povestea soldatului.

Pentru cine n-a înţeles, mai repet o dată. Aici se sfârşeşte povestea soldatului.

Despre evoluţia ulterioară a vieţii la Mărăcinii din Vale nu pot da nici un

fel de relaţii, deoarece, din motive personale, am părăsit satul la scurt timp după producerea evenimentelor. Nu m-am mai reîntors niciodată.

În legătură cu bila primită în dar de către Copilu-doi, pot spune doar că era dintr-un material dur. Cristal, carbură sau poate chiar o piatră preţioasă. Se spune că ar fi avut proprietăţi miraculoase. Din păcate, imediat după ce-a intrat în posesia ei, Copilu-doi a pierdut-o. Unii cred că ar fi înghiţit-o.

Desigur, pierderea bilei n-are nici o legătură cu plecarea mea precipitată din sat.

Aceasta îmi este relatarea cu privire la evenimentele petrecute la Mărăcinii din Vale şi la care am fost martoră oculară.

Semnez în deplinătatea facultăţilor mele mintale.

Zăluda.

UN OM DIN WAYFALUA

- Hm, pesemne, vii de departe.

- Aş spune că din vest. Un oraş din vest.

- Poate chiar Lugoj?

- Nu, în nici un caz.

- Sau Buziaş?

- Nici.

- Atunci Jimbolia, Sânnicolau...

- Nu, nu.

- Dar eşti bănăţean...

- M-am născut în Ardeal. Meseş. Satul Wayfalua, dacă vă spune ceva.

- Povesteşte-mi. Pe-acolo nu se întâmplă nimic?

- Tocmai mă întorc, nici nu ştiu încotro s-o apuc.

- Povesteşte.

*

- Nu voia să pornească. Îmi venea să o sparg. Să mă lase în mijlocul pădurii? Singur? Noaptea?

- Ai spart-o?

- Era a unui coleg. O împrumutasem în schimbul a trei litri de ţuică. La noi, ţuica se face tare.

- Ca în tot Ardealul.
- La noi se face şi mai tare. Se bagă şi găinaţ.
- Găinaţ?
- Da. Unii au oroare, dar găinaţul dă tărie bună.
- Povesteşte.
- Nu voia să pornească. Pace!
- Trebuia să te laşi păgubaş. Te puteai culca în ea până dimineaţă.
- Am împins-o.
- Era la vale?
- Era un drum lăturalnic de ţară. Mă gândeam s-o ascund. Să nu cumva... în timpul nopţii. La noi s-a mai întâmplat. I-a furat-o din curte. După ce-a umblat cât a umblat cu ea şi şi-a făcut damblaua, a aruncat-o într-o prăpastie.
- Şi n-aţi aflat cine?
- A mărturisit singur înainte să-şi dea duhul. Fiindcă l-a tăiat unul cu o coasă.
- Vreun ortac de-al lui?
- Nu ştiu. Îl chema Gligor. Ăstalalt dormea în fân iar Gligor nu l-a văzut, că nu se luminase bine de ziuă.
- Povesteşte.
- Până la urmă, am intrat într-o poartă.
- O casă în inima pădurii?
- Mai multe. Pe celelate nu le distingeam, nu era lumină la nici o fereastră. Am sărit peste gard şi am bătut la uşă. Am tot bătut. După un timp, au început să mă doară buricele degetelor.
- Poate nu voiau să deschidă.
- Am bătut şi cu picioarele.

*

- Wayfalua.
- Interesant nume. Sat de nemţi?
- Români de cult ortodox. În afară de birtaş.
- Evreul dracului. Ăştia se bagă peste tot.
- Al nostru era slovac. Vranek. A murit de cancer.

- Şi ce s-a mai întâmplat?

- În noaptea aia nimic. Mi-am aşternut în maşină.

- Nu ţi-a fost frică?

- De aia m-am şi foit atâta. Abia în zori am reuşit să adorm. M-a trezit, pe la amiază, un nechezat de cal. Îmi nechezase chiar la ureche. Am sărit speriat, dar blocasem toate uşile iar geamurile erau ridicate. Şi, în afară de asta, am fobie faţă de cai.

- Poate-ai visat.

- Poate. Că n-am văzut nici urmă de copită. Sărisem atât de brusc de pe banchetă încât m-am lovit cu capul de parbrizul din faţă. Şi mi s-a întunecat imaginea.

- Şi ce s-a mai întâmplat?

- Am bătut iar la uşă, cât am putut.

- Mult?

- Până s-a deschis. Singură. Nu era nimeni înăuntru. Pe plită fierbea ceva. O oală cu apă şi fasole.

- Înseamnă că era, totuşi, cineva pe-acasă.

- Nu era nimeni. Am intrat în fiecare încăpere şi-am întrebat.

- Dar oala?

- O fi fost pusă de mai demult. La noi se mai obişnuieşte. Mama avea fasole şi de zece ani.O punea să fiarbă zile întregi.

- Mai e şi focul.Cine l-a aprins?

- Nu m-am uitat să văd dacă ardea ceva învatră.

- Şi ce s-a mai întâmplat?

- Am ieşit să caut mai departe. Când colo, m-am împiedicat de oala cu fasole şi am răsturnat-o. Noroc că nu s-a vărsat toată.

- Păi, nu era pe sobă?

- Nu.Cât timp am hălăduit eu prin camere, careva a mutat-o pe treapta de piatră ce dă în prispă. Mama mai făcea aşa, ca să răcească ciorba mai repede.

- Înseamnă că era cineva acasă.

- Nu era nimeni. Am strigat prin curte până am răguşit. Nu ţin minte să mai fi răguşit vreodată. Am strigat cât nu strigă alţii într-o viaţă-ntreagă.

- Poate strigai prea tare.
- Nu m-au auzit nici vecinii.
- Şi ce s-a mai întâmplat?
*
- Straşnic!
- Ba deloc. S-a petrecut ceva groaznic. A dispărut.
- Ce-a dispărut, doar n-a dispărut satul.
- Chiar el.
- Nu se poate. Cum aşa. Când asta?
- Mai bine de trei sute de ani.
- Absurd. Şi tu? Vrei să spui că eşti tot atât de bătrân?
- Ajung şi acolo.
- Continuă atunci.
- Am auzit din nou nechezatul acela de cal, strident, în ureche; şi am început să cotrobăi în şură, în grajd, în poiată, în cocină, până şi în coteţul de găini.
- Şi?
- Numai balegă şi rahaţi proaspeţi peste tot. Iar dobitoace ca-n palmă. Muream.
- Or fi fost duse pe câmp undeva. Prin pădure. La păscut.
- Şi nechezau nucii dimprejurul grădinii?
- Continuă.
- M-am întors iar în casă. Când să intru, oala cu fasole nu mai era pe treaptă.
- Se răsturnase.
- Era pe masă. Cu o farfurie plină alături. O lingură şi o felie de pâine.
- Ai mâncat-o?
- Am băut-o. Eram hămesit. Şi pâinea...
- Ai băut-o?
- O unsese cineva, cu smântână. Aşa făcea şi mama. Era proaspătă... Dar degeaba întrebi, nu era nimeni.
- Continuă.
- Iară ies, iar mă-mpiedic.

- De oală!

- Ba de-o găleată cu apă rece, trasă atunci. M-am udat tot. Parcă mă îmbăiasem.

- O fi lăsat-o careva, intenţionat.

- Cine s-o lase, că nu era nimeni. În sfârşit, desluşesc un zgomot suspect la porumbar. Numai acolo nu căutasem. Merg, deschid porumbarul şi zvîrr! - pasărea. Mă izbeşte cu o aripă în obraz. Neavând nimic la îndemână, mi-am scos o gheată şi-am aruncat-o după ea. Am nimerit-o în cap.

- Numai în cap?

- Da. Că avea un cap cât toate zilele. Greu să nu-l nimereşti. Nu ştiu ce pasăre să fi fost.

- Pupăză.

- Pupăză cu ciocul galben?

- Sau bufniţă.

- Nu. Avea creastă şi guşă. Ce să caute în porumbar?

- Ai avut timp să observi atâtea amănunte?

- Când s-a oprit. După ce-am pocnit-o.

- S-a oprit sau a căzut?

- S-a oprit.

- S-a oprit fiindcă a căzut!

- S-a oprit în aer. Sta înţepenită. Ca păpuşile alea la teatru ce atârnă de un fir nevăzut. Numai că asta n-avea fir, am verificat. Sfida toate legile gravitaţiei.

- Ce-i aia „gravitaţiei”?

- O lege care nu te lasă să creşti cu capul până în nori.

- Deşteaptă lege.

*

- Asta-i tot?

- Cum să fie tot? Încă nu ţi-am vorbit despre cel cu care m-am întâlnit...

- Deci, până la urmă, tot era cineva acasă.

- Nu era nimeni. În tot satul nu era nimeni.

- N-ai spus, adineaori, că te-ai întâlnit cu un tip?

- N-am spus.
- Ba ai zis.
- Ce-am zis?
- „Cel" cu care te-ai întâlnit...
- Am zis.
- Şi-atunci de ce spui că n-ai zis?
- Fiindcă n-am zis.
- Până la urmă, te-ai întâlnit sau nu te-ai întâlnit?
- M-am întâlnit.
- Cu un tip!
- Nu.
- Dar cu cine?
- Cu cel care necheza.
- Cu calul?
- Nu.
- Şi cine necheza?
- Nu ştiu. Era mic, ca un bostan; şi se tot holba la mine cu un ochi.
- Numai cu unul?
- Nu avea decât unul.
- O fi fost dracu'.
- Dracu' să-l ia! Că era să fac pe mine. Atunci mi-am dat seama, pentru prima oară, ce înseamnă să-ţi fie frică, ce-nseamnă să fii speriat şi ce înseamnă să te scapi în nădragi.
- Tu te-ai scăpat, sau numai era?
- Am apucat să-mi desfac cureaua şi să mă aşez pe vine.
- Faţă de ăla, de ochios?
- Ba chiar pe el.
- Şi nu ţi-a ars una în dos?
- Nu, că n-avea picioare. Era rotund ca un pepene şi n-avea nici mâini. Numai gură.
- Te-a înjurat.
- Doar a nechezat de era să-mi sară timpanele.

*

- Eram nebun să mai rămân? Am urcat în maşină şi-am luat-o la sănătoasa. M-am şi mirat c-a pornit, ultima oară o lăsasem defectă. După numai câţiva kilometri intram pe Valea Cizerului.

- Cizerului?

- Vine de la Caesar... Eram derutat. Ştii, comuna asta se învecinează cu Wayfalua. Însă Wayfalua n-am găsit-o nicăieri.

- Nu existau indicatoare?

- Nu mai fusesem pe-acolo din copilărie. Am întrebat pe cineva. Mi-a spus că n-a auzit de numele ăsta în viaţa lui.

- Poate chiar nu auzise.

- Cum să nu audă dacă erau învecinate.

- Înseamnă că a minţit. Crezi?

- Nu mai ştiu ce să cred. Toţi cei pe care i-am întrebat mi-au relatat acelaşi lucru. Povestea cu prostul. Când toţi spun că eşti prost, nu mai ai încotro.

- Te-ai lăsat.

- Parcă puteam? Nu puteam. Am căutat mai departe. Însă cei de la arhive mi-au pus în vedere: „Satul există, dar a dispărut în urmă cu 300 de ani!"

- Şi ce le-ai răspuns?

- Le-am făcut o scenă... Le-am arătat şi certificatul de naştere. Să citească negru pe alb. Poftim, scrie aici, născut în Wayfalua...

- Iar ei?

- Le-am răsturnat mesele, scaunele, am dat cu hârţoagele lor de pământ. Mă c.. pe ştiinţa voastră! le-am strigat.

- Iar ei?

- I-am ameninţat că plec să caut satul şi, dacă nu-l găsesc, mă reîntorc.

- Poate că locul acela, de care-ai povestit, o fi chiar Wayfalua.

- Cum să fie?

- Nu spuneai că din el ai intrat direct în Cizer, sau Caesar, şi că respectivul se învecina cu Wayfalua?

- În cazul ăsta ar fi trebuit să-mi întâlnesc părinţii. Să mă revăd cu prietenii. Cu vecinii. Or, acolo, nu era nimeni.

- Aşa e, o fi în altă parte.

- Unde, dacă nu mai există? Dacă a dispărut acum 300 de ani?
- Dar nu spuneai...
- Ba spuneam, dar, până la urmă, m-au convins.
- Cine?
- Ei, cine. Ei!
-..?!
- A ieşit după mine unul mai scund şi-ndesat, cu nişte ochelari cât roţile de maşină. „Hai, d-le, a zis, hai să mergem.”Am bătut toată zona. Nici urmă. Nici măcar peste locul ăla pustiu n-am mai dat.
- Şi-atunci?
- Şi-atunci i-am arătat iar certificatul de naştere. Negru pe alb.
- Ce-a mai comentat?
- Că nu e nici o problemă, mi-l schimbă.
- Ai acceptat?
- Ce? Încă nu mă tâmpisem.
- Şi cum a rămas?
- Zicea că să mă facă om între oameni, de aia să mi-l schimb.
- Avea dreptate.
- Eu nu sunt om între oameni? i-am răspuns. Şi încă ce om!
- Chiar aşa, ce om?
- Cum aşa, „ce om?” Poate ce mai om!
- Tot nu-nţeleg.
- Păi, cum scrie şi-n certificat. Un om din Wayfalua!

Editura MARINEASA, Timişoara, 1994
SERIA DE PROZĂ
COSTEL BABOŞ
un om din wayfalua

UN OM DIN WAYFALUA

- Hm, pesemne, vii de departe.
- Aş spune că din vest. Un oraş din vest.
- Poate chiar Lugoj?
- Nu, în nici un caz.

- Sau Buziaş?
- Nici.
- Atunci Jimbolia, Sânnicolau...
- Nu, nu.
- Dar eşti bănăţean...
- M-am născut în Ardeal. Meseş. Satul Wayfalua, dacă vă spune ceva.
- Povesteşte-mi. Pe-acolo nu se întâmplă nimic?
- Tocmai mă întorc, nici nu ştiu încotro s-o apuc.
- Povesteşte.
*
- Nu voia să pornească. Îmi venea să o sparg. Să mă lase în mijlocul pădurii? Singur? Noaptea?
- Ai spart-o?
- Era a unui coleg. O împrumutasem în schimbul a trei litri de ţuică. La noi, ţuica se face tare.
- Ca în tot Ardealul.
- La noi se face şi mai tare. Se bagă şi găinaţ.
- Găinaţ?
- Da. Unii au oroare, dar găinaţul dă tărie bună.
- Povesteşte.
- Nu voia să pornească. Pace!
- Trebuia să te laşi păgubaş. Te puteai culca în ea până dimineaţă.
- Am împins-o.
- Era la vale?
- Era un drum lăturalnic de ţară. Mă gândeam s-o ascund. Să nu cumva... în timpul nopţii. La noi s-a mai întâmplat. I-a furat-o din curte. După ce-a umblat cât a umblat cu ea şi şi-a făcut damblaua, a aruncat-o într-o prăpastie.
- Şi n-aţi aflat cine?
- A mărturisit singur înainte să-şi dea duhul. Fiindcă l-a tăiat unul cu o coasă.
- Vreun ortac de-al lui?
- Nu ştiu. Îl chema Gligor. Ăstalalt dormea în fân iar Gligor nu l-a văzut,

că nu se luminase bine de ziuă.

- Povesteşte.

- Până la urmă, am intrat într-o poartă.

- O casă în inima pădurii?

- Mai multe. Pe celelate nu le distingeam, nu era lumină la nici o fereastră. Am sărit peste gard şi am bătut la uşă. Am tot bătut. După un timp, au început să mă doară buricele degetelor.

- Poate nu voiau să deschidă.

- Am bătut şi cu picioarele.

*

- Wayfalua.

- Interesant nume. Sat de nemţi?

- Români de cult ortodox. În afară de birtaş.

- Evreul dracului. Ăştia se bagă peste tot.

- Al nostru era slovac. Vranek. A murit de cancer.

- Şi ce s-a mai întâmplat?

- În noaptea aia nimic. Mi-am aşternut în maşină.

- Nu ţi-a fost frică?

- De aia m-am şi foit atâta. Abia în zori am reuşit să adorm. M-a trezit, pe la amiază, un nechezat de cal. Îmi nechezase chiar la ureche. Am sărit speriat, dar blocasem toate uşile iar geamurile erau ridicate. Şi, în afară de asta, am fobie faţă de cai.

- Poate-ai visat.

- Poate. Că n-am văzut nici urmă de copită. Sărisem atât de brusc de pe banchetă încât m-am lovit cu capul de parbrizul din faţă. Şi mi s-a întunecat imaginea.

- Şi ce s-a mai întâmplat?

- Am bătut iar la uşă, cât am putut.

- Mult?

- Până s-a deschis. Singură. Nu era nimeni înăuntru. Pe plită fierbea ceva. O oală cu apă şi fasole.

- Înseamnă că era, totuşi, cineva pe-acasă.

- Nu era nimeni. Am intrat în fiecare încăpere şi-am întrebat.

- Dar oala?

- O fi fost pusă de mai demult. La noi se mai obişnuieşte. Mama avea fasole şi de zece ani.O punea să fiarbă zile întregi.

- Mai e şi focul.Cine l-a aprins?

- Nu m-am uitat să văd dacă ardea ceva învatră.

- Şi ce s-a mai întâmplat?

- Am ieşit să caut mai departe. Când colo, m-am împiedicat de oala cu fasole şi am răsturnat-o. Noroc că nu s-a vărsat toată.

- Păi, nu era pe sobă?

- Nu.Cât timp am hălăduit eu prin camere, careva a mutat-o pe treapta de piatră ce dă în prispă. Mama mai făcea aşa, ca să răcească ciorba mai repede.

- Înseamnă că era cineva acasă.

- Nu era nimeni. Am strigat prin curte până am răguşit. Nu ţin minte să mai fi răguşit vreodată. Am strigat cât nu strigă alţii într-o viaţă-ntreagă.

- Poate strigai prea tare.

- Nu m-au auzit nici vecinii.

- Şi ce s-a mai întâmplat?

*

- Straşnic!

- Ba deloc. S-a petrecut ceva groaznic. A dispărut.

- Ce-a dispărut, doar n-a dispărut satul.

- Chiar el.

- Nu se poate. Cum aşa. Când asta?

- Mai bine de trei sute de ani.

- Absurd. Şi tu? Vrei să spui că eşti tot atât de bătrân?

- Ajung şi acolo.

- Continuă atunci.

- Am auzit din nou nechezatul acela de cal, strident, în ureche; şi am început să cotrobăi în şură, în grajd, în poiată, în cocină, până şi în coteţul de găini.

- Şi?

- Numai balegă şi rahaţi proaspeţi peste tot. Iar dobitoace ca-n palmă.

Muream.

- Or fi fost duse pe câmp undeva. Prin pădure. La păscut.

- Şi nechezau nucii dimprejurul grădinii?

- Continuă.

- M-am întors iar în casă. Când să intru, oala cu fasole nu mai era pe treaptă.

- Se răsturnase.

- Era pe masă. Cu o farfurie plină alături. O lingură şi o felie de pâine.

- Ai mâncat-o?

- Am băut-o. Eram hămesit. Şi pâinea...

- Ai băut-o?

- O unsese cineva, cu smântână. Aşa făcea şi mama. Era proaspătă... Dar degeaba întrebi, nu era nimeni.

- Continuă.

- Iară ies, iar mă-mpiedic.

- De oală!

- Ba de-o găleată cu apă rece, trasă atunci. M-am udat tot. Parcă mă îmbăiasem.

- O fi lăsat-o careva, intenţionat.

- Cine s-o lase, că nu era nimeni. În sfârşit, desluşesc un zgomot suspect la porumbar. Numai acolo nu căutasem. Merg, deschid porumbarul şi zvîrr! - pasărea. Mă izbeşte cu o aripă în obraz. Neavând nimic la îndemână, mi-am scos o gheată şi-am aruncat-o după ea. Am nimerit-o în cap.

- Numai în cap?

- Da. Că avea un cap cât toate zilele. Greu să nu-l nimereşti. Nu ştiu ce pasăre să fi fost.

- Pupăză.

- Pupăză cu ciocul galben?

- Sau bufniţă.

- Nu. Avea creastă şi guşă. Ce să caute în porumbar?

- Ai avut timp să observi atâtea amănunte?

- Când s-a oprit. După ce-am pocnit-o.

- S-a oprit sau a căzut?
- S-a oprit.
- S-a oprit fiindcă a căzut!
- S-a oprit în aer. Sta înţepenită. Ca păpuşile alea la teatru ce atârnă de un fir nevăzut. Numai că asta n-avea fir, am verificat. Sfida toate legile gravitaţiei.
- Ce-i aia „gravitaţiei”?
- O lege care nu te lasă să creşti cu capul până în nori.
- Deşteaptă lege.

*

- Asta-i tot?
- Cum să fie tot? Încă nu ţi-am vorbit despre cel cu care m-am întâlnit...
- Deci, până la urmă, tot era cineva acasă.
- Nu era nimeni. În tot satul nu era nimeni.
- N-ai spus, adineaori, că te-ai întâlnit cu un tip?
- N-am spus.
- Ba ai zis.
- Ce-am zis?
- „Cel” cu care te-ai întâlnit...
- Am zis.
- Şi-atunci de ce spui că n-ai zis?
- Fiindcă n-am zis.
- Până la urmă, te-ai întâlnit sau nu te-ai întâlnit?
- M-am întâlnit.
- Cu un tip!
- Nu.
- Dar cu cine?
- Cu cel care necheza.
- Cu calul?
- Nu.
- Şi cine necheza?
- Nu ştiu. Era mic, ca un bostan; şi se tot holba la mine cu un ochi.
- Numai cu unul?

- Nu avea decât unul.

- O fi fost dracu'.

- Dracu' să-l ia! Că era să fac pe mine. Atunci mi-am dat seama, pentru prima oară, ce înseamnă să-ţi fie frică, ce-nseamnă să fii speriat şi ce înseamnă să te scapi în nădragi.

- Tu te-ai scăpat, sau numai era?

- Am apucat să-mi desfac cureaua şi să mă aşez pe vine.

- Faţă de ăla, de ochios?

- Ba chiar pe el.

- Şi nu ţi-a ars una în dos?

- Nu, că n-avea picioare. Era rotund ca un pepene şi n-avea nici mâini. Numai gură.

- Te-a înjurat.

- Doar a nechezat de era să-mi sară timpanele.

*

- Eram nebun să mai rămân? Am urcat în maşină şi-am luat-o la sănătoasa. M-am şi mirat c-a pornit, ultima oară o lăsasem defectă. După numai câţiva kilometri intram pe Valea Cizerului.

- Cizerului?

- Vine de la Caesar... Eram derutat. Ştii, comuna asta se învecinează cu Wayfalua. Însă Wayfalua n-am găsit-o nicăieri.

- Nu existau indicatoare?

- Nu mai fusesem pe-acolo din copilărie. Am întrebat pe cineva. Mi-a spus că n-a auzit de numele ăsta în viaţa lui.

- Poate chiar nu auzise.

- Cum să nu audă dacă erau învecinate.

- Înseamnă că a minţit. Crezi?

- Nu mai ştiu ce să cred. Toţi cei pe care i-am întrebat mi-au relatat acelaşi lucru. Povestea cu prostul. Când toţi spun că eşti prost, nu mai ai încotro.

- Te-ai lăsat.

- Parcă puteam? Nu puteam. Am căutat mai departe. Însă cei de la arhive mi-au pus în vedere: „Satul există, dar a dispărut în urmă cu 300 de ani!"

- Şi ce le-ai răspuns?

- Le-am făcut o scenă... Le-am arătat şi certificatul de naştere. Să citească negru pe alb. Poftim, scrie aici, născut în Wayfalua...

- Iar ei?

- Le-am răsturnat mesele, scaunele, am dat cu hârţoagele lor de pământ. Mă c.. pe ştiinţa voastră! le-am strigat.

- Iar ei?

- I-am ameninţat că plec să caut satul şi, dacă nu-l găsesc, mă reîntorc.

- Poate că locul acela, de care-ai povestit, o fi chiar Wayfalua.

- Cum să fie?

- Nu spuneai că din el ai intrat direct în Cizer, sau Caesar, şi că respectivul se învecina cu Wayfalua?

- În cazul ăsta ar fi trebuit să-mi întâlnesc părinţii. Să mă revăd cu prietenii. Cu vecinii. Or, acolo, nu era nimeni.

- Aşa e, o fi în altă parte.

- Unde, dacă nu mai există? Dacă a dispărut acum 300 de ani?

- Dar nu spuneai...

- Ba spuneam, dar, până la urmă, m-au convins.

- Cine?

- Ei, cine. Ei!

-..?!

- A ieşit după mine unul mai scund şi-ndesat, cu nişte ochelari cât roţile de maşină. „Hai, d-le, a zis, hai să mergem.”Am bătut toată zona. Nici urmă. Nici măcar peste locul ăla pustiu n-am mai dat.

- Şi-atunci?

- Şi-atunci i-am arătat iar certificatul de naştere. Negru pe alb.

- Ce-a mai comentat?

- Că nu e nici o problemă, mi-l schimbă.

- Ai acceptat?

- Ce? Încă nu mă tâmpisem.

- Şi cum a rămas?

- Zicea că să mă facă om între oameni, de aia să mi-l schimb.

- Avea dreptate.

- Eu nu sunt om între oameni? i-am răspuns. Şi încă ce om!
- Chiar aşa, ce om?
- Cum aşa, „ce om?" Poate ce mai om!
- Tot nu-nţeleg.
- Păi, cum scrie şi-n certificat. Un om din Wayfalua!

Editura MARINEASA, Timişoara, 1994
SERIA DE PROZĂ
COSTEL BABOŞ
un om din wayfalua

REZERVAŢIA

VISUL POPII

Popii Gâtlan i se mai spunea şi Hârdău'. De la ce i se trăgea numele, nu se mai ştie. Şi, poate că nici Popii nu i-ar fi păsat prea tare dacă porecla nu i-ar fi spus-o tocmai Şofron. Căci Popa Gâtlan, ştia toată lumea, îl ura pe Şofron; îl ura mai mult ca pe orice pe lume şi nu-i putea trece nicicum. Şi cum era să-i treacă -crucea mamii ei de viaţă! înjura Hârdău' uneori şi, în ultima vreme, mai des, atunci când se afla în faţa paharului cu vin sau rachiu - căci Şofron îi bântuie visele noapte de noapte, nelăsându-l să se odihnească. Odată, părintele se scăpase să spună, era beat, că" aşa să mai tot moară câte unul prin sat". Erau la pomana lui Simion, fi' iertat. Toţi Măgurenii ştiau cât a iubit Şofron pe frate-său Simion, numai Părintele uitase fiindcă i se tulburase mintea din cauza vinului.

Cu degetele-i mari, noduroase şi cu privirea ascuţită şi tăioasă ca lama unei coase, s-a repezit Şofron la gâtul Părintelui Gâtlan. Abia a reuşit să-l scoată unul, a' Tomii, după ce ochii i se bulbucaseră deja, iar limba îi ieşise afară de-o palmă.

L-ar fi omorât, fuseseră de părere cei ce văzuseră tărăşenia. I-ar fi sucit gâtul ca unui pui de găină - deşi, Părintele, era destul de corpolent - mai adăugaseră făcându-şi cruci şi scuipându-şi în sân de aşa grozăvie.

Nici părintele nu fusese mai puţin speriat, se albise tot la faţă iar aburii beţiei i se risipiseră deodată ca şi cum nimic nu băuse în toată seara aceea. Întâmplarea s-a întipărit multora în minte, dar cel mai tare Popii care, de

atunci, o revede mereu. În ciuda faptului că, seara, înainte de a se băga în pat, înşiră tot soiul de rugăciuni enervând-o astfel şi pe biata Preuteasă.

- Într-o astfel de noapte, povesti diaculGheorghieş la bufet după cum îi era obiceiul, s-a trezit Hârdău' năduşit tot şi cu părul răsculat pe creştet. „Da ce ai?" l-a întrebat Preuteasa gângăvind în somn. „Ce te tot suceşti încolo şi-ncoace ca un câine în legătoare?" „Taci, proasto", a liniştit-o părintele revenindu-şi din sperietură. „Am avut coşmaruri." Apoi, după ce s-a coborât din pat, a ieşit afară; unde, aerul, rece şi tare, i s-a strecurat pe şira spinării în sus făcându-l să tremure din toate mădularele. I-a fost groază să mai fugă până-n capătul grădinii, aşa că şi-a făcut nevoile din pragul uşii. „Ei, arză-te-ar focul!" a suduit Hârdău' vântul pornit pe neaşteptate căci îi udă cămeşoiul şi preasfântu'-i obraz. S-a întors bătând din dinţi ca o toacă şi s-a aruncat în aşternut, călare pe preuteasă. Mai târziu, după ce-a adormit, în vis, i-a apărut iară Şofron.

ŞOFRON

Să tot fi avut trei ani Şofron, când şi-a făcut apariţia în Măgura, hurducat în spatele şubred al maică-si. Cu picioarele desculţe strângea gâtul osos al femeii înfipt ca un par în pieptul supt şi bolnav.

De cum au intrat în sat, câinii au început să chelălăie şi să latre a pustiu de parcă ar fi venit Necuratul şi nu doi creştini lăsaţi de Dumnezeu să se chinuie pe pământ.

Oamenii au ieşit speriaţi pe la porţi. Să vadă. Să întrebe. Să se dumirească. Ce-i? Cine-i? Vreun scaun scăpat din legătoare? Vreun strigoi, ucigă-l! Balaur? Ori ce dihanie sau fiară nemaivăzută? Dar nimic din toate acestea. Din capătul uliţei, a singurei uliţe a Măgurenilor, venea încet, ca o arătare, Şofron călărind pe umerii maică-si.

Văzând atâtea feţe străine, copilul şi-a încleştat cu şi mai multă disperare mâinile-i mici în parul slăbănoagei. Sfârşită de oboseală, de foame şi sete, femeia n-a mai apucat să ajungă până la fântâna din mijlocul uliţei, ci a îngenunchiat cu un picior, apoi cu amândouă şi, clătinându-se de vreo două ori din mijloc, a căzut într-o ultimă suflare. A căzut şi Şofron, rostogolindu-se pe pământul galben clisos, frământat de copitele vitelor.

ACHIM

N-a scăpat nimeni în sat fără un nume de batjocură. N-a scăpat nici Achim. Când şi-a înmormântat şi pe cea de-a treia nevastă, oamenii i-au spus „Groparul".

- Şi-a băgat tot neamul sub ţărână, n-a mai rămas decât el şi născutul, şuşotesc gurile în timp ce bulgării de pământ alunecă peste coşciug iar popa cel nou se roagă pentru iertarea păcatelor moartei.

După ce-a isprăvit cu toate câte trebuiesc la o îngropăciune Achim a dat fuga până în Buciumi după mătuşă-sa Saveta, un neam mai îndepărtat dinspre mamă, cu rugămintea să-i vadă de copil până o mai creşte. Saveta a venit în grabă, bucuroasă că scapă de singurătatea cu care se urâse atâta amar de vreme, luându-şi cu ea toate bocârţele şi vânzându-şi casa unui chiabur.

- Numa' că n-are s-o ducă prea mult, şi-au dat cu părerea gurile. Nici babornița şi nici copilul.

- Hârcă ne mai trebuia nouă în sat, nu le-avem destule pe-ale noastre. Acu' o văd cum o să poftească la un scaun în biserică...

- Vorbiţi prostii de parcă n-aţi şti că cine stă lângă Achim e lovit de duhul morţii. Ăsta, ori s-a născut într-o zodie proastă ori l-au blestemat ursitoarele.

Vorbele erau frământate, apoi scuipate una alteia ca nişte gogoloaie de pâine. Nici gând, fălcile, să se oprească, măcinau întruna.

- Despre ce zodie rea pomeneşti, soro? Despre ce ursitoare? Nici nu te gândi la aşa ceva, aici alta e la mijloc. Vorba e că lui Dumnezeu nu-i plac păgânii. Nu mai ţii minte când şi-a luat Achim întâia nevastă, pe Anica lui Peliţă; n-a strigat el în gura mare că are să umple şi casa şi şura de copii? Iar când părintele i-a urat că aşa să-l ajute Dumnezeu!, el i-a răspuns că ba! că el copiii singur are să-i facă, nu cere ajutor de la nimeni, bătu-l-ar Precista! Şi-atunci să nu se mânie? Doar ştii că Dumnezeu nu-i iartă pe cei ce se fălesc şi-i iau numele în râs.

- Drept' ai, soră.

- Câte femei i-au murit? Trei. Câţi ciledi1? Cinci!

- Pune-o şi pe soru-sa, pe Mărioara...

- Na, vezi.

- Da, numa' că la biserică vine totdeauna...

- Vine, că-i viclean. Soseşte primul şi iasă ultimul. Ţi-ai găsit tocma' la el atâta credinţă.

Achim nu-şi apleca niciodată urechile le cele ce se vorbeau pe seama lui. El îşi vedea numai de grijile, gândurile şi frământările sale.

DOMNIŞORUL

Într-o zi, în sat a apărut un domnişor. Venea de la oraş şi îl interesa o femeie ce murise, în Măgura. Primise o înştiinţare şi venise să întocmească un proces verbal.

- Da, a murit o femeie aici. Nu se ştie de unde şi încotro mergea. Dar asta s-a întâmplat mai demult. A înmormântat-o Groparul în cimitirul satului. Treceţi pe la el că ştie mai multe. El a luat şi copilul.

Aşa s-a trezit Achim cu domnişorul în bătătură, cerându-i să-i povestească cum s-a întâmplat.

- Păi cum să se întâmple? a repetat Achim întrebarea, încruntând uşor din sprâncene şi cerând o ţigară. Eu tocmai mă-ntorceam de la târg din Bănişori, am fost de-am cumpărat mânjii ăştia care-i vezi aicea, că mi s-a urât să tot înjug boii când am de mers în cutare loc sau până într-altul. Or fi ei buni, boii, pentru arătură, dar la drum întins doi cai sunt nepreţuiţi. Şi-apoi, am spus că de-or creşte şi copiii ăştia mai mari...

- Mai pe scurt, vă rog frumos, l-a întrerupt domnişorul aranjându-şi mai bine ochelarii pe nas.

Umpluse, deja, o pagină cu nimicuri, fără să ajungă la subiect.

- Scurt, scurt şi cuprinzător, vă rog frumos..

- Să mă ierţi domnişorule, se scuză Achim după ce mai ceru o ţigară, dar eu nu ştiu pe scurt, cum zici, în schimb am să fiu cuprinzător.

- Nu mă interesează decât femeia şi copilul, vă rog frumos. Povestiţi numai despre femeie şi copil, îşi repetă rugămintea domnişorul ştergându-şi fruntea cu o batistă.

- Păi, cum am mai spus, continuă Achim pufăind gânditor, mă întorceam de la Bănişori, unde se ţinuse târg. Răzbisem cu carul pe uliţă şi mă tot întrebam: are să plouă sau nu are să plouă, când aproape la fântână, zăresc două mogâldeţe boţite de pământ. Da' huou! Brr! strig boilor şi-i lovesc cu

coada de la bici, căci prinseseră mirosul de poiată şi nu-i mai puteam stăpâni, ca la dus, când se opreau şi singuri dacă nu le numărai bâtele pe spinare.Mă aplec asupra femeii şi dau să o ridic, ca pe omul bolnav, însă ea cade ţeapănă la loc. E moartă, zic, Dumnezeu s-a ierte. N-am avut un capăt de lumânare la mine că i-aş fi aprins-o la cap. O iau şi o pun peste fân în căruţă. Nu-i de la noi. N-o mai văzusem în sat. Copilul plângea şi se dădea de ceasul morţii, cu faţa în jos, unde căzuse. Îl ridic în braţe şi, cum îl ridic, tace parcă nici n-ar fi plâns până atunci. Ba mă şi cuprinde cu amândouă mâinile de gât şi mă strânge de mi-a dat şi-o lacrămă. Ce era să fac cu ei, domnişorule? I-am dus acasă. Abia când eram gata să plec, am văzut oamenii ieşiţi pe la porţi. Tăceau toţi ca momâile, ca muţii. Pe femeie am îngropat-o creştineşte, cu popă, iar pe copil îl ţin la mine că e deodată cu Simion al meu.

- Tocmai în legătură cu copilul, îl scurtă domnişorul, continuând să-şi noteze ultimele cuvinte ale lui Achim, se pune întrebarea dacă doriţi să înfiaţi sau nu copilul.

- Cum să nu, domnişorule, sări Achim ca ars, Dumnezeu mi-e martor că n-aş mai da copilul în ruptul capului.

- Atunci e foarte bine. Am adus cu mine o cerere de înfiere, însă, mai întâi o întrebare, vă rog frumos. Sunteţi căsătorit?

- Văduv, se încruntă mai cu asprime Achim.

- Şi copilul cine o să-l crească?

- Cum cine? Eu!

- Nu e de ajuns...

- Mai e şi Saveta, minţi Achim prins la strâmtoare. Încă nu trecuse anul de când o înmormântase şi pe ea.

- Mama dumneavoastră?

- Da, minţi în continuare, nehotărât.

- Bine, aprobă domnişorul întinzând cererea. O semnaţi şi am terminat povestea.

Sesizându-i ezitarea, domnişorul deschise servieta cu care venise şi scoase de-acolo o tuşieră în care îl puse să-şi vopsească degetul arătător.

- Pe copil cum îl cheamă?

- Şofron.

- Să vă trăiască!

- Mulţam, se posomorî Achim amintindu-şi şi de ceilalţi feciori. Mai îmi dai o ţigară?

SIMION

Dar cel mai tare avea să se încrunte Achim la moartea feciorului său, Simion.Căci avea să se încrunte din toată fiinţa; din trup şi din suflet, din inimă, din sânge. Fiindcă avea să se încrunte pe toţi şi pe toate; pe sat şi pe oameni, pe biserică şi pe Dumnezeu; pe viaţa însăşi, ce-i aduse numai nenorociri.

- Mai bine să nici nu fi trăit vreodată, îşi făcuse Achim obiceiul să-i spună lui Şofron în zilele ploioase şi reci la fel de mohorâte şi triste ca sufletul său. Mai bine să nici nu mă fi născut vreodată şi nici lumea să nu fi existat.

Se spune că de atunci, de la moartea lui Simion, s-a păgânit, cu adevărat, Achim, şi-a pierdut de tot încrederea în Dumnezeu.

Că de atunci a început să se izoleze în vârful său de deal - sau în Culme, cum e numit locul său de casă, de către săteni - şi când, rareori, mai era văzut coborând în sat, o făcea numai alături de Şofron, la care ţinea mai mult ca la lumina ochilor săi.

Se spune că de-atunci, de la moartea lui Simion, au început să se sălbăticească Achim şi cu Şofron, iar mai târziu, satul întreg; până au ajuns Măgurenii ce-au ajuns.

Vai de ei! - asta nu se mai ştie cine-a mai spus-o - căci de la moartea lui Simion li se trage. Măgurenilor.

PIATRĂ DE HOTAR

L-a îngropat pe Simion în locul în care l-a găsit sfârtecat, ori poate numai mâncat, dacă murise cumva dinainte. De lupi

- Odihnească-se-n pace! a oftat încruntat Achim, încleştându-şi mâinile pe crucea masivă din lemn de gorun.

Acolo era chiar hotarul dintre Măgura şi Lazuri.

CHIABURII

„ Chiaburi din toate satele, păziţi-vă!”

Hârtia a fost prinsă de uşa bisericii în timpul slujbei.

Chiaburii de peste tot sunt speriaţi de moarte. Se aude că vin comuniştii cu colectivizarea. Şi nu vin oricum. Aduc cu ei bâte şi ciomege. Celor care au, le iau pământurile şi vitele din bătătură, iar pe cei care n-au îi înscriu în colectiv.

Chiaburii sunt strânşi la un loc şi trimişi în Bărăgan.

PENTRU POMENIREA LUI SIMION ÎN VECII VECILOR

„Cu adevărat deşertăciune sunt toate, şi viaţa asta e umbră şi vis. Că în zadar se tulbură tot pământeanul; cum zice scriptura: când dobândim lumea, în groapă ne aşezăm, unde împreună sunt împăraţii şi săracii."

Pe la ora prânzului, vremea s-a mai dezmorţit, crivăţul de miază-noapte, ce nu mai contenea de trei zile, s-a domolit şi el pe neaşteptate încât, după toate frigurile şi degerăturile îndurate în faţa gropii mortului, celor ce se întorceau de la înmormântare nu le venea să creadă.

Mai crunt suferise părintele Gâtlan care înghiţise frigul pe stomacul gol. Vorba cuvioşiei sale:"pregătit pentru luptă". Lupta aceasta fiind pomana, la care Gâtlanul ocupa locul cel mai bun de la masă, locul de lângă foc. Pomana avea să se ţină într-un cort pe care Achim îl înjghebase în prelungirea şurii. Nu-i vorbă, putea să-i ducă, pe părintele împreună cu diacul şi cu alţi oameni de frunte, în casă, dar a ţinut să-i pună laolaltă pentru a-i vedea dintr-o singură ochire pe toţi, cum beau şi cinstesc întru pomenirea feciorului său.

Se pregătise Achim cu mâncare şi băutură cât pentru o nuntă; că doar cu nuntă înmormântase el pe Simion, Dumnezeu să-l ierte! nu apucase să se însoare.

- Pomană ca aceasta nici că s-a mai pomenit, vorbeau cei mai bătrâni, ca să fie poftit tot satul la uspăţ.

Ba şi din satele învecinate începuseră să dea târcoale săracii şi ţiganii, simţind încă de departe mirosul bucatelor. Miros greu de îndurat pentru cei ce flămânzesc.

Aşa i-a prins pe cei mai vrednici Ajunul Crăciunului, fără să bată un clopot la biserică. De unde era să bată clopotele, când clopotarul şi crâsnicul se sprijineau de părintele Gâtlan; şi bine că se sprijineau, altfel ar fi căzut grămadă toţi trei şi ar fi deşelat pe diacul Gheorghieş, ce sforăia în spatele

lor lângă foc.

Din când în când, părintele încerca să dea glas unui cântec bisericesc pe care nici el însă n-ar mai fi reuşit să-l înţeleagă, într-atât începuse să amestece limbile între ele.

- Zi, părinte, ceva să pricepem şi noi, fac pe supăraţii cei din apropierea sfinţiei sale, Dumnezeii lor de greci şi tătari!

- Da, da, ceva pentru pomenirea lui Simion în vecii vecilor.

- Amen, reuşeşte doar să îndruge părintele. Apoi, venindu-i o idee, se ridică în picioare împărtăşind-o şi celorlalţi. Da', cu aşa pomană, să mai tot moară câte unul prin sat.

COLINDĂ I

(un grup de patru copii din Măgura)

„- Asta-i sară, mândră sară.
- Ieşi tu, gazdă, pân-afară
De-l vezi pe Domnul Hristos
Cum coboară de frumos,
Tot pe scară, lemn de ceară,
Tot arzând şi luminând,
Şi pământul strălucind,
Pe oameni înveselind,
Lumea toată mântuind,
Pe diavoli în iad gonind.
C-asta-i sară de Ajun,
De Ajun şi Moş Crăciun!
Noi umblăm şi colindăm
Şi pe Domnul lăudăm."

(I. Agârbiceanu - *Strigoiul*)

COLINDĂ II

(Stăncoaia)

Colindă, colindă,
Bagă calu'-n tindă
Şi dă-i fân să roadă
Şi pupă-l sub coadă!

STĂNCOAIA

Abia spre miezul nopţii a ajuns Stăncoaia la pomană. Crăcănată şi adusă de spate. Numai piele şi ciolane. Numai unghie şi păr. Venise după fii-său, Gavril, şi-l găsise beat, dormind sub masă.

- Să-l laşi acolo, lele, a rugat-o Şofron cu voce blândă, dar hotărâtă. Se simte mai bine decât la dumneata.

- Ba nu! s-a opus Stăncoaia, trăgând de Gavril să-l scoată de sub masă.

Gavril s-a trezit în cele din urmă, dar de ridicat nu voia să se ridice.

- Mi l-aţi momit în casa voastră! şi-a scuipat Stăncoaia vorbele, cu ură, privindu-l ţintă pe Şofron.

Ar fi trebuit s-o lase-n pace, căci o ştiau de mult pe Stăncoaia; şi cu toate acestea, a' lui Gordun a turnat gaz peste foc.

- Iar i s-a urcat, nebunei, fetia la cap...

- Aşa să v-ajute Dumnezeu, spurcaţilor, cum n-am avut eu om, a răcnit Stăncoaia.

Ori de câte ori se făcea aluzie la faptul că ar fi rămas fată bătrână, îşi pierdea cumpătul, înnebunind de-a binelea. Blestemele ei cutremurau pereţii.

- Puroii şi buboaiele să vă mănânce, şi viermii nesătui! Să n-aveţi parte de odihnă nici sub pământ! Neamul şi viaţa să vi se stârpească! Sărăcia să vă pustiască, la toţi casele! Să n-aveţi ce pune pe masă, nici balega de la cal, nici căcărezele caprei!

Stăncoaia se măritase la 14 ani. Din cei ce fuseseră la cununia ei nu mai trăia nici unul, iar cei din ziua de azi ori nu ştiau, ori o făceau dinadins.Mirele îi fugise în prima dimineaţă după nuntă şi, de atunci, n-a mai ştiut nimeni de el. Nu era din satul lor, ci de undeva de pe malul Mureşului. Înainte, însă, de a pleca, apucase să-i răpească tinerei sale soţii fecioria, lăsând-o femeie pentru totdeauna. De aceea l-a şi aşteptat Stanca să se întoarcă înapoi.Cu asta a rămas ea, cu aşteptatul. În zorii zilei, când se deştepta, se ridica grabnic din aşternut sărind la geam. Privea în lungul uliţei până departe, în zare. Nici un semn? Nici un drumeţ cu pasul întins ce şi-a uitat, cumva, nevasta în cea mai fericită zi a sa? Nici un om călare pe un cal şarg, calul cu care fugise omul ei? Apoi, seara, după ce-şi termina

treburile de peste zi, iară la geam. Nu se-arată nimic? O stea care cade, un fulger din senin? Un foc, o flacără nemaivăzută? Ghicitoarea, la care fusese să-i caute bărbatul, îi spusese că omul a' să i se întoarcă, doar că, mai înainte, va trebui să vadă o lumină neasemuită dinspre zarea din care, acesta urma să se arate.

Aşa îi trecuse viaţa, aşteptându-şi bărbatul. Aşa înnebunise, năzărindu-i-se tot timpul că vede semne şi aude veşti. Iar acum, devenise bătaia de joc a celor din sat. A celor ce nici născuţi nu erau când şi-a pierdut ea fetia. A plecat tunând şi fulgerând blesteme. Ajunsă la poarta ogrăzii, şi-a mai întors odată capul înspre baracă.

- Câcaţi!

PETRUŢ

Pădurar la Măgura era unul Petruţ.

- Petruţ şi mai cum? fusese întrebat când au venit comuniştii la putere.

- Petruţ a' Florii...

- Nu te-am întrebat al cui eşti, ci cum te mai cheamă! se răstise la el un secretar propagandist de la comitetul raional, unde-l chemase.

- Petruţ Cionca.

- Aşa? mârâise activistul bănuitor. Şi-atunci, cum se face că eşti al Florii?

Preţ de câteva minute, Petruţ îl privise pe propagandist nedumerit. Răspunse, într-un târziu, scărpinându-se nervos, cu mâna dreaptă, prin buzunarul pantalonilor.

- Aşa a chemat-o pe mama.

La acest răspuns, secretarul cu propaganda izbucnise într-un râs prelung şi isteric, ceea ce-l nedumerise pe Petruţ şi mai tare.

În cele din urmă fusese poftit să şadă pe scaun, vocea celuilalt se mai potolise, nu mai era atât de răstită, în schimb, întrebările pe care i le pusese în continuare îl făcuse să transpire prin toate părţile. La un moment dat, nemairezistând interogatoriului, se ridicase în picioare, roşu ca racul.

- Eu, unul, domnule, protestase, n-am nici o avere şi nici n-am avut. Nu se poate spune că-s chiabur. Un bordei prăpădit şi-o grădiniţă mică în spate. Iar în politică nu m-am băgat niciodată. Că nu era de nasu' meu. N-am fost nici la ţărăniştii lui Maniu, nici cu legionarii lui Sima. Alţii or

fost, dar eu nu.

- Stai jos, omule, nu te mai aprinde aşa. Şi nu te mai adresa cu „domnule”! Tovarăşul Nuţă mă numesc.Accentuase pe cuvântul „tovarăşul”. S-a terminat cu domnii. Îi înlocuim pe toţi, chiar şi pe tine. Doar pentru asta te-am chemat, să-ţi vedem originea, crezul politic. Căci postul tău, prin intermediul departamentului silvic, e susţinut de guvern. Iar acum, noi suntem guvernul şi vrem să ştim cu ce fel de oameni lucrăm şi pe cine plătim de la buget.

Petruţ încremenise pe scaunul pe care se reaşezase.

La despărţire, tovarăşul Nuţă îi mai adăugase:

- S-ar putea să te mai chemăm o dată sau de două ori, dacă va mai fi nevoie. Să vii neîntârziat.

Reuşise şi Petruţ să mai îngaime câteva cuvinte.

- Dacă puneţi pe altcineva în locul meu o să ajung muritor de foame.

LUPII

În pădurea Măgurei nu sunt lupi. Aşa se ştie. Şi cel mai bine ştie Petruţ; de aceea el a fost şi cel mai mirat când a văzut fiara alunecând printre copaci, în apropierea casei sale. Lup să fie? Petruţ mai văzuse lupi, dar ăsta nu prea aducea cu ceea ce văzuse el. Altceva ce ar putea fi, s-a întrebat, nevenindu-i în minte nici o altă fiară cunoscută de el, auzită din bătrâni sau învăţată la şcoală, pe când era copil.

Primul gând i-a fost să dea fuga-n sat şi să anunţe oamenii, însă, după ce-a mai chibzuit, întorcând povestea pe toate feţele, a hotărât să mai aştepte câteva zile şi pe urmă să anunţe raionul. Cele câteva zile au trecut, dar el a tot amânat, până când, într-o noapte mai geroasă ca de obicei, lupii l-au sfâşiat pe feciorul lui Achim. Abia atunci a luat Petruţ o bucată de hârtie şi un capăt de creion.

„Domnule Secretar”, a scris, apoi, amintindu-şi ceva, a şters „domnule” şi în loc a trecut „tovarăşule.”

Îi plăceau cuvintele stilate, pompoase, şi le sublinia totdeauna în „Scânteia”, la care se abonase de când îl făcuseră candidat de membru. Pentru ziar trebuia să coboare tocmai în Lazuri, 8 km dus şi-ntors, unde i-l lăsa şoferul de pe cursă. De-aceea, mai tot timpul ziarele erau vechi de

câteva zile, iar uneori, când era prins în treburi, şi de două săptămâni.

Şi tocmai acum nu-i trecea prin cap nici o frază mai întortocheată, mai academică, nici un cuvânt mai elevat. Continuă scrisoarea înciudat:

„... în pădurea Măgurei au apărut lupi. Sunt dihănii grozave şi nu ştim de unde au venit, aşa dintr-o dată."

Apoi, Petruţ descrise dihăniile pe toată pagina hârtiei.

„Pe lângă toate acestea, au privire piezişă şi scormonitoare ce-ţi îngheaţă sângele-n vine, iar deasupra ochilor, lucru nemaivăzut, au sprâncene cu păr întocmai ca la oameni. Pe unul, Simion a' lui Achim (Corbea e nume de familie), l-au mâncat cu haine cu tot. Ba i-au mâncat şi geamantanul care-i era din lemn. Achim zice să-i omorâm pe toţi câţi or fi existând, dar eu m-am gândit să nu o facem de capul nostru. Noi n-am avut până acum lupi în pădurea noastră şi nu ştim dacă avem dreptul să-i vânăm ori nu. De-aceea vă rugăm pe d-voastră să ne spuneţi ce să facem.

Petruţ Cionca, pădurar la Măgura"

„Adaog la cele ce-am spus că aceste dihănii au urechile lungi (mai lungi ca la măgari).

Petruţ Cionca, pădurar la Măgura"

POVESTE DE CLACĂ

-... am să v-o termin, se învoi moş Balmoş sugându-şi o măsea imaginară. Mare lucru nu mai e de spus, repetă, aşteptând tutun ca să-şi îndese în pipă. Ţăgară? Fie şi ţăgară, se amărî moş Balmoş.

Pufăi zgomotos de câteva ori din ea, apoi o aruncă scârbit strivind-o cu piciorul.

- Şi cum vă spuneam, continuă moş Balmoş, l-au lăsat pe Ion ăsta, a lui Chiper, bătut şi gol în mijlocul arăturii la al şaptelea hotar de Agleş.

- Şi?

- Şi mai ce?

- N-a murit?

- De murit n-a murit, hârâi bătrânul trimiţându-şi scuipatul în cenuşa rămasă de pe urma focului. A rămas, numai, cu o zminteală la cap.Câteodată, duminica, în timpul slujbei, se mai despoia de haine şi-o rupea la fugă pe uşă afară speriind femeile şi copiii.

- Câcat! ţâşni cuvântul din gura Stăncoaiei, apărută ca din senin acolo.

Privirile s-au întors spre ea, nedumerite.

- Ce vă holbaţi la mine ca viţeii? îi luă în primire Stăncoaia. Eu îl ştiu pe Balmoş de când era în scutece şi ţipa după ţâţa maică-si. Atunci a auzit povesta cu Ion a lui Chiper şi, de-atunci, altceva nu scoţi de la el. Dar am să vă spun eu o poveste. Una de care să visaţi urât la noapte şi să vă câcaţi pe voi. Am să v-o spun pe aia cu omul meu. Voi nu l-aţi cunoscut pe omul meu. Nici Balmoş, de se laudă cât îi el de bătrân, nu l-a cunoscut, abia de era în scutece pe-atunci. Moş Balmoş vru să intervină, dar Stăncoaia îl opri repezindu-l:

- Taci, moşneagu' dracului, şi ascultă, ca să ştii ce înseamnă aia poveste. Şi ai de grijă, lumina aceea mare mi s-a arătat, iar ăsta-i semn că mi se va întoarce omul.

- Ce lumină, bombăni moş Balmoş, pufăind dintr-o ţigară pe care tocmai o ceruse.

- O lumină, iaca. Da' tu de unde să ştii dacă te culci împreună cu găinile şi te scoli odată cu porcii? Ai să-l vezi când are să vină. Că n-a mai fost ca omul meu, altul. A fost cel mai vestit hoţ de cai din tot Ardealul. Şi de dincolo de Ardeal. Ştiţi voi ce-i aia, hoţ de cai? De unde să ştiţi, păcatele, că azi nu mai ai de unde să furi nici o mârţoagă. Nu ştiţi! Că i-au tăiat pe toţi. Dar atunci, erau cai boiereşti. Şi ce spun eu boiereşti? Împărăteşti erau.

Stăncoaia îşi aranjă mai bine scaunul cu trei picioare pe care se aşezase, privind ţintă, cumva, prin peretele casei.

Cei din jur erau numai ochi şi urechi. Într-adevăr, Stăncoaia nu mai povestise, până acum, niciodată şi nimănui despre omul cu care susţinea că se nuntise. Iar dacă acesta fusese şi hoţ de cai, cu atât mai interesant.

Se aşternu tăcerea şi Stăncoaia îşi începu povestea, repezit, aşa cum îi era felul.

LUMINA

Toţi văzuseră lumina în afară de moş Balmoş care, cine ştie, poate avea dreptate Stăncoia. A apărut într-o vineri chiar după apusul soarelui. Mult timp, după acest eveniment, nu s-a mai vorbit despre altceva. O parte din sat a susţinut că a fost un foc.Cealaltă ţinea morţiş că nici pomeneală, era

vorba de o stea de pe cer. Cei cu focul nu erau nici ei, toţi, de aceeaşi părere. Că ar fi vorba de un copac uscat ce-a ars repede şi cu nădejde. Nu copac, ce copac, a fost un arhanghel al Domnului, să vestească sfârşitul lumii prin pucioasă şi foc. Sau Sfântul Arhanghel Mihail să lupte cu necredincioşii. Nici cei cu steaua nu stăteau mai bine. Unii erau de părere că a căzut o stea, pur şi simplu, aşa cum se mai întâmplă să cadă; ceilalţi susţineau că n-a căzut, ci numai s-a apropiat, după care ar fi plecat, înapoi de unde venise.

- Hai că e prea de tot. Ce stea o mai fi şi aia?

- A văzut-o Dumitru a Tomii.

- Şi era chiar aşa în cinci colţuri?

- Nu Spunea Dumitru că era ca clopul lui de cap.

- Cum să fie ca clopul? a sărit Petrişor a Tambii. El păscuse caii, în seara aceea, în apropierea locului cu pricina. Era mare cât o claie de fân, dacă nu şi mai mare, a precizat el.

- Şi a căzut ori a plecat?

- A plecat. Că era cât pe-aci să se lovească de Doalmă. Pe urmă, o vreme n-am mai văzut-o, se lăsase în Râpacudraci.. Abia după un timp am văzut-o iară, ridicându-se la cer.

- Să meargă careva până la Râpacudraci, a fost de părere unul.

Dar cine, că râpa era blestemată şi câte nu s-au mai întâmplat cu cei care-au trecut pe-acolo.

RÂPACUDRACI

Irimie a numit-o Râpacudraci. Irimie era căprar. Într-o zi, s-a gândit să-şi ducă săltăreţele în râpă, unde se găsea viţă sălbatică din belşug. Când s-a întors în sat, nu mai avea nici o capră. A ridicat din umeri şi şi-a scuturat cuşma. Pe urmă a-nceput să-şi numere negii din palmă şi de pe dosul mâinilor. A mai ridicat o dată din umeri şi-a spus că i le-au mâncat dracii.

DRACII

- Ştiu, acum, ce fel de draci s-au aciuat în râpă, a spus Achim ascuţindu-şi securea. Da' am să ţi-i mirui.

Şofron ascuţea pari de lemn. Îi usca şi-i călea la foc.

- Luaţi-mă cu voi, se tângui Gavril gudurându-se pe lângă Şofron. Vreau să văd şi eu cum arată dracii.

GAVRIL

Gavril nu şi-a cunoscut părinţii. Tatăl îi murise înainte de-a se naşte el, împuşcat de grănicerii lui Horthy, iar maică-sa l-a dat Stăncoaiei, de mic; în afară de el mai avea şapte guri de săturat, în casă, şi nu mai putuse răzbi cu toţi.

Stăncoaia, neobişnuită cu copiii, l-a mânat şi l-a adunat ca pe-o slugă şi chiar mai rău.Aşa s-a născut Gavril, mai tăntălău ca alţii, şi nu ştia nici să se supună ca să-i facă pe plac Stăncoaiei, nici să se împotrivească. A crescut cât muntele, de putea să tragă singur în ham la căruţă; şi el tot cu bâta era mânat de la spate. Până când l-a scos, odată, Şofron, din mâinile babei şi l-a dus acasă să-i oblojească rănile. Din ziua aceea Gavril n-a mai vrut să plece de la Şofron. Vara şi până toamna târziu, dormea în ieslea vitelor, iar pe timpul iernii, îşi aşternea sub el un suman peticit şi se muta în târnaţ. Câteodată, prosteala îi tulbura într-atât mintea încât, atunci, umbla tot satul, de la o gospodărie la alta ori se înfunda în pădure şi nu se mai întorcea ziua întreagă, până când îl răzbea foamea.

Atât aştepta şi Stăncoaia, să-l vadă plecat din ograda lui Şofron, singurul loc unde n-avea curaj să-l caute pe Gavril. Îl căuta, scotocind tot satul, când îl ştia hălăduind, şi, dacă se nimerea să şi pună mâna pe el, îl croia cu un băţ pe spinare şi peste cap, ducându-l acasă unde-l încuia ca pe o pasăre în colivie.

- Ţine Şofron, împieliţatule! răcnea Stăncoaia plesnindu-l peste urechile mari, ca nişte plăcinte. Na Achim, putoareo! Că de-aia m-am chinuit să te cresc, ca pe-un taur de prăsilă, ca să fugi la străini, să se folosească străinii de tine după ce te-am îndopat cu de toate trăgându-mi mie de la gură.

- Nu da! se jeluia Gavril. Nu mai da, nu mai plec.

Spărgea ferestrele ori smulgea uşa cu tot cu toc şi fuga, iară, la Şofron.

- Dar pe unde, păcatele, ai mai umblat, întreba Achim, numărându-i vânătăile de faţă.

- M-a prins acuşi hârca, sughiţa Gavril căutând din ochi pe Şofron.

- Îi dus în peţit, la Oniţa, trebuie să sosească dintr-o clipită într-alta.

Stătea Gavril ca pe un jăratic până se întorcea Şofron acasă. Râdea inima-n el când îl vedea deschizând vraniţa de la drum.

SEMNE

Mult s-a mai rugat lui Dumnezeu Ilie Gândac (zis Chiaburu'), să-i dea şi lui un copil. Prost să fie, mai spunea câteodată - ajuns la disperare -, schilod să fie, numai al meu să fie. Să ştiu pentru cine-am muncit şi-am adunat atâta avere.

Douăzeci de ani a făcut temenele, danii şi slujbe la biserică, a împărţit bani săracilor şi-a dat de pomană cerşetorilor. A dat, a făcut şi-a aşteptat până şi-a pierdut orice speranţă. Şi abia după ce şi-a pierdut speranţa, s-a milostivit Domnul, slăvit fie-i numele, şi i-a dat-o pe Oniţa.

Ţi-e mai drag copilul venit la bătrâneţe. Aşa şi lui Ilie, dacă te opreai să-l asculţi, fată ca a lui nici nu mai era alta sub soare.

- Vin feciorii tocmai din Drăgan şi din Plopiş să mi-o peţească, de la Ungureni, din Oarba.

Dar cel mai des o peţea Şofron, şi cei mai mulţi ochi pentru el avea Oniţa. Ceilalţi nu erau decât coate-goale; ori prea scunzi, ori deşiraţi, ochioşi ori prea graşi.

La început, Ilie n-a spus nimic, ce să-i pese lui de cine-i plăcea fetii, însă, mai pe urmă, s-a mai răzgândit. De când cu moartea lui Simion zvonurile s-au înteţit.

- Nu bate vântul să nu mişte frunza! Ceva necurat e la mijloc.

- Poate s-a opus la început Ilie răspunzându-le în acelaşi fel.Ce le pasă măgarilor de unde beau oile apă?

Dar în suflet se strecurase, deja, îndoiala.

- De ce nu s-au mai dat lupii şi la alţii, de ce numai la Simion? Şi de ce nu i-a mai văzut nimeni de-atunci, parcă-ar fi intrat în pământ?

- Hm, a mormăit Ilie tulburându-se. Tu ce crezi, Doamne?

- Se spune că lui Achim şi feciorului său le-au crescut nişte cârlige la mâini şi la picioare. De-aceea umblă cu pălmile înfăşurate în obială.

- De ce ţi-ascunzi pălmile, Simioane? l-a întrebat Ilie, într-o zi, nemaistăpânindu-şi îngrijorarea.

- Lasă, bade Ilie, că acuşi o să ţi le ascunzi şi dumneata.

- Astea sunt semne, bade Ilie, sunt semne rele.

ONIŢA

Oniţa nu vedea nimic din toate acestea. Ea vedea numai flăcăul chipeş, înalt şi puternic, după care ar fi plecat şi în iad.

TOVARĂŞUL

Într-o zi, în sat şi-a făcut apariţia un tovarăş. Mai fusese odată, demult, şi-l cunoştea pe unul Achim Corbea. De aceea s-a şi dus tovarăşul, mai întâi, la Achim. Primise o sesizare despre un fenomen curios ce se manifestase, într-o seară, deasupra satului Măgura.

- Ce-a fost? Cum s-a întâmplat? Nu cumva e vorba de vreun proiectil ori grenadă uitată aici din timpul războiului? Nu s-au auzit bubuituri, zgomote?

- N... nu s-au auzit, s-a codit Achim. Numai de văzut a văzut fiecare altceva. Nici nu ştii ce să crezi. Nu mai crezi nici ce-ai văzut cu ochii tăi. Un singur lucru e sigur, de când cu lumina aceea blestemată, în împrejurimi au apărut nişte lupi. Nişte lupi tare ciudaţi. Şi s-au mai petrcut şi altele.

Mâinile înmănuşate ale lui Achim au început să tremure la această amintire şi altceva n-a fost chip să se mai afle de la el.

Tovarăşul şi-a notat informaţiile într-un carneţel, a dat bineţe şi s-a dus să-l caute pe primar. Negăsindu-l, acesta fiind plecat cu treburi tocmai la Huedin, l-a întrebat pe Ion a' lui Chepeneag, care tăia lemne în curtea primăriei.

- De ce, tovarăşe a lui Chepeneag, pe o căldură ca asta, caniculară, purtaţi toţi cuşme ca-n miezul iernii?

L-a privit cel întrebat, l-a tot privit, neştiind dacă să-i răspundă sau nu. Nu-l mai văzuse prin sat şi nu-i venea la îndemână să stea la poveşti cu străinii.

- Ne-au crescut urechile ascuţite şi ţepoase, s-a hotărât până la urmă scoţându-şi cuşma brumărie de pe cap.

Tovarăşul i-a privit urechile, stupefiat şi scârbit, şi s-a grăbit să plece; părea că nu mai doreşte să afle nimic. L-a mai întrebat, totuşi, îngrozit poate şi curios.

- De ce nu mergeţi să vă consulte un medic?

- Pentru atâta lucru? s-a mirat a lui Chepeneag oprindu-se din lucru. Nu face să cobori şi să urci drumul până-n Lazuri şi'napoi.

- N-aveţi medic în sat?

- În sat n-avem nimic, aparţinem de Lazuri. N-avem nici dispensar medical, nici şcoală, nici cămin, cum au alţii. N-avem decât şandramaua asta de primărie cu primarul ei, mai mult plecat.

- Dar cu colectivizarea cum staţi? a continuat tovarăşul, din ce în ce mai uluit.

- N-avem. Suntem un sat mic şi cocoţat pe povârnişuri, pământul e sărac, nu prea e ce să colectivizezi pe aici.

- Dar cârciumă?

- Cârciumă da, avem. Că aşa-i spunem noi, cârciumă. Fiindcă ţuică cum fierbe Avram...şi vin cum dospeşte în butiile sale...Ne-am obişnuit să cumpărăm de la el, că părea mai bun şi ne adunam mai mulţi laolaltă. Şi de aia i-am spus cârciumă casei lui Avram.

- Da, da, a făcut, gânditor notându-şi totul pe carnetul său. O să se ia măsuri, tovarăşe a lui Chepeneag, te rog să-i transmiţi şi primarului când se va întoarce. Făcu un semn cu mâna pentru a întări cele spuse şi plecă precipitat lăsând în urmă praful şi fumul.

Frumos automobil mai avea şi tovarăşul ăsta. Mare şi negru, abia încăpea pe uliţa lor îngustă.

NELINIŞTI

De la o vreme se aud tot felul de vorbe. Iar vorbele sunt vorbe. Nu stau în loc. O dată pornite, trec de la o gură la alta, de la om la om, dintr-un sta în alt sat. După ce umblă cât umblă, vorbele se reântorc. Dar nu le mai recunoaşte nimeni, ele s-au schimbat, s-au transformat, încât, la întoarcere, par altele.

În Lazuri, de pildă, ori cu cine te-ai întâlni, te opreşte şi te întreabă:

- Ai auzit de Achim din Măgura?

- N-am auzit, ce e cu el?

- I-au murit toate neamurile. A avut cinci neveste, zece copii... şi pe toţi i-a-ngropat. Părinţi, fraţi, surori...tot. Nu i-a mai rămas decât Şofron. Se spune că nici ăsta nu mai are mult, fiindcă nu-i lucru curat. Pe frate-său, Simion, l-au mâncat lupii. De-atunci se întâmplă numai lucruri necurate în sat.

În Şăureni nu te mai aşteaptă nimeni să te întâlneşti, întâmplător. Aici, fiecare caută pe cineva cui să-i spună vestea.

- Ai auzit, lele?

- Nu. Ce?

- Despre Măgureni.

- Nu ştiu nimic.

- La noi toată lumea ştie. Se spune că le-au crescut copite. Şi păr. Pe burtă.

Curiozitatea te împinge, poate, mai departe şi ajungi în Bănişori. Speriaţi, oamenii te vor întreba toţi o dată.

- E adevărat ce se spune despre Măgura?

- Ce? Doar n-au bombardat-o.

- Bine-ar fi. Dar nu-i asta. Am auzit că cine terce prin sat ia asupra lui un blestem groaznic. Acolo domneşte puterea Satanei. Noaptea, pe-ntuneric, ies dracii de prin râpi şi-i mănâncă pe bătrâni, pe copii şi tot ce mai întâlnesc în cale.

În sfârşit, te întorci în Măgura. Însă veştile au ajuns mai repede decât tine. Şi sunt mai alarmante decât în oricare altă parte. Căci, aici, în Măgura, nu se mai aventurează nimeni în afara satului.

- Dacă te prind cei din Lazuri, ori alţii, te întorc' napoi. Altfel, îţi zdrobesc fluierele picioarelor cu ciomegele.

Măgurenii sunt neliniştiţi.

ÎNŢELEGEREA

- Să laşi fata mea în pace, i-a spus Ilie feciorului lui Achim.

- Ba n-o las! a răspuns feciorul.

- Am să te lovesc cu securea în cap dacă te mai prind noaptea, intrând ca hoţul în ogradă la mine.

- Loveşte, bade Ilie, loveşte-mă. Dacă îi putea...

ILIE CHIABURUL

De când şi-a arătat duşmănia pe faţă, Ilie ocolea să mai dea ochii cu feciorul lui Achim. Când se nimerea să se întâlnească pe uliţă, Şofron îl sfredelea cu privirea de-i urca, lui Ilie, tot sângele-n obraji, învineţindu-l. Ceea ce lui Ilie nu i se întâmplase nici când fusese ameninţat cu deportarea

şi confiscarea averii.

- Are căutătură de fiară.

- Aşa îl vezi tu, tată, îi reproşa Oniţa.

RĂSPUNS

Abia după doi ani de la plângerea sa la raion, i-a venit lui Petruţ răspunsul. I l-a adus unul, Ţucală, repartizat chiar atunci miliţian la Măgura. Până la raion s-a auzit că la ei se petrec lucruri în afara firii şi a legii. Oameniis-au încruntat. Ce să caute ăsta aici? Ce nu-şi vede de treburile sale? Pentru ei era un străin ce urma să-şi bage nasul în intimităţile lor.

- Poartă pistol, ca şi Nicoară din Lazuri...

Petruţ desfăcu nerăbdător plicul şi citi. Iar ceea ce citi nu-i plăcu deloc. Află că scrisoarea sa ajunsese, după aproape doi ani, tocmai la Comisia Monumentelor Naturii. De unde-i venea şi răspunsul. Cercetă ştampila de pe timbru: Bucureşti. Apoi află că cei de la Comisie erau interesaţi de animalele descrise de el „cu toate că", îi atrăgeau aceştia atenţia, „organisme descrise de d-voastră nu aparţin nici unei specii cunoscute din fauna ţării noastre sau din afară. Se pare că unele amănunte sunt mult exagerate, datorită unui posibil concurs de împrejurări..."

- Va să zică, am „exagerat"! Cum vine asta, se supără Petruţ. Doar nu eram beat. Încă nici nu le-am scris cum arătau în toată grozăvia lor.

„Cu toate acestea", află în continuare, „vom trimite doi din experţii noştrii la faţa locului, de care, vă rugăm să vă ocupaţi personal".

În final, mai află că Pădurea Măgurei figura de mai mult timp într-un plan de trecere a ei în rezervaţie naturală şi era avertizat să aibă grijă de „acele exemplare", explicându-i-se că şi în cazul, mult mai plauzibil, al unor lupi obişnuiţi, vânarea lor era interzisă prin lege.

După ce termină de citit, rămase o vreme pironit locului, neştiind ce să facă. Până când adormi cu capul pe masă. Când se trezi, ca şi când îi venise o idee prin somn, îmbrăcă la repezeală sumanul, îşi puse cuşma şi ieşi repezit, îndreptându-se spre Culme, unde locuia Achim.

ÎNFRUNTARE

Petruţ se certa cu Achim în ograda celui din urmă. Achim omorâse patru

din cei cinci lupi, câţi susţinea că au fost de toţi - şi Petruţ nu se îndoia de spusele sale, ştia cât umblase Achim, în ultima vreme, ziua şi noaptea, pe urmele lor. Acum se înfruntau pentru cel care încă nu fusese răpus.

- Pe ăsta lasă-l, l-a rugat Petruţ.

Achim însă n-o ştia decât pe-a lui.

- N-auzi că nu pot, m-am jurat pe mormântul lui Simion.

- Te-ai jurat...rău te-ai jurat. Şi rău faci că te opui legilor. Au să vină experţii şi n-au să mai găsească tezaurul.

- Nu spuneai că oricum voiau să facă rezervaţie? Cu lupi sau fără lupi?

- Am spus, se enervă Petruţ, dar acum vor s-o facă tocmai pentru asta. Mai gândeşte-te, Achime, mai chibzuieşte.

- M-am jurat, de câte ori să-ţi spun?

- Lupii nu sunt numai ai tăi ca să faci ce vrei tu. Sunt...sunt...

- Nu, se opuse Achim, sunt ai lui Simion. Toţi!

- Bine, încheie Petruţ, dar să ştii că, dacă te prind prin pădure, trag cu puşca. Am autorizaţie; şi n-am să-mi pun eu pielea-n băţ pentru un încăpăţânat ca tine.

Ieşi pe poartă, făcând semne de ameninţare.

- Noroc! strigă în urma lui Achim.

- Noroc o să-ţi trebuiască ţie, i-o întoarse Petruţ peste umăr. Începând cu ziua de astăzi, să te fereşti din calea mea!

- Dumnezeu să-mi ajute, că eu, cât pot, o să mă feresc.

POPA HÂRDĂU'

Nu-l chema Hârdău' pe popă, dar cine să-şi mai amintească de numele lui căci, pe faţă, îi spuneau părinte iar când vorbeau despre el, toţi pomeneau de Hârdău'.

Hârdău' ne-Hârdău', popa nu dusese niciodată grija zilei de mâine până acum.

- Acum parc-au înnebunit cu toţi, se văita părintele, mângâindu-şi pântecele umflat. Mă trezesc duminica, la slujbă, că-mi vin numai moşii şi babele surde, ca şi cum eu sunt pus aici să predic pentru pereţi şi icoane.

- De, părinte, s-a ticăloşit lumea, ştiu mai bine cărările cârciumei, căci sunt mai bătătorite.

Dar nu de venitul lor la biserică îi era popii, ci de altele. Vorba e că nu se mai făceau molitve şi slujbe pentru boală ori pentru alungarea strigoilor şi-a moroilor, nu mai cerea nimeni dezlegări de jurăminte; la spovedanie nu mai veneau nici copiii; tocmai la spovedanii, când putea şi popa să se aleagă cu vreo zburătoare ori vreo sticlă de ţuică, aşa ca pentru spălarea păcatelor. De morţi nu-şi mai aminteau. Chiar dacă o făceau, nu mai dădeau parastase şi pomeni, asta îl făcea pe părinte să-şi amintească de ulcelele cu vin alb ori sângeriu.

Unde sunt vremurile când de bobotează, se ghiftuia Hârdău' cu supe şi sarmale cu smântână, cu găluşti şi cu fripturi prăjite pe jăratic. Şi câte altele. Acum nu-l mai pofteau la masă, umbla prin case cu maţele goale gata să leşine de foame la fiecare pas.

S-au zgârcit oamenii dintr-o dată? S-au păgânit?

Şi-apoi, Şofron le-a întrecut pe toate. După ce că a furat-o pe Oniţa, noaptea, din casă, şi-a lăsat pe tată-său, Ilie, într-o baltă de sânge, nici n-a venit la biserică să aranjeze pentru cununie. Au trecut numai pe la primar.

- Suntem legali, i-a aruncat-o în faţă Şofron.

Oho, dar a lăsat-o şi grea, bătu-l-ar Dumnezeu. Bine i-a făcut Ţucală, miliţianul, că l-a amendat; păcat că nu l-a băgat şi la închisoare, botosul dracului, să se înveţe minte.

Mai întâi, popa s-a bucurat când a aflat că Şofron a luat cu forţa pe Oniţa din mâinile lui Ilie. Se aştepta să vină rugător la el, pentru cununie. Să-şi ceară iertare pentru că îl luase de gât la pomana lui Simion, că l-ar fi iertat. Aşa însă, Hârdău' s-a înfuriat mai tare şi l-a pomenit în biserică, după predică, făcându-l sălbatic şi ucigaş.

Şofron n-a dat importanţă ocărilor popii, numai Măgurenii se temeau să nu iasă ceva din asta.

MĂGURENII

Nu mai ies Măgurenii, seara, pe uliţă la vorbă. Nu mai merg nici duminică la biserică şi nu mai ţin clăci şi hore. Dimineaţa, înhamă caii cu noaptea-n cap, furişându-se fiecare la pământurile sale. Geamurile şi le-au înfundat cu cârpe. Sărbătorile şi le petrec în casă. În cârciumă nu mai bea decât Avram. Când se întâlnesc noaptea pe drumuri, se iau la bătaie şi scot

cuţitele.

Rău. Rău au ajuns Măgurenii.

ŢUCALĂ

Ţucală a intrat în Măgura băţos şi înţepat ca o cazma; cu pistolul atârnând de şold, îmbrăcat în uniformă nouă. Pantalonii îi erau călcaţi la dungă. Nasul nu i se mai vedea că era dat pe spate.

- Ei, am să fac ordine-aici, fire-aţi ai dracului de unguri!

- Ungur eşti tu cu neamul tău, i-a strigat Stăncoaia din ogradă. Ăsta-i sat de rumâni, câcatule, ori ai orbul găinii?

- Taci, ţaţo, că te arestez cu tot cu limba ta aia crestată.

- Ba s-o arestezi pe mumă-ta, tolomacule!

- N-auzi să taci? C-am să-ţi trag o amendă de te calicesc pe câte zile vei mai fi având de trăit.

L-a luat popa Hârdău' în găzduire până îi vor face oamenii postul de miliţie.Avea popa, în casă, o fată de măritat. Şi ar fi dat-o oricui numai să i-o fi cerut. Căci vorba lumii n-a cruţat-o nici pe ea. „De aşa ciumă se spăriu şi vrăbiile când iese afară, pe prispă." Se uita popa le ea şi se crucea cât de bine putea să-i semene odrasla unui cioroi ce-i pusese burlanele la acoperiş.

Primul act de ordine pe care l-a făcut Ţucală a fost să amendeze pe toată lumea, pentru agitare şi conturbare a liniştii publice. Numai că oamenii nu voiau să-şi plătească amenzile şi asta îl înfuria pe Ţucală miliţianul, căci îşi vedea ştirbită autoritatea. I-a meninţat cu procuratura, i-a ameninţat cu bătaia şi cu pistolul. A trecut şi la sechestrări de bunuri în contul amenzilor. Aşa se face că lui Toader a lui Bouţ i-a sechestrat o iapă cu ochii umflaţi de ulcior şi părul mâncat de molii; şi i-a murit în timpul sechestrului. Toader i-a spus să-i ţină o sută de lei, amenda, şi să-i dea rest, pe iapă, nouă mii şi nouă sute.

- Ce-ai spus, hoţule? şi-a ieşit din fire Ţucală. Mă jefuieşti ca la drumul mare?

Parcă să-i facă înadins, de când a venit miliţianul în sat, oamenii se încăierau între ei mai tare ca oricând. Într-o seară, în timp ce se întorcea, puţin cam făcut, de la Avram, s-a pomenit cu un par în moalele capului.

A doua zi, dimineaţa, şi-a luat bonierul, pistolul şi s-a cărat din Măgura.

Dar nu aşa precum venise. Ajuns lângă piatra de hotar, s-a întors, amenințând cu pumnul.

- Am să mă întorc, fire-a-ţi ai dracului de sălbatici. Cu tancul am să vă dărâm bordeiele.

Apucaseră, însă, şi lui, să-i crească urechile mari, ascuţite şi cu vârfurile păroase. Din care pricină, în timp ce trecea puntea peste pârâul dulce, spre Lazuri, i-a căzut chipiul în vale şi dus a fost, fire-ar al dracului.

CĂTRE COMISIA MONUMENTELOR NATURII

„Tovarăşe Secretar, eu am aşteptat sosirea grabnică a experţilor pe care mi i-aţi promis dar ei n-au ajuns şi acum e prea târziu să se mai facă ceva pentru monumenţi.

Astăzi l-am găsit şi pe ultimul ce mai rămăsese în viaţă, răpus într-o groapă, de nişte pari ascuţiţi la amândouă capete. Mâna lui Achim a fost şi nu l-am prins, că poate l-aş fi puşcat. Asta în legătură cu lupii.

Însă eu altceva doresc să vă aduc la cunoştinţă. Fapte mult mai grave, în legătură cu situaţia de la noi. Am cerut ajutor şi raionului, dar s-ar putea să spună că nu sunt normal şi vă scriu şi dumneavoastră fiindcă s-ar părea că există o legătură cu dihăniile ce vi le-am descris în scrisoarea mea anterioară.

În Măgura parcă au înnebunit cu toţii. În fiecare zi se bat şi se taie cu cuţitele şi cu ce mai apucă. Ieri, şi-a dat duhul unul, Grigore, l-au spintecat cu o coasă, iar alaltăieri, au necinstit-o pe fata popii.

Ne-au crescut gheare la degete iar părul ne-a căzut şi, în loc, ne-a cresut altul pe tot corpul şi de toate culorile. La câţiva le-au ieşit cozi, prin pantaloni afară ori pe sub fuste. Lui Achim şi feciorului său li s-au lungit boturile de câteva palme. Din sat nu mai putem ieşi căci ne omoară cei din vecini. Faceţi ceva cu noi că altfel ne prăpădim toţi.

Petruţ Cionca, pădurar la Măgura”

Un singur lucru îi scăpase lui Petruţ. În ce fel va proceda ca să ajungă la poşta din Lazuri pentru a-şi trimite scrisoarea.

IARNĂ

O iarnă fără seamăn de aspră şi geroasă se abătu, în anul acela, asupra Măgurenilor.

TEOFIL

Uşa se deschise şi Şofron intră, tropăind, împreună cu frigul ascuţit, ţinând în mâini căldarea cu apă caldă. De păr, de sprâncene, de mustaţă, îi atârnau ciucuri albi de gheaţă.

De cum intră, presimţi că se petrecuse ceea ce toată ziua aşteptase.

Numai de moşit nu m-am mai ocupat, gândi lăsând căldarea jos, lângă uşă, şi se apropie în vârful picioarelor ţinându-şi respiraţia. Ajuns lâgă patul lăuzei, privi între picioarele acesteia, unde, pe cearceaful năclăit de sânge, mişca o făptură mică şi negricioasă. Preţ de câteva secunde, stătu încremenit fără ca, măcar, să clipească. Ceea ce pe femeie o sperie, crezând mai întâi, că s-ar putea să i se fi întâmplat ceva copilului.

- N-are nimic, încercă s-o liniştească Şofron, privind din nou la rodul femeii. Şi-al său. O să-l botezăm Teofil, după numele lui bunicu-tău, şopti apoi, ridicând puiul în braţe şi arătându-i-l Oniţei care-l privi năucă şi buimacă. Ei, dar ce-ai rămas aşa holbată, o întrebă, poate vrei să-l deochi?

Se întoarse cu spatele la femeie şi mângâie afectuos boţul de carne vie cu părul său lung şi bogat ce-i crescuse pe braţ până în podul palmei.

- O să-l botezăm Teofil! repetă şi începu să se plimbe încoace şi-ncolo, uitând de lăuză şi de căldarea cu apă caldă, uitând şi de Achim ce-l aştepta răbdător afară, cu securea înfiptă în tăietorul de lemne.

După care, brusc, îl apucă râsul acela în hohote. Sunete groase şi gâlgâite ce sparseră încăperea, răzbind în ogradă, căzând peste Măgură, furişându-se în fiecare casă până când umplură satul întreg, cutremurându-l.

Trecură chiar de Măgura până dincolo de sârmele ghimpate, în satele vecine, povestesc îngroziţi cei ce le-au auzit.

Editura MARINEASA, Timişoara, 1994
SERIA DE PROZĂ
COSTEL BABOŞ
un om din wayfalua
CALIPSU
BĂTRÂNUL CE-ŞI SPUNEA SIEŞI
FĂRĂ DE VÂRSTĂ

ÎN CĂUTAREA PĂSĂRII DE IRIDIU

Umbla de năduşea.

I-au spus umblătorul.

Unul cu limba mai ascuţită l-a numit Cel ce-şi amăgeşte destinul.

Pe urmă a rectificat şi l-a numit Cel ce-şi călăreşte destinul.

Un altul i-a spus Cel ce-şi urmăreşte destinul.

Da ce, omule, de când poţi urmări una ca asta? Destinul se urmează, nu se urmăreşte. Ce-i destinul, să-l poţi încolţi, înghesui colo, într-un cotlon?

Însă numele a prins şi s-a răspândit.

Umbla fără odihnă. Şi când intra prin câte un sat, holba nişte ochi şi arunca nişte priviri...

I-au spus Holbează.

Îl înghionteau, îmbiindu-l cu bucăţi de pâine şi cu vreo cană cu lapte.

Zicea, daţi la săraci.

Da ce, mneata nu eşti sărac?

Nu, nu. Sunt bogat.

Era bogat?

Era pe dracu. Era Coate-goale. Curgeau zdrenţele pe el. Purta un cămăşoi larg, alb. Ce-i drept, era alb. Şi umbla desculţ.

I-au spus Moş Cămeşoi. Şi Desculţul.

Purta plete lungi, argintii, îi cădeau valuri pe umeri. Iar barba, tot albă, colilie, crescută până peste genunche.

De s-a ales cu porecla Se-mpiedică-n barbă.

Unii, pentru că aducea un duhovnic ori cu vreun fel de sfânt de prin icoane, i-au spus Apostolul. Prorocul. De prorocit nu prorocea nimic.

I-au spus Profetul, dar nici nu profeţea.

Pe unde trecea, întreba de o Pasăre.

N-a priceput nimeni.

O pasăre de Iridiu.

S-a mai auzit şi până acum de tot felul de păsări nemaiauzite.

Măiastra, Phoenix, Pasărea-de-foc sau Onix, Cristal. Chiar şi Pasărea Metal ori Şarpele-cu-pene.

Dar, de Iridiu?!

Zicea, a trecut pe-aici vreo Pasăre de Iridiu?

De cee?

De Iridiu.

Oamenii i-au spus Cel ce-şi aleargă umbra de pomană.

Alţii l-au numit Prostănac.

Alţii Molâu.

Îi păsa?

Îi dădea întruna cu Pasărea lui.

El însuşi nu-şi mai amintea numele (dacă nu cumva o făcea de-al naibii) şi-şi spunea, sieşi, simplu, Bătrânul.

Când apărea în câte un oraş, traversa străzile fără să se uite în lături, ori să fie atent la semafoare. De câte ori nu era să-l pocnească. Îl evitau în ultima clipă.

Nebunii au noroc.

Strigau după el, de ce nu te bagă, dracului, la azil?

Da cine să-l bage, că nu avea pe nimeni.

Umbla ca un bezmetic pe unde-l cărau picioarele. Toată viaţa lui s-a preumblat aşa, fără un rost. Căutând caii verzi de pe cine ştie ce pereţi.

Viaţa i-a fost, ca să folosesc un cuvânt mai preţios, o perpetuă căutare.

Numai Pasărea i s-a refuzat.

Dar există Pasărea de Iridiu?

Cică există, în imaginaţia lui.

I-au spus Vânător de abstracţii (ăştia mai citiţi, ca ăialalţi...)

Sau prizonierul propriilor iluzii.

Se mai întâmpla uneori, seara, să fie poftit în vreo casă peste noapte, dar nu voia să intre.

Zicea, mai bine băgaţi câinele, că la noapte s-ar putea să ningă.

Adică, refuza ospitalitatea.

Dar de mâncat, de băut, de odihnit...

Cei ce l-au văzut mai din aproape, au răspuns.

Omul acesta nu mănâncă.

Omul acesta nu bea.

Omul acesta nu se odihneşte.

Ci numai umblă.

Parcă se poate? Ce,-i stafie?

I-au spus Jumătate-stafie sau Om-fantomă. Un fel de hibrid.

I-au spus Hibrid.

Unii l-au numit Umbra Diavolului.

El, sieşi, îşi spunea Pribeagul.

Asta şi făcea, pribegea în neştire.

Alţii l-au numit Cel care bântuie.

Bântuie ce?

Bântuie.

Începuse lumea, de la o vreme, să-l cunoască de cal breaz.

Cu toate că atunci când trecea, femeile, care i se prosternau în urmă închinându-se, care dădeau buzna să-i pupe poala cămeşoiului.

Se-ntorceau ameţite; cică avea un iz Dumnezeiesc.

Se crede că nu s-ar fi spălat niciodată.

Copiii aruncau după el cu pietricele şi bulgări de pământ. Ori îl stropeau cu tuburi de plastic; iar el râdea prosteşte, de parcă abia ce scăpase de la balamuc.

Îi curgeau scuipaţii după copii.

Bărbaţii se cam fereau (mai ales cei de pe la sate). Dacă trebuia, totuşi, să-i trecă prin preajmă, se prindeau de nasturi ori de cine ştie ce altceva, înfundându-şi, până la coate, mâinile-n buzunare.

Uneori îl mai lătrau şi câinii.

Alţii i se gudurau. Alţii chelălăiau numai.

Pisicile, de obicei, îi treceau printre picioare cu cozile ridicate drept, ca intrate-n călduri.

Umbla. De colo colo, fără nici o ţintă.

Aşa spuneau.

Şi autorităţile? Îl lăsau să-şi facă de cap?

De ce să nu-l lase, nu făcea rău, nu supăra pe nimeni, nu instiga şi nu tulbura liniştea nimănui. Se comporta civic.

Îl întrebau cum arată Pasărea. Dacă o mai văzuse vreodată.

Zicea, nu ştiu, dar ar trebui să fie triunghiulară şi cu un cerculeţ la mijloc.

Teologii au sărit ca arşi.

Au răcnit, triunghiul e simbolul lui Dumnezeu! E ochiul Său!

A fost singurul lui conflict.

I-au pus în vedere să nu care cumva să le treacă pragul lăcaşurilor lor.

L-au numit Blasfematorul.

Satana deghizat.

El însuşi îşi spunea, sieşi, Fără vârstă. Nu şi-o mai amintea.

N-avea acte?

Zicea că, pe vremea lui, nu se întocmeau acte.

Cum nu? De sute de ani se întocmeau acte.

Zicea că, pe vremea lui, nu se întocmeau acte.

Nu-şi mai amintea nimic despre sine. Nici locul naşterii, nici data, nici cum îl chema.

Îşi spunea Cel de demult şi căuta Pasărea de Iridiu.

Există o Pasăre de Iridiu?

Ce întrebare, desigur că nu.

Un posibil subterfugiu?

Vreo pistă falsă?

Curios. Curios.

Îl spălau zăpada şi ploile. Îl usca vântul.

Nu se îmbolnăvea.

Părea imun la orice boală.

Odată, un beţiv, tot bărbos, dar cu laţele unsuroase, unul dintre acei aşa-zişi artişti rataţi, ieşind dintr-o bodegă şi izbindu-se de el, a început să strige.

Priviţi, priviţi! E bătrânul arhetipal!

Arheti ce?

Pal!

A, pal!

Beţivul îl tot îndemna să bea dintr-o sticlă.

Bea, omule, e din pară, e Dumnezeiască, te urcă-n al doişpelea cer.

I-a răspuns, otravă!

Nici nu fuma?

Nu avea nici un viciu?

Se ferea de fum.

De cei care slobozeau fum pe gură atunci când vorbeau. Se trăgea într-o parte. Se ventila cu palmele.

Femeile?

Cine s-o ştie? La câţi ani avea părea de mult impotent.

Zicea, seminţele mele au dat rod. Câteva s-au făcut vlăstare viguroase, altele au crescut pipernicite. Multe vor fi înlăturate.

Şi mai zicea, fără nici o legătură, se ştie tot ce trebuie să se ştie.

Nu-şi prea aducea aminte despre sine.

Părea că nici nu voieşte nici nu încearcă.

Cine era de fapt?

L-am întrebat, cine eşti tu de fapt?

Singur vei afla când voi găsi Pasărea de Iridiu.

Cine era de fapt?

De fapt, există Pasărea de Iridiu?

O voi întâlni curând. Există semnele.

A plecat pe drumul spre Armageddon.

Cine era de fapt?

Oamenii l-au numit în toate felurile.

I-am strigat din urmă, eşti, cumva, Dumnezeu?

a plecat pe drumul spe Armageddon.

Era Dumnezeu?

A zis, nu. Nu sunt Dumnezeu.

Cine eşti de fapt?

Voi trimite un Înaripat. Arhanghel în zale şi coif din Iridiu. Încălţat cu sandale din Iridiu. Cu spadă şi scut din Iridiu. Va fi trimisul meu!

Înseamnă că eşti Dumnezeu?

Nu, nu sunt Dumnezeu.

Eu sunt Alfa şi Omega. Când voi întâlni Pasărea de Iridiu voi veni. Abia atunci...

Abia atunci vei fi Dumnezeu?

Abia atunci se va declanşa Apocalipsul.

Vorbea de Apocalips.
Apo ce?
Calipsul?
A, calipsul!